

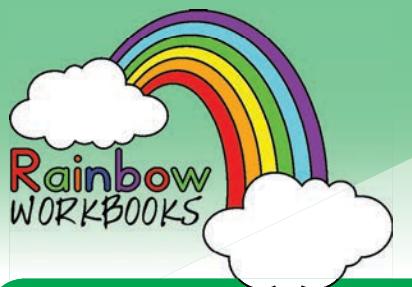

Mdi Angie Motshetsha,
Tona ya Thuto ya
Motheo

Mna Enver Surty,
Motlatša-Tona ya
Thuto ya Motheo

ISBN 978-1-920458-32-4

SEPEDI HOME LANGUAGE

GRADE 3 – BOOK 1

TERMS 1 & 2

ISBN 978-1-920458-32-4

THIS BOOK MAY
NOT BE SOLD.

Dipukutšomo tše di tšweleditšwe go thuša bana ba Afrika-Borwa ka tlase ga boetapele bja Tona ya Thuto ya Motheo. Mdi Angie Motshetsha, le Motlatša-Tona wa Thuto ya Motheo. Mna Enver Surty.

Rainbow Workbooks di bopa karolo ya mohlwaela wa tsenogare woo maikešetšo a wona e lego go kaonafatša mošomo wa barutwana ba Afrika-Borwa bao ba lego mephatong ye tshela ya mathomo. Projekte ye, bjalo ka ge e le ye nngwe ya dinepokgolo tše Dithulaganyo tše go Diragatša tše Mmušo, e kgonne go diragala ka thekgo ya mašeleng a go tšwa, ka ntla le go kgokgona go Sešegotlotlo sa Bosetšhaba. Se se kgontšitše Kgoro go dira dipukutšomo tše, ka maleme ka moka a semmušo, ka ntla ga gore Kgoro e lefe.

Re hutša gore barutiši ba tla holega ka dipuku tše mošomong wa bona wa tšatši ka tšatši wa go ruta, le go kgonthiša gore barutwana ba kgona go fetša lenanethuto. Re hlokometše gore re hlakhe barutiši ditirong ka moka ka go tsenya maswao a ditaetši ao a laetšago seo morutwana a swanetšego go se dira.

Re tloga re hutša gore bana ba tla ipshina ka go dira mešomo ye e lego ka mo dipukwaneng tše ge ba dutše ba gola, ba ithuta, le gore wena, morutiši, o tla ipshina le bona mo lethabong la go ithuta.

Re kganyogela lena, barutiši, le barutwana ba lena, katlego, ka tšomiso ya dipukutšomo tše.

SEPEDILELEME LA GAE – Mphato wa 3 Puku ya |

E boeleditšwe
ebile e sepelelana
le CAPS

ISBN 978-1-920458-32-4

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Leina:

Phapoši

SEPEDILELEME LA GAE

Puku ya 1
Kotara ya 1 & 2

E re menwana ya gago e go thuše go bala

Ka nako ge o bala o ka hwetša mantšu ao o sa a tsebego. Ge se se direga e re menwana ya gago e go thuše. Wo mongwe le wo mongwe wa menwana ya gago e ka go thuše go bitša lentšu, le go humana gore lentšu le ra goreng.

MAIKARABELO A BAFSA BA AFRIKA-BORWA

Tekano	Seriti sa botho	Bophelo
Swara batho ka moka ka go lekana le ka tshwanelo. O se ke wa hlaola.	Hlompha bohole. Bontšha go loka le go hlomela.	Dilo ka moka tše di phelago di bohlakwa. Swara dilo ka moka tše di phelago ka tlhompho.
Ba lapa	Thuto	Mošomo
Godisa o be o hlomphe batswadi ba gago. Bontšha go loka le go botega go balapa.	Tsena sekolo, ithute o be o šome ka maatla. Latela melao ya sekolo.	Thuša balapa ka mošomo wa ka gae. Bana ba se ke ba gapeletšwa go nyaka mošomo.
Tokologo le tšhireletšo	Thoto	Bodumedi, go ba le tumelo le moakanyo
O se ke wa gobatša, wa hlakiša goba wa tšošetša ba bangwe, gomme o se ke wa dumelela ba bangwe go dira bjalo. Rarolla go se kwane ka khutšo.	Hlompha dithoto tša ba bangwe. O se ke wa senya thoto eibile o se ke wa utswa.	Hlompha ditumelo le meakanyo ya ba bangwe.
Tšhireletšo	Boagi	Tokelo ya go hlagiša maikutlo
Hlokoma lefase. O se ke wa senya meetse le mohlagase. Hlokoma diphoofolo le dimela. Swara legae la geno le motse wa geno o hlwekile, o bolokegile.	Eba moagi wa go loka, wa potego wa Afrika-Borwa. Hlompha melao, gomme o kgonthiše gore ba bangwe ba dira bjalo.	O se ke wa phatlalatša maaka le lehloyo. Kgonthiše gore batho ga ba rogiwe goba ba hlabja ka mantšu.

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street
Pretoria
South Africa

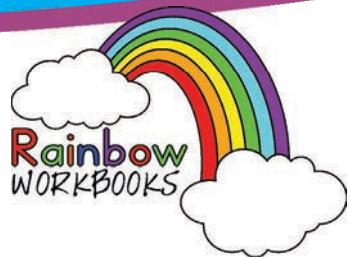
© Department of Basic Education
Sixth edition 2016

ISBN 978-1-920458-32-4

This book may not be sold.

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

Mphato 3 wa

L e i e m e I a g a e

KA SEPEDI

Puku ye ke ya:

SEPEDI

Puku ya

I

TLHAHLO YA BARUTIŠI

Šomiša puku ye gammogo le methopo ye mengwe ya gago, ge o dutše o hlabolla barutwana mabapi le dintlha tše di latelago tše di amago dingwalo:

- Tshwaro ya puku: Mokgwa wa maleba wa go swara puku le go e phetla.
- Sebopego sa puku: Letlakala la ka pele, letlakala la ka morago, leina la puku le lenaneo la diteng
- Ditaetšo: Go thoma go bala go tloga ka pele go ya ka morago, go tloga go la nngele go ya go la mmagoja le go tloga godimo go ya tlase.

DIKELETŠO MABAPI LE GO RUTA

Go theeletša le go bolela

Lebelela Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (Sepedi Leleme la Gae), letlakala la 12.

Beke ye nngwe le ye nngwe barutwana ba swanetše go bala goba go bolela dikanegelo, diretokošanatlhaletšo, direto le dikoša.

Poledišano ka ga diswantšho

1. Hlahla barutwana ka:
  - Go hwetša le go boledišana ka ga dilo tše di lego mo diswantšhong (bogolo, sebopego, mmala le bontši)
  - Go hlatholla diswantšho ka go botšiša dipotšišo: mang, eng, kae, neng, ka lebaka la eng, go diregile eng pele, go diregile eng ka morago (ga fao)?
  - Go hlama kanegelo ya ka phapošing (botelele bo tla laolwa ke kgato ya gore kwešišo ya barutwana ke ye kaakang).
2. Dumelela morutwana gore a anegele mogwera wa gagwe ka ga kanegelo ya ka phapošing.
3. Efa barutwana mokgwa wa go ngwala kanegelo (CAPS Leleme la gae, Letl.12, go ngwala mmogo). *Lemoša barutwana ka ga tšhomiso ya ditlhakagolo, tlogelo ya dikgoba gare ga mantšu le maswaodikga ka dinako tšohle.*
4. Dumelela barutwana gore ba bale le wena kanegelo ya ka phapošing.
5. Dira gore barutwana ba thalele goba ba dire sediko mo medumong, tloltlontšung goba dibopegong tša polelo tše di hwetšwago mo go kanegelo ye e kgethilwego ya beke yeo.

Go bala

Lebelela Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (Sepedi Leleme la Gae), letlakala la 12 go fihla go la 18, mabapi le dinyakwa tše nne tša go ruta go bala.

Go ngwala

Lebelela Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (Sepedi Leleme la Gae), letlakala la 18 go fihla go la 20, mabapi le mongwalo le magato a go ngwala. Ge kotara e fela, barutwana ba swanetše go tlogela go ngwala ka mongwalelo wa mothikito. Dithuto tša go ruta mongwalo di swanetše ela šedi ya go ngwala ditlhakanyane le ditlhakagolo le mokgwa wa go kopanya wa mongwalo wa wo mofsa wa mothikito.

Barutwana ba swanetše go kgona go kopisa sengwalo se se gatišitšwego (mohlala: temana ya go tšwa ka pukung) go se ngwalolla ka mongwalo wa mothikito.

Hlokomela tše di latelago:

- Barutwana ba rata go ithuta dilo tše di fapanego. Go bohlokwa gore barutwana ba hlohleletšwe ka go bona, go kwa le ka go dira gore ba kgone go ithuta ka mokgwa wo o dirago gore ba kgone.
- Go ithuta go diragala ka mokgwa wa go bušeletša.
- Barutwana ba swanetše go itemogela go ithuta, ka fao ditiro di swanetše go ithutwa ka go **boeletšwa** pele ba ka di ngwala, mohlala:

Sebopego sa lefoko: Efa barutwana sebaka sa go hlama mantšu ka go šomiša dikarata tša ditlhaka (maleterere).

Tekatlhaloganyo: Barutwana ba swanetše go feleletša dikarabo tša bona ka go di bolela dihlopheng tša bona pele ba ka di feleletša ka go di ngwala. Moetapele wa sehlopha o botšiša dipotšišo ge maloko a sehlopha a le gare a nyaka dikarabo tša dipotšišo.

Go kgetha mantšu a go feleletša mafoko. Efa dihlapha mesetwana ya mafoko ao a sego a felela le dikarata tša mantšu. Barutwana ba feleletša mafoko ka go bea dikarata tša mantšu mafelong a maleba.

Go nyalanya mantšu le diswantšho: Godiša lephephe gore le be bogolo bja A3. Barutwana ba bea maswao dikarabong tša maleba.

Go nyalanya dikarolo tše pedi tša mafoko: Mo dihlopheng tša bona barutwana ba nyalanya dikarolo tša mafoko.

Go ngwala athekele ya kuranta ye e lego ya gago: Dira gore barutwana ba ngwale athekele ya bona ya ka phapoši yeo e tla latelwago ke athekele ya sehlopha pele yo mongwe le yo mongwe a ka ngwala ya gagwe.

Dipukuntšu: Šomiša dipukuntšu tšatši ka tšatši. Mabokgoni a barutwana a tla ya le boemo bja bothata bja ditiro. Go ka nyakega gore ba fiwe matlakala ao ba tla lebelelagoo ona.

Hlokomela: Ka nako ya ditiro tša sehlopha, efa moetapele wa sehlopha sete ya dikarabo gore a kgone go hlahla maloko a sehlopha ka mokgwa wa maleba.

Morero wa 1: Go ba le sekolo

Kotara 1: Dibeke 1–4

1 Bjale re Mphatong wa 3 2

Go bolela: Šomiša dithuši tša go bonwa go akanya seo kanegelo e bolelago ka sona
Go bala: Go bala ka go hlakanelwa (kanegelo)
Thutišo ya tekatlhaologanyo
Šupa dintilha tše bohlokwa go seo se badilwego.
Medumo: Medumo ya ditumanoši le ditumammogo aa, tl, th, ts, ng.
Go ngwala mafoko ka dipukung tša go ngwalela ka go šomiša mantšu ao a tšwago lepokising la mantšu.
Go bala: Mantšu a tlwaelo

2 Ke boetše sekolong 4

Go bolela: Bolela le mogwera wa gago ka ga dipapadi le meraloko ye o e ratago.
Tšhomisopolelo: Tatelano ya alfabete, mainaina
Go ngwala: Šomiša mantšu a a filwego go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.
Ngwala tshedimošo ka ga wena mo fomong.
Ngwala mafoko ka ga seo o se ratago, le gore bagwera ba gago ke bomang.
Tšhomisopolelo: Dira sediko go mainaina ao a swanetšego go thoma ka dithlakakgolo.
Go ngwala: Hlama phoustara.

3 Ke letšatši la matswalo a morutiši 6

Go bala le tekatlhaologanyo: Go swana le lephephetšomo la 1.
Tšhomisopolelo: Go hlopha maina go ya ka dihlogo tša batho, lefelo goba selo.
Medumo: tš, t, kh, ng, ai, ei, d

4 Sephiri sa ka sa letšatši la matswalo 8

Go ngwala: Direla motho yo bohlokwa go wena karata ya matswalo a gagwe.
Go bala: Bala pukutšatši ya Piet ka ga kganyogo ya gagwe ya letšatši la matswalo a gagwe.
Go ngwala: Ngwala kganyogo ya gago ya letšatši la matswalo ka go pukutšatši ya gago.
Lapologa: Ngwala maina a bagwera ba gago dikgweding tše di lego tša matswalo a bona.

5 Letšatši la Dipapadi 10

Go bolela: Šomiša dithuši tša go bonwa go akanya seo Kanegelo e bolelago ka sona.
Go bala: Go bala ka go hlakanelwa (kanegelo)
Medumo: mm, d, ll, rw, ny, p
Tšhomisopolelo: Arola mantšu ka dinoko
Go ngwala: Šomiša mantšu a a filwego go ngwala mafoko
Tekatlhaologanyo: Ngwala lenaneo la mešomo yeo e tsebišwago ka go kanegelo.

6 Letšatši la boithabišo sekolong 12

Go bolela: Botšiša bagwera ba gago ka ga dipapadi tša bona tša mmamoratwa. Di ngwale mo lenaneong.
Tšhomisopolelo: Tatelano ya alfabeto
Tšhomisopolelo: Mainagokwa (Dipalo tša mantšu)
Go ngwala: Ngwala ka ga papadi ya mamoratwa.
Go ngwala: Hlama phoustara ya go kwalakwatša Letšatši la Dipapadi.

7 Pula e na ka Letšatši la Dipapadi 14

Go bala: Go swana le lephephetšomo la 1
Tšhomisopolelo: Tlogelo (go dira mantšu a makopana)
Medumo: ile, ny, ng, b, ee

8 Ka morago ga Letšatši la Dipapadi 16

Go bolela: Ekišang se se diragetšego ka Letšatši la Dipapadi
Tšhomisopolelo: Ngwala mafoko ka poleloseboledi.
Šomiša mmepe wa monagano go rulaganya.

9 Leobo la sekolo le a swa 18

Go bala ka go hlakanelwa: Go swana le lephephetšomo la 1.
Tšhomisopolelo: Lekgokedi le mašala (dira sediko go mantšu ao a laetšago go feta motho o tee)
Medumo: nkg, ng, leo, kg, mm

10 Tshireletšo ya mollo 20

Go ngwala: Nomora diswantšho go laetša tatelano ya maleba
Go ngwala: Ngwala ka ga

seswantšho se sengwe le se sengwe

Tšhomisopolelo: Ngwala maswaodikga mo mafokong
Tšhomisopolelo: Mainaina, šomiša maina mo mafokong
Lapologa: Thuša borasetimamollo gore ba sepele ka tsela ya maleba.

11 Letšatši la bokgobapuku 22

Go bala le Tekatlhaologanyo: Go swana le lephephetšomo la 1.
Medumo: Dira sediko mantšung a a nago le modumo wo kg, mo kanegelong.

Tšhomisopolelo: JKopanya dikarolo tše pedi tša mafoko go hlama mafokofokwana, o šomiša lekopanyi "ka gobane" (go bontšha lebaka le sephetho).

Medumo: tš, f, kh, gw

12 Go bala dipuku 24

Ngwala tshekatsheko ya puku Hwetša mantšu a go ba le morumotshwano
Go bala: Thala maswao gomme o hlalošetše mogwera wa gago leswao la gago.

13 Dilo tše re di ratago 26

Go bala le Tekatlhaologanyo: Motswako
Medumo: iša, long, tša, ana, iph
Ditiro tša boithabišo tša kgethontši.

14 Ke mang a ratago eng? 28

Go ngwala: Go rerišana le bagwera gomme wa ngwala lenaneong.
Ngwala motswako wa gago.
Tšhomisopolelo: Go kopanya mafoko – Sediri le tiro.

15 Moeng wa go makatša sekolong sa rena 30

Ekišang seo se diragetšego mabapi le pudi ye e tlilego sekolong
Medumo: tš, nga, pu, ph. ona

16 Pudi ya sekolo 32

Go ngwala: Nomora diswantšho go ya ka tatelano ya maleba ye e lego mo kanegelong. Ngwala lefoko la go amana le seswantšho se sengwe le se sengwe. Ngwala puku ya dikanegelo o šomiša thempleiti ye e segilwego.
Kanegelo e swanetše go ba le mathomo, mmele le mafelelo.

1 Bjale re Mphatong wa 3

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

Re thabetše go ba ka go Mphato wa 3.

"Ke thabile ka gobane ke ya go ba morutši wa lena," a realo Mohumagadi Makwela.

"Ke a tseba gore le tlile go šoma ka maatla mo Mphatong wa 3," a realo.

"Go na le bana ba babedi ba bafsa. Ke Phuki le Lebo," a realo.

Lebo o sepela ka wilitšhere.

Re swanetše go mo thuša go sepela mo sekolong.

Phapoši e hlwekile ke ye botse.

Go na le phoustara mo lebotong go re gopotša go swara sekolo se hlwekile.

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

maatla	tlile	haba	tseba	mphatong
maaka	tlaba	habile	tsela	sekolong
maano	tlala	habetše	botse	thabeng

A re ngwaleng

Araba dipotšišo tše. Lentšu la mathomo le thome ka tlhakakgolo.
Se lebale go ngwala khutlo mafelelong a lefoko.

Na ba Mphatong ofe bjale?

Ba mo

Ke mang yo a tlago sekolong ka wilitšhere?

Ke ka lebaka la eng go na le phoustara ye kgolo mo lebotong?

Go ba gopotša

Na bana ba babedi ba bafsa ke bomang?

Ke   le

Ke boetše sekolong

A re direng

Bolela le mogwera wa gago ka ga
dipapadi tše o di ratago.

A re ngwaleng

Ngwala maina a bagwera ba gago ba bane
go ya ka tatelano ya alfabete.

I		3	
2		4	

Tlotlontšu

Dira sediko go mantšu ao a swanetšego go thoma ka
tlhakakgolo. Nyaka mantšu ao e lego maina a batho, mafelo,
matšatši goba dikgwedi. O diretšwe mohlala.

Maina

dikaušu	aporele	dieta	durban
mohumagadi	tholo	lebo	ati
lebopo	morutiši	ntlo	lamorena
pherekgong	motse - kapa	pese	paesekela

Ngwala karata o bolele ka wena.

Lapologa

Leina la ka ke _____.

Ke mo Mphatong wa _____ . Ke na le mengwaga ye _____ .

Leina la mogwera wa ka ke _____ .

Papadi ye ke e ratago ke _____ .

Puku ye ke e ratago ke _____ .

A re ngwaleng

Ngwala mafoko a 2 ka ga wena. Ngwala ka se o
se ratago le gore bagwera ba gago ke bomang.

Mantšu a
tlwaelo
šoma
thuša
bana

Lapologa

Lebelela phoustara ye e lego mabapi le go swara sekolo
se hlwekile. Botša mogwera wa gago gore phoustara e re
re dire eng. Oketša ka mafoko ao a bolelago ka ga go se
lahlele ditlakala mo gongwe le mo gongwe.
Diriša mongwalo wa go bogega.

O se ke wa ba khunkhwane
ya ditlakala.
Eba khunkhwane ye e
hlwekilego.

Swara sekolo sa lena se hlwekile.

Topa dipampiri.

Diriša thini ya ditlakala.

Teacher:
Sign:
Date:

3 Ke letšatši la matswalo a morutiši

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

Lehono ke letšatši la matswalo a morutiši wa rena. O be a na le dikerese tše dintši mo kukung ya gagwe.

Morago ga gore mohumagadi Makwela a time dikerese, re ile ra opela koša ye bose ya letšatši la matswalo gomme ka moka ra ja khekhe.

Re mo file seswantšho sa nonyana e kotame mohlareng.

Ka morago rena ka moka re ile ra ngwala maina a rena mo khalentareng ya letšatši la matswalo.

Letšatši la matswalo a Boati le ka Hlakola. Letšatši la

matswalo a Mogorosi le ka Mosegamanye. La Lebo le ka Mopitlo.

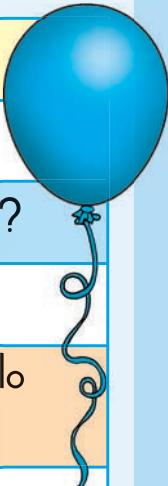

A re ngwaleng

Araba dipotššo tše. Lentšu la mathomo le thome ka tlhakakgolo. Se lebale go ngwala **khutlo** mafelelong a lefoko.

Ke mang yo e lego letšatši la matswalo a gagwe lehono?

Ke mang a tla bago a keteka letšatši la matswalo a gagwe ka Lehlabula?

Na Boati o tla kgonà go ba le moletlo wa go rutha ka letšatši la matswalo a gagwe? Ef a lebaka.

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

letšatši	tima	kuku	kukung	maina	dula
letšema	tuka	khalentara	mohlareng	leino	duma
bontši	tala	khudu	sekolong	leihlo	duba

A re ngwaleng

Ngwala maina a mo dikarateng tša maleba.

Lebo

setulo

pene

Motse - Kapa

seeta

Belabela

Sekolo

Lolo

Polokwane

MOTHO

LEFELO

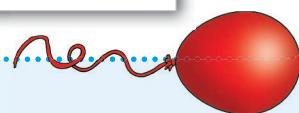
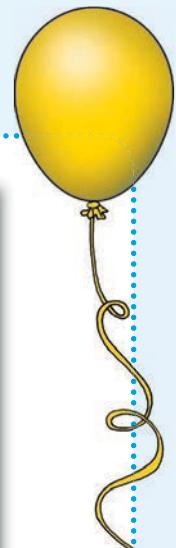
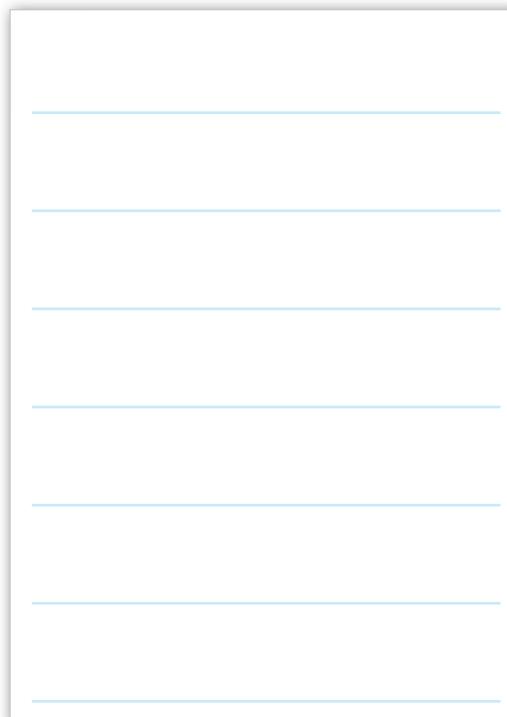
SELO

Sephiri sa ka sa letšatši la matswalo

A re direng

Direla yo mongwe yo o mo ratago karata ya letšatši la matswalo. Ngwala molaetša wo mobose ka pele mo karateng. O ngwale ka godimo ga seswantšho. Ka morago ngwala molaetša wo mobose wa letšatši la matswalo ka mo gare ga karata.

A re ngwaleng

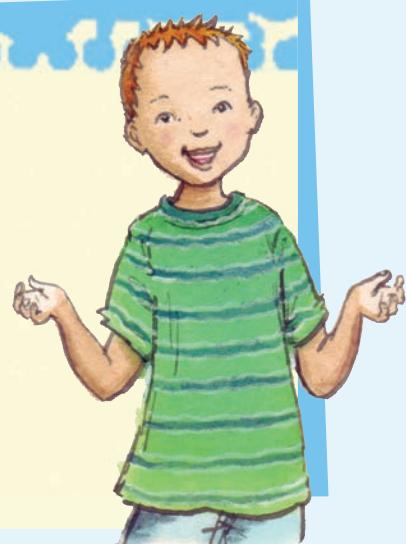
Bala pukutšatši ya Tumišo. Bolela le mogwera wa gago ka ga sephiri sa Tumišo mabapi le letšatši la gagwe la matswalo.

Pukutšatši ye e rategago

21 Hlakola 2015

Ge ke fetša mengwaga ye robedi kgwedi ye e tlago, ke duma go hwetša mpho ye botse ya letšatši la matswalo. Ga ke nyake dibapadišwa. Ga ke nyake selo. Ke nyaka gore tate a tle gae gore a tle a nkiše go yo bona papadi ya kgwele ya maoto.

A re ngwaleng

Ngwala seo o dumago go se hwetša ka letšatši la matswalo.

Pukutšatši ye e rategago

Letšatšikg wedi

Mantšu a
tlwaelokganyogela
seswai
matswalo

Lapologa

Ngwala maina a bagwera ba gago ka moka mo kgwedding ye
e nago le matšatši a bona a matswalo.

KHALENTARA YA LETSATSI LA MATSWALO

Pherekong

Dibokwane

Hlakola

Moranang

Mopitlo

Mosegamanye

Phupu

Phato

Lewedi

Diphalane

Dibatsela

Manthole

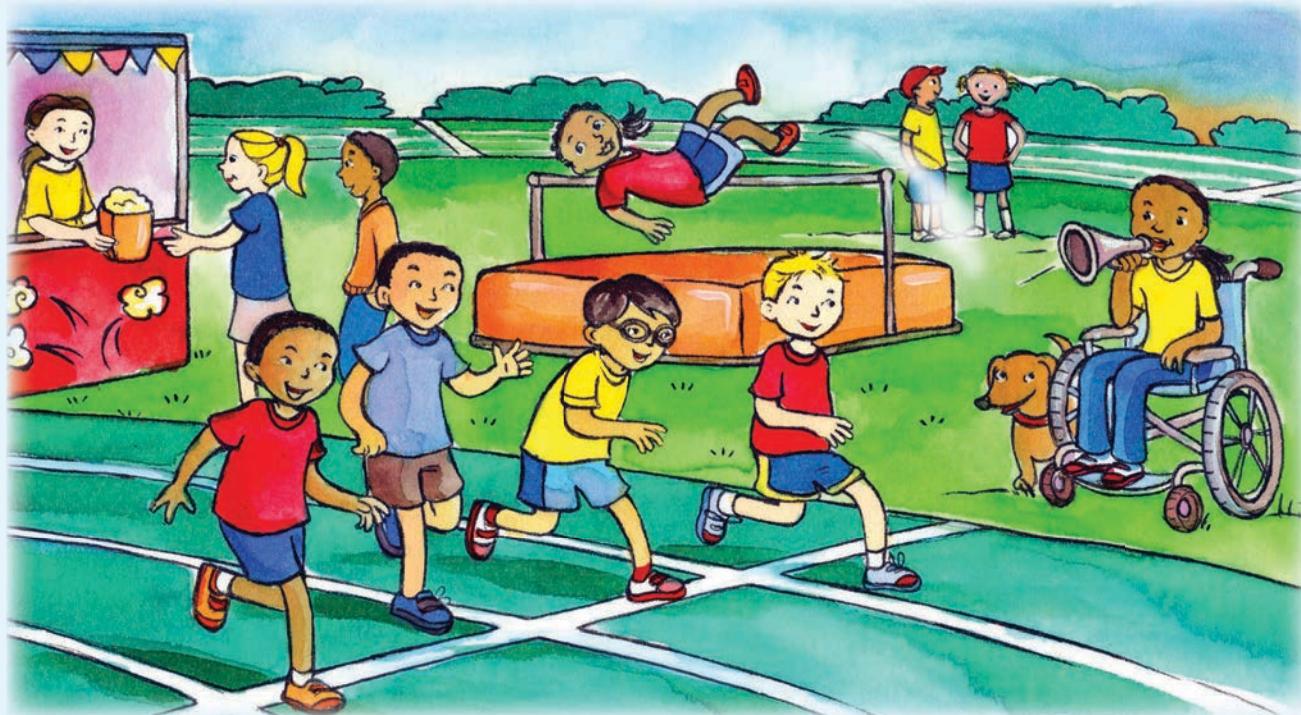
Teacher:
Sign:
Date:

5 Letšatši la Dipapadi

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

"Ka moka re swanetše go thuša go beakanyetša Letšatši la Dipapadi," morutiši o ile a re botša.

Lebo a re "Ke tla dira phoustara go botša batho ka ga Letšatši la Dipapadi."

"Ke tla dira dithuthupe gore ke di rekiše," a realo Mogoroši.

"Ke tla thuša Mogoroši go tsenya dithuthupe ka diphaketeng," a realo Boati.

"Ke tla rulaganya dikoša tše re tla di opelago," a realo Oratilwe.

"Ke tla ema kua ba fetšago gona gore ke bone yo a fenyago," a realo Tumišo.

"Nna ke tla ema kua hekeng go bontšha bomma le botate fao ba swanetšego go ya gona," a realo Motswanaledi.

A re ngwaleng

Kgaoganya mantšu a, go ya ka
dinoko.

ka pele

ka gare

ka ntle

ka morago

magare ga

ka tlase

Letlema

Bjale a ngwale go ya ka tatelano ya alfabete.

1		4	
2		5	
3		6	

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

mme	dira	mollo	dirwa	tsenya	pele
mmele	dila	sellō	rekwa	benya	pala
mmepe	diša	lla	rokwa	senya	pene

A re ngwaleng

Lebelela lenaneo la ditiro tše di swanetše go dirwa. Ngwala motho yo a tla
dirago tiro ye nngwe le ye nngwe. Bolela gore na tiro e swanetše go dirwa pele ga
Letšatši la Dipapadi goba ka Letšatši la Dipapadi.

Na ke tiro mang?	Na ke mang yo a tla e dirago?	Na e swanetše go dirwa pele ga Letšatši la Dipapadi goba ka Letšatši la Dipapadi?
Dira phoustara.	Lebo	Pele ga
Dira dithuthupe go rekiša.		
Tsenya dithuthupe ka diphaketeng.		
Ema mothalong wa phenyo go bona gore ke mang yo a fenyago.		

Letšatši la boithabišo sekolong

A re direng

Botšiša bagwera ba bararo gore ke papadi efe ye ba e ratago.
Ngwala maina a bona. Kgauswi le leina ngwala papadi yeo motho a e ratago.

Leina	Thati			
Papadi ye e rategago	Kgwele ya diatla			

A re ngwaleng

Nomora seholpha se sengwe le se sengwe sa mantšu
go bontšha tatelano ya maleba ya alfabete.

I	rata	
3	ruta	
2	rola	

	huma
	hempe
	hira

	rera
	roka
	rema

A re ngwaleng

Dira dipalo tše tša mantšu.

phapoši

+

borutelo

=

phapošiborutelo

sefata

+

naga

=

bohlaba

+

tšatši

=

tsela

+

pedi

=

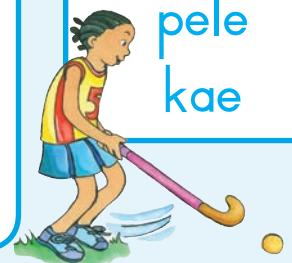
A re ngwaleng

Ngwala mafoko a mararo ka ga papadi
ye o e ratago.

Mantšu a
tlwaelo

ka
pele
kae

Lapologa

Thuša Lebo go dira phoustara ka ga Letšatši la Dipapadi. Ngwala leina la sekolo sa lena. Thala diswantšho mo phoustareng go bontšha gore go tla direga eng ka Letšatši la Dipapadi. Tlaleletša ka tshedimošo ye nngwe yeo e sego gona. Ge o feditše, bontšha mogwera wa gago phoustara ya gago.

LETŠATŠI LA DIPAPADI

Sekolo

Ithabiše mo sekolong ka Mokibelo wa la 5 Hlakola 2010
Nako ya go thoma ke iri ya 10

Teacher: Sign:
Date:

7 Pula e na ka Letšatši la Dipapadi

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

Yo mongwe le yo mongwe o be a thabile kua
 dipapading tša sekolo. Go be go le borutho, go na
 le letšatši, e le letšatši la selemo. Bomme le botate
 ba be ba opela. Re be re kitima eibile re fanya. Yo mongwe
 le yo mongwe o be a thabile kudu ka letšatši le.
 Ka bonako pula ya thoma go na. Magadima a be a bekenya.
 Pula e be e ena ka maatla kudu. Re be re kolobile eibile re
 ekwa phefo. Marokgwana a ren a go kitima a be a rotha meetse.
 Go tonya kudu. Phefo e be e foka gomme ya ba ya gagola diphoustara tša ren a.
 Re ile ra tšabel a ka diphapošing ra leta gore pula e khule. Pula e rile go khula ka
 moka ra ya gae.

A re ngwaleng

Mantšu a kholomo ye e lego ka go la ngele ke a makopana a go emela a matelele ao a lego ko go kholomo ya la go ja. Thala mothalo go nyalya mantšu.

ina
tšatši
eto
eta

seeta
leina
letšatši
leeto

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

thabile	fanya	dipapading	borutho	meetse
kolobile	tsenya	diphapošing	borotho	leeba
ralokile	tonya	dikolong	batho	leeto

A re ngwaleng

Araba dipotšišo. Lentšu la mathomo le thome ka tlhakagolo.

Se lebale go ngwala khutlo mafelelong a lefoko.

Ke eng seo se emišitšego Letšatši la Dipapadi?

Na batho ba ile ba tšhabela kae?

Na o nagana gore ba ile ba theeletša pego ya boso? Ke ka lebaka la eng o realo?

Efa kanegelo ye hlogo.

Ka morago ga Letšatši la Dipapadi

A re direng

Ekiša seo se bego
se direga ka Letšatši la
Dipapadi ge pula e be e
thoma go na.

A re ngwaleng

Bjale ngwala seo ba se bolelago, o diriša maswao a polelo a maleba.

Polelopepegelo

Pula e thoma
go na.

Lili o ile a re, "Pula e thoma go na."

Ke dikologa
ka pela.

Tumišo o ile a re,

"
".

Thati o ile a re,

"

Ke rata go raloka
kgwele ya
matsogo.

Namela ditepisi
tša phapoši.

Morutiši o ile a re,

"
".

A re ngwaleng

Ngwala mafoko a 3 ka ga se se diragetšego ka Letšatši la Dipapadi.

Mantšu a tlwaelo
fiša
foka
khula
tšatši

Lapologa

Thuša go rulaganya Letšatši la Dipapadi. Ngwala dikakanyo tša gago ka lepokising le lengwe le le lengwe la mmepe wa monagano.

Lebelo la lehwana le lee

* gopola:

- mae ao a apeilwego
- mahwana

Letšatšikg wedi:
Nako:

Gopola

Lenaneo la Letšatši la dipapadi

Go dirwe eng ge pula e ka na?

Go jewa eng?

Ke mang yo a ka thušago?

Leobo la sekolo le a swa

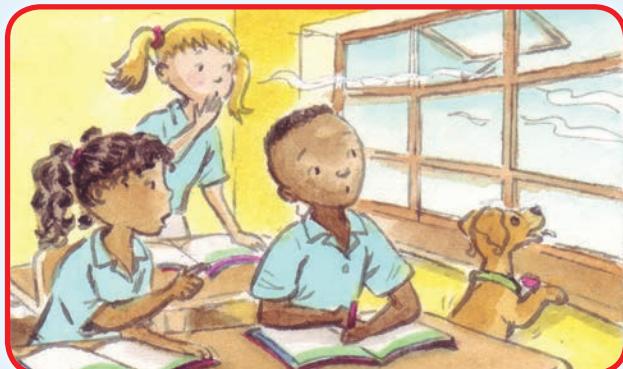

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

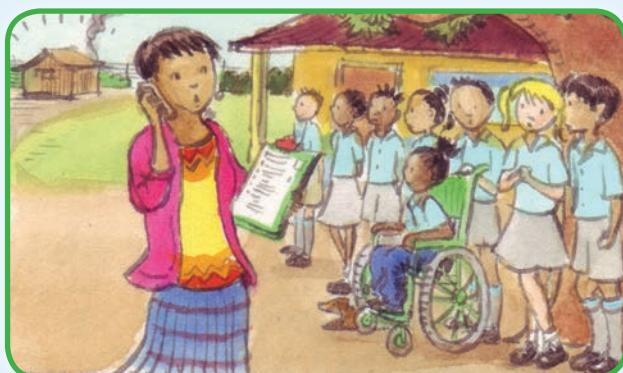
A re baleng

Lehono ge re be re le ka phapošing
re ile ra nkgelwa ke muši.

Mpša ya rena, Kolo, ya thoma go
nkgelela.

Go be go nkga eng?

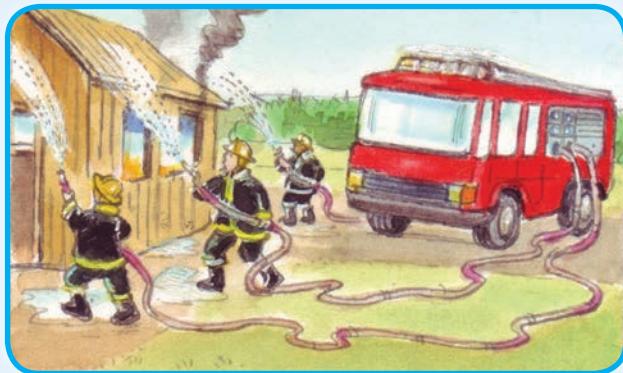

Re ile ra swanelo go ema mmogo ka
go latelana ka tlase ga mehlare.

Ka morago re ile ra bona leobo le
eswa. Re be re tšhogile. Morutiši o ile
a leletša 10177.

Borasetimamollo ba ba tshelelagoo
ba ile ba tla go tima mollo. Ba be ba
swere mapanta a magolo le dilepe
ebile ba apere digakiši.

Ba tlie ka lori ye khubedu ya mollo
ye e phadimago.

Ba ile ba diriša lethopo le lekoto
gomme ba tima mollo. Leobo la rena
la šireletšwa.

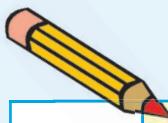
Mašalašala

A re ngwaleng

Dira sediko go mantšu ao a laetšago bontši.

nna	rena	ba	bona	yena
gago	lena	yona	tšona	

Kgetha gomme o dire sediko go lentšu la maleba.

A re ngwaleng

Amo	o a	ba	kitima.
-----	-----	----	---------

Lerato	o a	ba	raloka.
--------	-----	----	---------

Bana	o	ba	kua sekolong.
------	---	----	---------------

Lolo	ke	ba	mofenyi.
------	----	----	----------

Lolo	o	ba	bala puku.
------	---	----	------------

Bana	o	ba	kua dipapading.
------	---	----	-----------------

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

nkg a	mang	leobo	kg ona	mmogo
nkg ona	mong	leoto	kg opa	mma
nkg oma	lenong	leokodi	kgoši	mmele

A re ngwaleng

Araba dipotšišo tše. Lentšu la mathomo le thome ka tlhakagolo.

Se lebale go ngwala khutlo mafelelong a lefoko.

Ke eng seo se bego se eswa?

Ke

Ke borasetimamollo ba bakae bao ba bego ba tlile go tima mollo?

Ke ka lebaka la eng morutišigadi Makwela a re bana ba swanetše go ema ka go latelana ka tlase ga mohlare?

Ka gobane

Na nomoro ya mogala ya borasetimamollo ke eng?

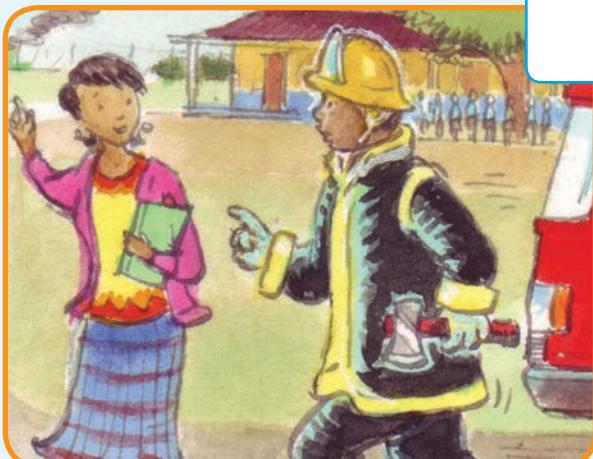
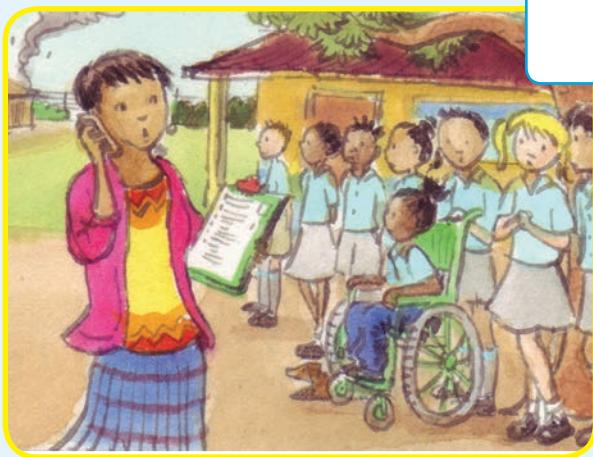
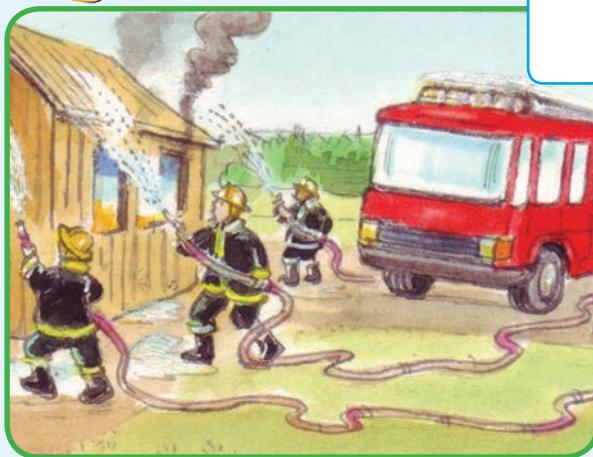

Tšhireletšo ya mollo

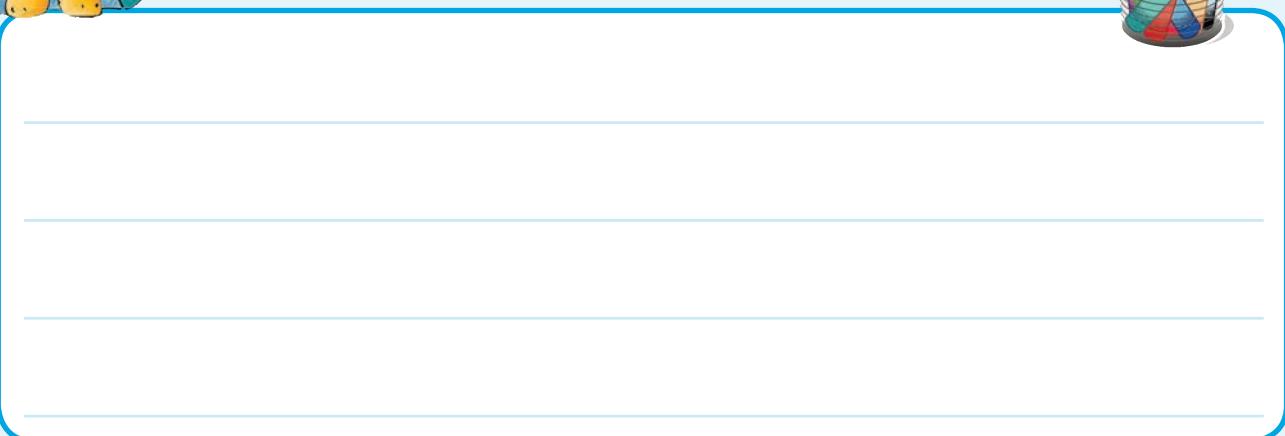
A re direng

Nomora diswantšho tše go laetša tatelano ya maleba.

A re ngwaleng

Ngwala lefoko le tee ka seswantšho se sengwe le se sengwe.

Are ngwaleng

Ngwala ka maswaodikga a maleba.

Ngwala leswao la potšišo ? goba leswao la tlabego ! goba khutlo .

Thuša leobo le a swa

!

Borasetimamollo ba dinatla ba tshela ba ile ba tima
mollo

Na ba ile ba tima mollo bjang

Na mollo o gokae

Na mollo o tukile nako mang

Mantšu a
tlwaelo
kgona
lehono
mmogo

Tlotlontšu

Thalela mantšu ao a swanetšego go thoma ka **tlhakakgolo**.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

Maina

phuki   mogoroši   pherekong   katse   lewedi
motse - kapa   tumišo   mošupologo   bapala   laboraro
segwagwa   mpumalanga   umthathha   gauteng   fiša
lebo   lolo   pene   rula   phensele

Lapologa

Thuša borasetimamollo go fihla dintlong tše: ye khubedu, ye talamorogo le ye serolwane.

Teacher:
Sign:
Date:

Letšatši la bokgobapuku

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re ngwaleng

Nyaka gomme o dire sediko go modumo **kg**.

Lehono re ile ra ya kua bokgobapuku ka morago ga sekolo.

Re ile ra kgorometša Lebo ka wilitšhere ya gagwe ya maotwana.

E be e le boima go kgorometšwa.

Go be go na le dipuku tše dintši ka bokgobapukung.

Ke ile ka rata puku yeo e lego ka ga pere. E be e le pere ya go swana e le noši.

E be e kgona go fofa. Mogoroši o ile a tšeа puku ye e lego mabapi le go paka khekhe.

O rata go paka.

Rati o ile a re ke yo mokopana kudu go ka fihlelela raka ye e
lego kua godimo.

Kolo e ile ya dula ka ntle ga bokgobapuku.

E be e sa dumelwelwa go tsena ka bokgobapuku.

Kolo ya batho. Dimpša ga se tša dumelwelwa.

A re ngwaleng

Nyalanya mantšu ao a lego ka go la nngele le ao a
lego ka go la go ja, go bopa lefoko.

Ga se a ya sekolong ka gobane

Ke apere jeresi ka gobane

Ke tšere samporele ka gobane

Ke ralokile kua ka gobane.

go be go tonya.

go be go bonala eke pula
e tla na.

o be a lwala.

go be go tonya.

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

laetša	fofa	khekhe	gagwe
letšatši	fola	khudu	logwa
kgorometša	fepa	khutšo	ragwa

A re ngwaleng

Araba dipotšišo. Se lebale go ngwala khutlo mafelelong a lefoko.

Ke ka lebaka la eng Boati a be a swere bothata go kgorometša wilitšhere?

Ka gobane e

Ke ka lebaka la eng Rati a be a palelwa ke go fihlelela raka ye e lego kua godimo?

Ka gobane ke

Ke ka lebaka la eng Mogoroši a tšere puku ya metswako?

Ka gobane o

Ke ka lebaka la eng Kolo e ile ya dula ka ntle?

Ka gobane

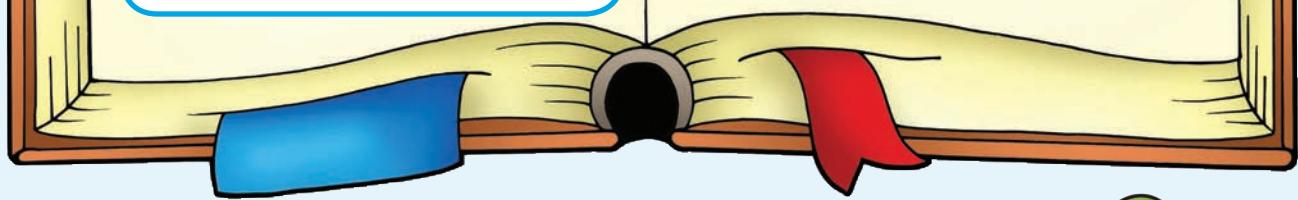

A re direng

Ngwala leina la puku ye o e ratilego.

Mongwadi:

Thala seswantšho go laetša gore puku e
bolela ka eng.

A re ngwaleng

Ngwala mafoko a 3 gomme o bolele gore ke eng
seo o se ratilego ka ga puku yeo.

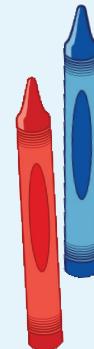
A re ngwaleng

Nyalanya mantšu ao a lego ka lepokising le leserolane le
ao a lego ka go le letalalerata a go ruma ka go swana.

opela		rata
yena		bolela
gata		noša
loga		tonya

fepa		wena
bala		bopa
tsenya		bela
tloša		noga

Mantšu a
tlwaelo
dintši
fofa
ntle
pere

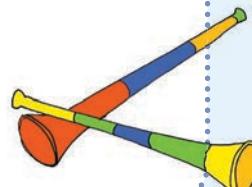
Lapologa

Thala maswao a se sengwe le se sengwe se se latelago, ka morago o
hlalošetše mogwera wa gago ka maswao a gago.

Dimpša ga di a dumelelwa.

Divuvusela ga di a dumelelwa.

Diselula ga di a dumelelwa.

Dipudi ga di a dumelelwa.

Teacher:
Sign:
Date:

A re boleleng

Lebelela diswantšho
gomme o bolele ka
seo o se bonago.

Thati o laetša bana gore dithuthupe di dirwa bjang.

A re baleng

Modiri wa dithuthupe

Se o se nyakang

Mahwana a 2 a oli

Seripagare sa komiki sa dithuthupe
Letswai

Se o swanetšego go se dira

Tšhela **oli** ka pitšeng.

Tšhela **dithuthupe** ka pitšeng.

Bea pitša mo setofong sa go fiša. Hlokomela gore o se ke wa **iphiša**.

Theeletša ge dithuthupe di thuthupa.

Ge di feditše go thuthupa, bula pitša.

Tima setofo.

Tšhela dithuthupe ka **sekotlelong** gomme o di noke ka letsuai.

Fefera dithuthupe.

Eja gomme o ipshine.

A re ngwaleng

Nyaka gomme o dire sediko go karabo ya maleba.

Na o nyaka oli ye kaakang?

A	Lehwana le tee
B	Mahwana a mabedi
C	Mahwana a mararo

Na o nyaka eng gape?

A	Dithuthupe
B	Dithuthupe le letswai
C	Panana

Na ke ka lebaka la eng o swanetše go hlokomela ge o dira dithuthupe?

Na o tla tseba bjang gore dithuthupe di budule?

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

fisa	sekotlelong	pitša	lehwana	iphiša
diša	lebotlelong	gotša	pitšana	iphepa
tlisa	letlal long	botša	pešana	iphediša

A re ngwaleng

Na tatso ya tšona e bjang?

Nyaka gomme o dire sediko go karabo ya maleba.

A	swikiri
B	bohla
C	baba
D	letswai

A	swikiri
B	bohla
C	baba
D	letswai

A	swikiri
B	bohla
C	baba
D	letswai

A	swikiri
B	bohla
C	baba
D	letswai

Ke mang a ratago eng?

Leina la	Na letšatši la beke leo o le ratago ke lefe?	Na papadi yeo o e ratago ke efe?	Na puku ye o e ratago ke efe?
Ka			
Mogwera wa ka			
Mogwera wa ka			

A re ngwaleng

Thala mothala wa go kopanya lefoko le le lego ka lepokising le letalalerata le lefoko le le lego ka lepokising le le serolane.

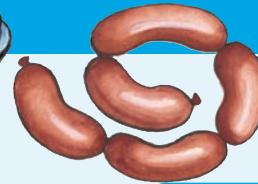
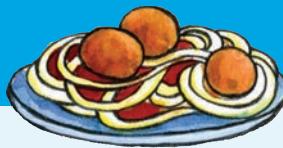

Go be go bonala eke pula e tla na.	
Go be go bonala eke go tlo tonya.	
Ke be ke eya go bapala kgwele ya maoto.	
Pese e be e eswa.	
Katse e be e le mohlareng gomme e palelwa ke go fologa.	
Ke be ke nyaka go dira sangwetše.	
E be e le letšatši la matswalo a mogwera wa ka.	
Pudi e tsene ka phahlal ye e lego legoreng.	

Ke ile ka leletša borasetimamollo.
Ke ile ka jeresi sekolong.
Ke ile ka yo nyaka llere.
Ke ile ka sega borotho.
Ke ile ka samporele sekolong.
Ke dirile karata ya letšatši la matswalo.
Ke lokišitše legora.
Ke ile ka dikhokho tša ka sekolong.

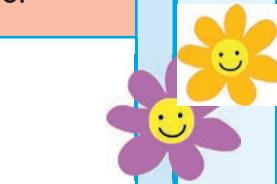
A re ngwaleng

Ngwala dilo tše o di ratago. Botšisa bagwera
ba babedi ka ga dilo tše ba di ratago.

Na sejo se o se ratago ke sefe?	Na lenaneo la radio goba la thelebišene leo o le ratago ke lefe?	Motho yo ke mo ratago.

Mantšu a
tlwaelo
fefera
noka
thuthupa

Ngwala motswako wa gago.

Lapologa

Motswako wa _____

Se ke se nyakago _____

Se ke swanetšego go se dira _____

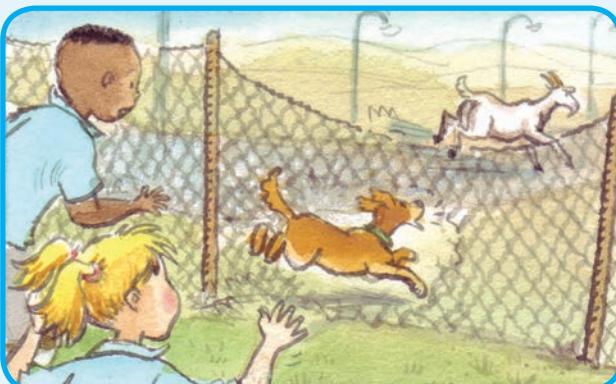
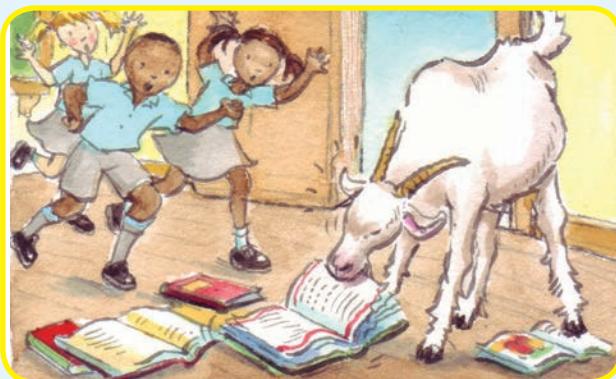

Teacher:
Sign:
Date:

A re boleleng

A re baleng

MATSENO A KANEKOLO

Re be re šoma ka phapošing lehono. Ge re dutše re bala le go ngwala ka dipukung tša rena Reabetšwe a re dijо tša gagwe tša letena di utswitšwe eupša ga se ra bona motho a tsena ka phapošing.

MMELE WA KANEKOLO

Ka morago Tumišo a re puku ya gagwe e gagotšwe le ge re se ra bona motho a swara puku ya gagwe.

Moragonyana re ile ra lemoga gore ngatana ya matšoba ya morutišigadi ga e gona. Re ile ra makala gore go diragetše eng ka yona.

Ka morago re ile ra bona gore ke mang yo a dirilego bjalo.

Ka gobane legora le be le senyegile, pudi e ile ya tsena ka sekolong. E be e swerwe ke tlala ka fao ya thoma go ja se sengwe le se sengwe se e se hwetšago.

MAFELELO A KANEKOLO

Ka mahlatse mpša, Kolo, e ile ya e kitimiša. Ya e rakediša sebaka sa go feta 1 km. Ka morago ga fao, rena ka moka re ile ra thuša go lokiša legora la sekolo.

A re direng

Ekiša kanegelo ye ya pudi ge e tsena ka sekolong.

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

ngatana	pudi	matšoba	bona	phapoši
ngame	pula	letšema	gona	phefo
ngaka	puno	letšepe	tšona	phakiša

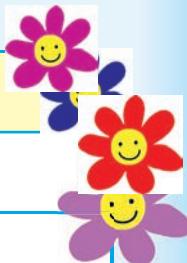

A re ngwaleng

Araba dipotšišo tše. Lentšu la mathomo le thome ka tlhakakgolo.

Se lebale go ngwala khutlo mafelelong a lefoko.

Bolela dilo tše tharo tše pudi e di jelego.

1.

2.

3.

Na pudi e tsene bjang ka sekolong?

Ke eng yeo e ilego ya rakediša pudi?

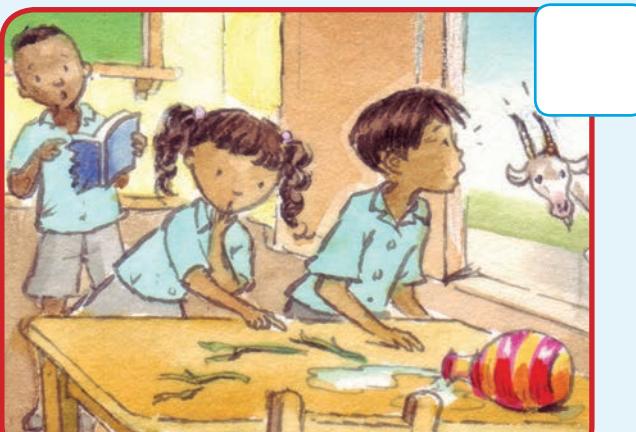
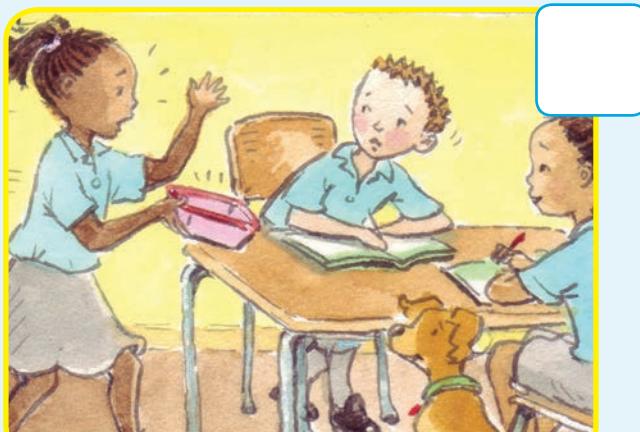
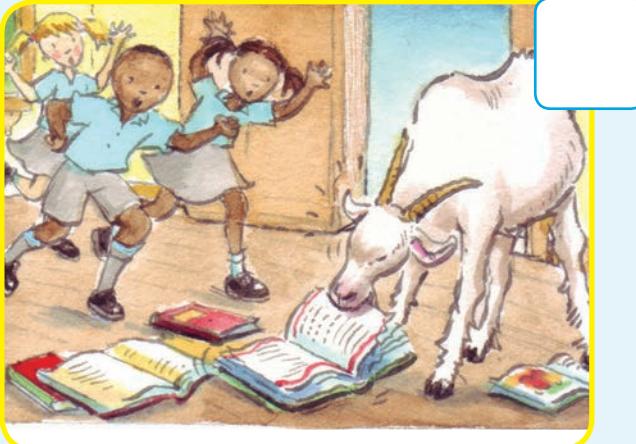
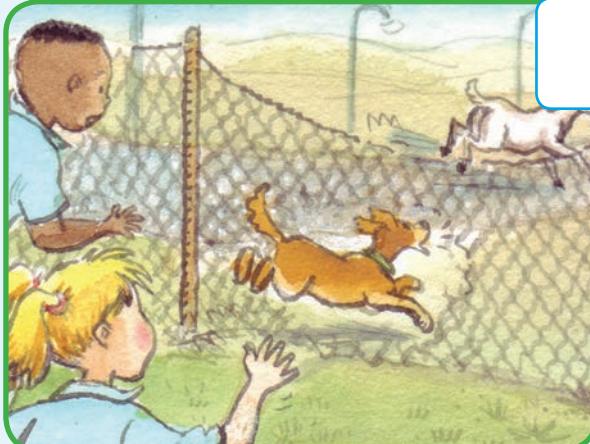
Akanya ka hlogo ya maleba ya kanegelo ye, gomme o e ngwale mo.

A re ngwaleng

Nomora diswantsho tše ka tatelano.

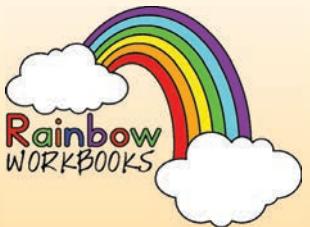
Nqwala lefoko go hlaloša seswantšho se senqwe le se senqwe.

Lapologa

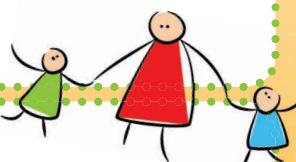
Ngwala kanegelo ya gago mo pampisaneng. Kanegelo e swanetše go ba le matseno, mmele le mafelelo.

Kgopela mogwera wa gago go go thuša go e beakanya. Bjale o ile go itirela puku ya gago. Sega letlakala le le latelago la puku ye. Sega mo godimo ga methalo ya marontho. Mena letlakala mo methalong. Ngwala leina la puku letlakaleng la ka ntle. Ngwala leina la gago ka tlase ga leina la puku ka gobane ke wena mongwadi wa kanegelo. Thala seswantšho letlakaleng la ka ntle. Bjale ngwala kanegelo ya gago ka gare ga puku.

KA GA MONGWADI

Ngwala leina la gago.

Mengwaga ya gago.

Mo o dulago gona.

8

KGATO YA 4: Sige ne go matbelang! La mongago go ga sejola puku ya gago.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la gago (o mongwadi).

1

KGATO YA 1: sige ne matbelang wa monontho.

Ngwala mmele wa kanegelelo ya gagago mo le mo letlakaleng la 4.

la 4.

4

Ngwala mmele wa kanegelelo ya gagago mo le mo letlakaleng la 5.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

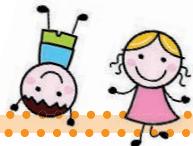
Ngwala leina la puku mo.

Ngwala mmele wa kanegelo ya gago mo le mo letlakaleng la 3.

2

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala gore go direga eng kua mafelelong a kanegelo ya gago mo le mo letlakaleng la 6.

7

3

9

letlakaleng la 2.
Thoma go ngwala ka nangefelo yo ya gago mo le mo

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala gore go diregile eng mafelelong a kanegelo yo ya gago.

Ngwala leina la puku mo.

Morero wa 2: Balapa le bagwera

Kotara 1: Dibeke 5–10

17 Motswala yo ke mo ratago 36

Go bolela: Šomiša dithuši tša go bonwa go akanya seo Kanegelo e bolelago ka sona.

Go bala le Tekatlhaologanyo: Bala lengwalo la go tšwa go Tumi go ya go Thati. Ela hloko atrese le ditumedišo.

Tekatlhaologanyo ka ga diteng.

Medumo: ile, la, ng, tše, tsh, ngw, ng

18 Motswala wa ka 38

Go bolela: Bolela ka dipapadi tše di fapanego tše o di bapalago. Mo papading tše, go na le tše di ka bago kotsi? Ditemogo

Go ngwala: Ngwala lengwalo. Bolela gore o dirang sekolong, o be o bolele ditaba. Thala mohlare wa go emela lešika. Ngwala mo dikaleng, maina a balapa la geno (mainaina)

19 Balapa ba a etela 40

Go bolela: Bolela ka ga seswantšho gomme o akanye seo se tileygo go direga mo kanegelong.

Go bala le Tekatlhaologanyo:
Kanegelo

Medumo: la, ng, tše, ts, ile, tse.

20 Mo tseleng ya go etela motswala 42

Go ngwala: Dira karata ya go kganyogela motho yo mongwe yo o mo tsebago gomme a babjago, gore a fole.

Tšhomisopolelo: Go fetolela mafoko go tloga go lebjale go ya go letlago. Thoma letlago ka "Ka moswane/ Gosasa"

Go ngwala: Ngwala seo se go dirago gore o dule o thabile, o nyamile, o befešwe, le ge o tšhogile.

Go bolela: Latela tsela ya manyokenyoke gore o tsebe mo o yago, gomme ka morago o fe mogwera wa gago ditaelo tša gore a ye bjang gabotumiši

21 Mo tseleng ya go etela motswala 44

Go bala le Tekatlhaologanyo (kanegelo)

Go ngwala: Hwetša mantšu mo kanegelong gomme o a ngwale kholomong ya maleba, go ya ka medumo: ng, gw, hl, š, ts, ee

Medumo: š, a, ts, ee

22 Se re se dirilego mmogo 46

Go bolela: Tšweletša tiragalo ya go ekiša se se diragetšego mo kanegelong.

Go ngwala: Ngwala maswaodikga mo mafokong

Go ngwala: Ngwalolla mafoko a mo godimo ka lefetile, o a thoma ka "Maabane ...".

Raloka papadi ya mantšu, o šomiša medumo ye o ithutilego yona go fihla bjale.

23 Bera ye e timetšego 48

Go bala le Tekatlhaologanyo:
Bala kanegelo gomme o arabe dipotšišo.

Medumo: Dira didiko mantšung ao a nago le tl, tše le tšw.

Medumo: b, gw, mph, bj, etše.

24 Go hwetša dilo 50

Go ngwala: Latelanya diswantšho gore di bolele kanegelo.

Ngwala lefoko ka seswantšho se sengwe le se sengwe

Go ngwala: Go nyalanya madiri a lebjale le a lefetile.

Lapologa: Laetša dipahapano (dithhalošo)

25 Phuki o a timela 52

Go bala le Tekatlhaologanyo:
Kanegelo

Medumo: tsh, sw, go, ile, tš, oa.

Tšhomisopolelo: Madiri le mabaka, maabene, lehono goba gosasa.

26 Go hlokomela ngwana 54

Go ngwala: Ngwala kanegelo ka ga ka nako yeo o kilego wa timela

Tšhomisopolelo: Makgokedi

Go ngwala: Nomora mafoko go laetša tatelano mo kanegelong.

Go bolela: Latela manyokenyoke gore o tsebe mo o yago, ka morago o fe molekane wa gago ditaelo ka molomo.

27 Pikiniki ya letšatši la matswalo a rakgolo 56

Go bala le Tekatlhaologanyo: Bala taletšo ya go ya moletlong wa Letšatši la matswalo.

Medumo: tl, tš, nk, kg, al

Go ngwala: Hlama dipotšišo ka go šomiša mabotšiši a, kae, mang, neng, eng gomme o fetše ka leswao la potšišo.

28 Meletlo le dipikiniki 58

Go bolela: Dira dinyakišišo. Botšiša ka go šomiša mabotšiši gomme o ngwale dikarabo mo lenaneong.

Tšhomisopolelo: Šupa madiri a lefetile.

Tšhomisopolelo: Nyalanya madiri a lefetile le a lebjale.

Tšhomisopolelo: Ngwala mafoko ka lefetile, o thoma ka : Maabane ...

Tšhomisopolelo: Tatelano ya alfabete

Go ngwala: Ngwala taletšo ya letšatši la matswalo.

29 Lapa le le phedilego gabotse 60

Go bala le Tekatlhaologanyo: Bala pukutšatši ya Amo.

Medumo: tl, al, nk, kg, nya, ile, hl, tš.

Medumo: Hlopha mantšu a tsene ka mapokising a maleba.

30 Go boloka nako 62

Ngwala nako ya mešongwana ya go fapano yeo e tšwelelagoo ka go pukutšatši ya Amo.

Go ngwala: Ngwala mafoko ka lefetile ka ga se o se dirilego maabane. Thoma ka "Maabane..."

Go ngwala: Ngwala o feleletše pukutšatši ka ga seo o tileygo go se dira beke ye e tlago.

Go bala: Bala se mogwera wa gago a se ngwadilego gomme o bone ge eba o ka dira seo a se dirilego.

Bapala "Snakes and Ladders". Sega papadi o e tloše kua morago ka pukung.

31 Kanegelo ya makgolo 64

Go bala le Tekatlhaologanyo: bala kanegelo ka ga nkgo/moeta wa makgolo.

Medumo: ts, tš, ny, kg

32 Kanegelo ya balapa 66

Go bolela: Ekiša ditiragalo tša kanegelo ya nkgo/moeta.

Go ngwala: Nomora mafoko ka tatelano ya maleba ya ditiragalo tša kanegelo.

Go ngwala: Beakanyetša go ngwala kanegelo, o šomiša mmepe wa monagano.

Go ngwala: Ngwala puku ya dikanegelo, o šomiša thempleiti ye e segilwego. Kanegelo e swanetše go ba le mathomo, mmele le mafelelo.

Motswala yo ke mo ratago

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

Fruit Tree Road 2
Riverland
5 Hlakola 2015

Tumišo yo a rategago,

Dumela motswala. Na o sa thabile? Ke fela ke gopola ka mohlang wola o be o re etetše ka makhutšo a a fetilego. Ke gopola ka moo re bego re bapala kua nokeng ka gona, re nyaka bana ba digwagwa. Na o gopola letšatši la ge re be re nametše mohlare re fula diperekisi? Ke be ke tšhogile ke re ke tla wa, gomme mafelelong ya ba lethabo le go ipshina kudu. Ke be ke rata le ka moo o bego o kama moriri wa ka ka gona. Bjale re boetše sekolong. Re itokišetša konsarata ya sekolo.

Nka thaba kudu ge o ka tla. Ke bina mmino wa setšo gomme moratho wa ka yena o letša moropa. Ke duma gore o tle go re etela gape.

Motswala wa gago

Thati

A re ngwaleng

Bala kanegelo gomme o arabe dipotšišo.
Lentšu la mathomo la karabo le thome ka tlhakakgolo.
Gopola go fetša ka khutlo.

Ke mang yo a ngwadilego lengwalo?

Na lengwalo le ya go mang?

Na lengwalo le ngwadilwe neng?

Na lengwalo le be le le ka ga eng? Ngwala dilo tše pedi.

1.

2.

Na Thati o ile go dira eng kua konsarateng ya sekolo?

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo.
Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

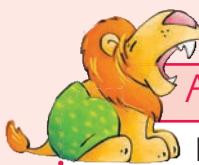

loga	logile
rata	ratile

etela	etetše
namela	name tše
sepela	sepetše

sekolong	noke ng
mohlare ng	thabeng
tsele ng	ntlong

A re boleleng

Bolela le mogwera wa gago ka ga se sengwe sa dilo tše
o di dirago ge o bapala le bana ba bangwe. Na o bapala dipapadi tše di ka bago
kotsi? Bolela ka ga ditaba tše o nago le tšona ka ga balapa la geno le sekolo.

A re ngwaleng

Ngwalela motswala wa gago lengwalo. Bolela gore o dira eng kua sekolong gomme
o bolele ditaba tše dingwe ka ga balapa la geno.

Ngwala atrese ya gago

Ngwala letšatšikg wedi la lehono

yo a rategago

Motswala wa gago

(Ngwala leina la gago)

Lapologa

Thala mohlare wa balapa goba phara seswantšho sa balapa la geno mo.
Ngwala maina a ba lapa la geno mo.

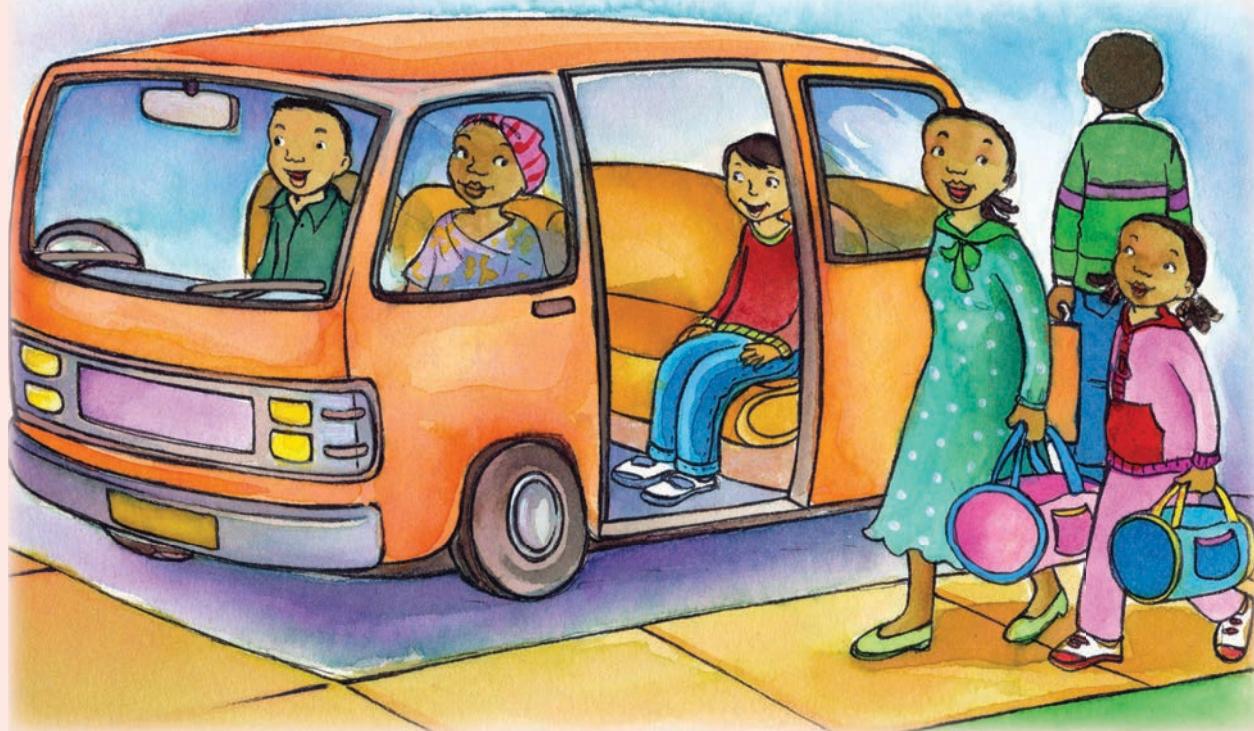

Balapa ba a etela

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

MmagoTumišo o a **Iwala**, ka fao Thati le mmagwe ba tla mo **etela**. Ba tla sepela ka thekisi. Thati o **thabile** kudu ka gobane o ile go etela motswala wa gagwe, Tumišo. Ba paka diaparo tša bona. Thati o rekela Tumišo mpho gomme o dira karata ya go **kganyogela** mmagoTumišo gore a fole. Ba tla dula fao matšatši a mabedi.

Ba tla **sepela** ka thekisi. Ba tla sepela bošego mola ngwedi o tagile. Thekisi e na le mabone a go ba le **seetša** kudu.

Gosasa Tumišo le Thati ba tla bapala le bana ba bangwe ka nokeng gomme ba tla **fula** dienywa gore ba je.

A re ngwaleng

Araba dipotšišo. Lentšu la mathomo le thome ka tlhakagolo. Gopola go fetša ka khutlo.

Na Thati o ya kae?

Na Thati o sepela le mang?

Ke ka lebaka la eng ba eya go etela gabotumišo?

Na Thati o ile go dira eng kua ga gabotumišo?

Ba tla sepela ka eng?

Ba tla sepela neng?

Mantšu a tlwaelo

mmagwe
sepela
thekisi

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo.
Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

ANKE OFOLEKA PELAI

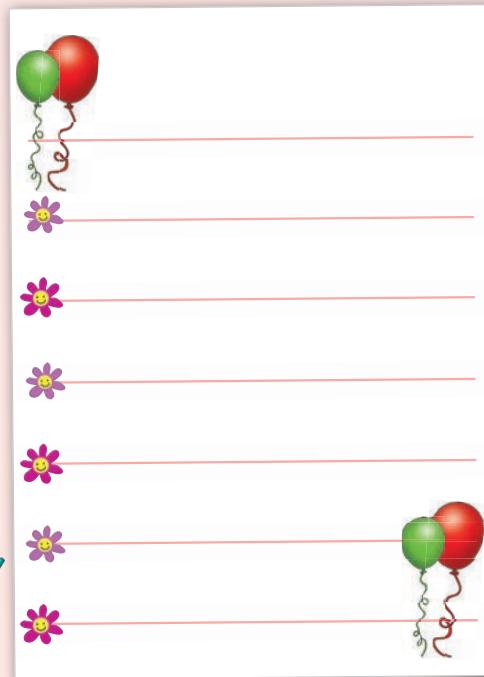
fula	sepetše	thabile	motse	lehono	neng
fela	robetše	fihlile	botse	maabane	bjang
gola	maketše	gomile	mokgotse	gosasa	mang

Mo tseleng ya go etela motswala

A re direng

Dira karata ya go kganyogela motho yo o tsebago a lwala gore a fole.
Ngwala molaetša wo bohlokwa ka pele mo karateng. O ngwale ka godimo ga
seswantšho. Ka morago o ngwale ka mo gare, molaetša wa gore a fole.

A re ngwaleng

Ngwalolla mafoko a, gomme o thome ka **Gosasa**.
Re go diretše la mathomo.

Letlago

Ke ja dijō tša ka.

Gosasa ke tla ja dijō tša ka.

Ke ya go Tumi.

Gosasa ke tla

Ke bapala le Tumi.

Gosasa ke

Re sepela ka thekisi.

Gosasa re

A re ngwaleng

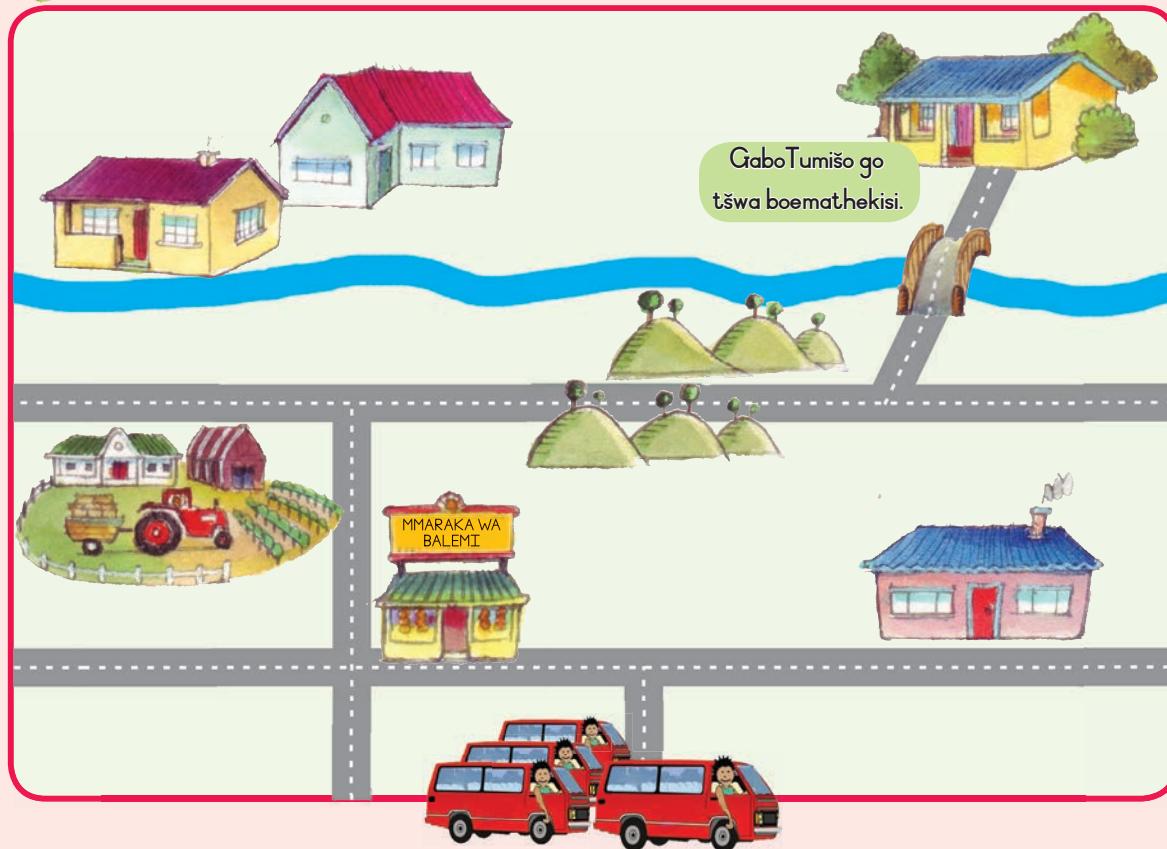
Ngwala lefoko leo go lona o bolelago gore ke eng se
se go dirago gore o thabe, o nyame, o befelwe goba o tšhoge.

	Na ke eng se se go dirago gore o thabe?
	Na ke eng se se go nyamišago?
	Na ke eng se se go dirago gore o befelwe?
	Na ke eng se se dirago gore o tšhoge?

Lapologa

Botša mogwera wa gago gore a sepele bjang go fihla
ntlong ya gabotumišo. Mmotše gore o swanetše go
fapogela ka go la go ja goba ka go la nngele neng.

Teacher:
Sign:
Date:

Mo tseleng ya go etela motswala

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

Mafelelong thekisi ya fihla ntlong ya gabo Tumišo. E be e šetše e le iri ya **8** mantšiboa. "Ra ba ra **goroga**," a realo Thati, gomme a retolla **konopo** ya lebati. Thati o be a thabile kudu go bona motswala wa gagwe. "Dumela Tumišo," Thati a **goeleta**.

"Etla o bone bana ba digwagwa ka nokeng," Tumišo a **goeleta**.

"Aowa, aowa!" a realo mmago Tumišo. "Hle, lena ba babedi dulang le je."

"Ke nyaka go **namela** ka ntlong ye e lego godimo ga **mohlare** kua **phakeng**," Thati a **goeletša**.

"Aowa, o ka se namele mohlare gonabjale. Ke bošego kudu.

Le swanetše go dula le je," mmagwe a **realo**.

A re ngwaleng

Araba dipotšišo. Lentšu la mathomo le thome ka tlhakakgolo. Gopola go fetša ka khutlo.

Na thekisi e gorogile ka nako mang kua ntlong ya gabotumišo?

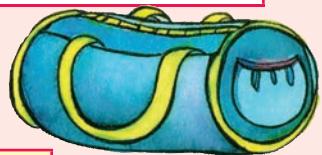
Na ke eng seo Tumišo a bego a nyaka go se dira pele?

Na e be e le kgopolو ye botse gore ba bapale kgauswi le noka bošego bjoo?
Efa lebaka.

Tlotlontšu

Nyaka mantšu mo kanegelong ao a nago le medumo ye.
Ngwala mantšu ao dikgobeng tša maleba.

ng	gw	hl

A re ngwaleng

Bala mantšu o theeletše medumo. Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

Mantšu a tlwaelo
mmagwe sepela thekisi

goa	bošego
boa	lešaka
rea	lešela

tsebe	leeba
tsela	meetse
tsoma	leeto

Se re se dirilego mmogo

A re ngwaleng

Ekiša Tumišo le Thati ge ba nyaka go yo bapala.
Bontšha mmago Tumišo a ba botša gore ba je pele ba ka ya go bapala.

A re direng

Ngwalolla mafoko a gomme o šomiše maswaodikga a maleba.

tumišo le thati ba bapala ka mokibelo

phuki o swara mengwaga ye mene ka hlakola

A re ngwaleng

Ngwalolla mafoko a. Thoma ka Maabane.
Diriša mantšu a go go thuša.

Lefetile

jele

pakile

bapetše

apeile

dutše

Ke dula sekolong.

Maabane ke

Ke bapala le mogwera wa ka.

Maabane ke

O apea lee.

Maabane o

O paka khekhe.

Maabane o

Re ja kua sekolong.

Maabane re

Lapologa

Go kitimela ntlong ya gabotumišo:

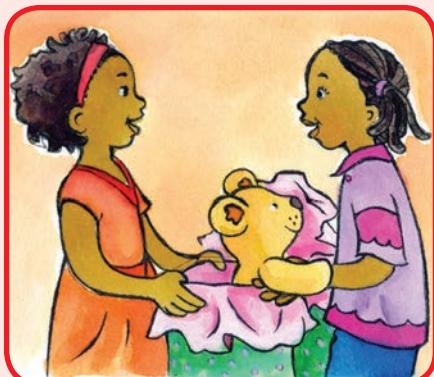
Ke mang yo a tla fihlago pele kua ntlong ya gabotumišo? Dikološa sente. Ge sente e ka wa ka hlogo ka godimo gona o tla sepela dikgato tše 2. Ge o ka hwetša mosela gona o tla sepela kgato e tee go ya kua ntlong ya gabotumišo. Yo a fihlago gabotumišo pele ke mofenyi. Bala lentšu le o emago godimo ga lona. Bona gore ke mantšu a makae ao o ka kgonago go a bala ka nepo.

A re boleleng

Lebelela diswantšho gomme o
bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

Bala kanegelo. Dira sediko go mantšu ao a nago le medumo ye: **tl** le **tš**.

Ke be ke thabile kua ntlong ya gabotumišo. Tumišo o mphile mpho ye botse.
O mphile bera ya go bapadišwa. E be e le **boleta** ebile e **swarega**.

Ka morago ra sepela ka thekisi go boela gae. Ge re ntše re
sepela ka thekisi pula ya thoma go na. Letšatši le be le sa
bonale gomme go tonya kudu. Mma a **nkapeša** kobo
ye borutho.

Ra kitima mo puleng go tšwa ka thekising go ya kua
ntlong. Ka morago ka lemoga gore bera ya ka e timetše.
Ee, ka gopola gore e be e dutše bjang ka thekising,
gomme e eya felo fao e sa go tsebego. Ka thoma go
lla. Ke be ke nyaka go boela thekising go yo e nyaka.

Ka mahlatse ra e hwetša e phuthetšwe ka kobo.
E bolokegile gomme e se na mathata.

A re ngwaleng

Bala kanegelo. Kgetha karabo ya maleba.

Tumišo ke mang?

A	Tumišo ke mosetsana
B	Tumišo ke mošemane
C	Tumišo ke bera

Mantšu a
tlwaelo
hweditše
ntlong
puleng

Na kanegelo e ka ga eng?

A	Thati a bapala le mogwera wa gagwe
B	Thati a kitima mo puleng
C	Thati o timeletšwe ke bera ya go bapadišwa

Na boso bo be bo le bjang mo kanegelong?

A	Go be go fiša letšatši ka moka
B	Go be go fiša, morago gwa tonya le pula ya na
C	Pula e nele letšatši ka moka

Bjale ngwala dikarabo tša dipotšišo tše.

Na Thati o ile a ikwa bjang ge a be a nagana gore bera ya gagwe e timetše?

Na o tseba bjang?

Na o hweditše bera ya gagwe kae?

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

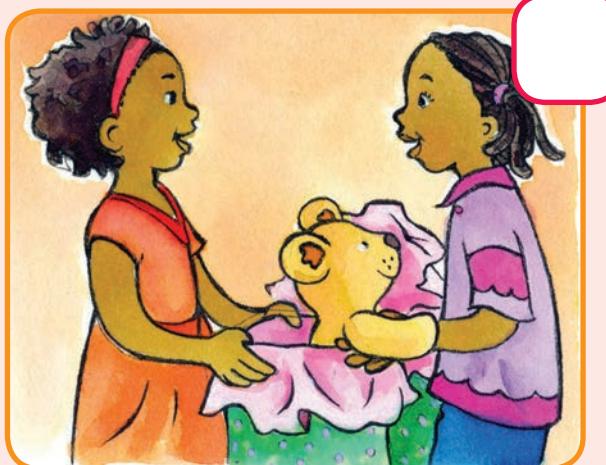
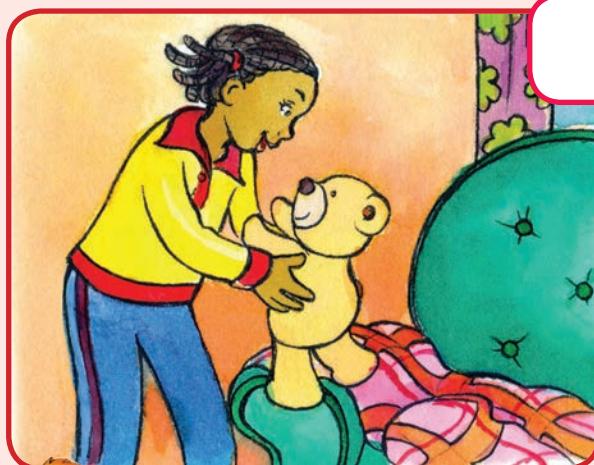

bera	gagwe	mphile	bjang	timetše
boleta	sagwe	mphuthela	bjale	sepetše
bapala	yagwe	mphora	bjalo	tlogetše

A re direng

Nomora diswantšho ka tatelano ya maleba.

A re ngwaleng

Ngwala lefoko le tee ka ga seswantšho se sengwe le se sengwe.

A re ngwaleng

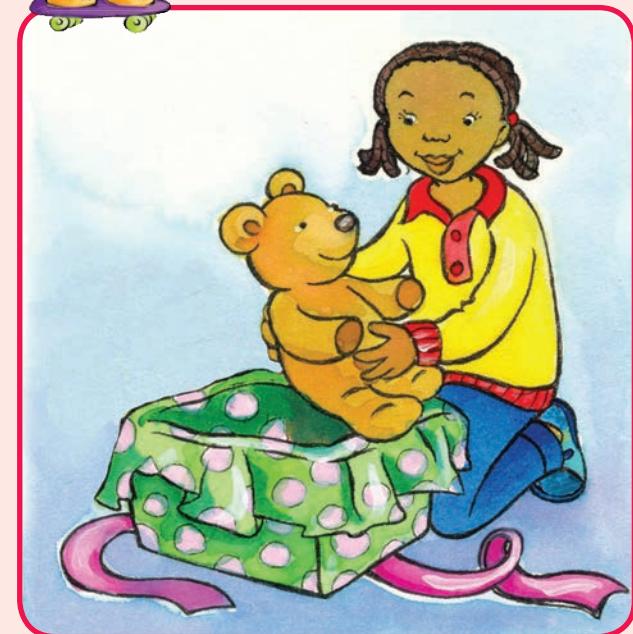
Lefetile

Nyalanya mantšu a lebaka la bjale le a lebaka le le fetilego. Thala methalo go nyalanya mantšu a mabedi ao.

Lapologa

Laetša mo di fapanago.

Teacher: Sign:
Date:

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

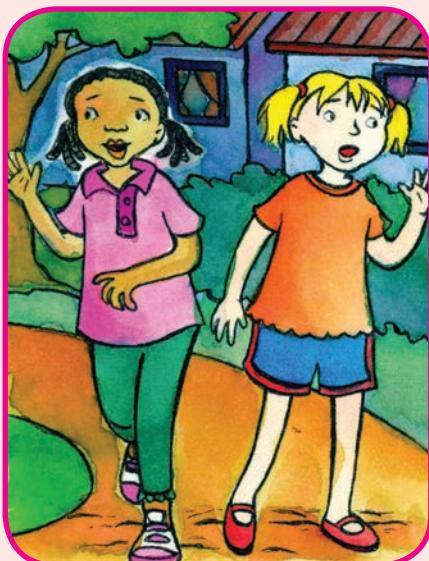

A re baleng

Thati le Lili ba be ba nyaka ngwana wa boMpho, Phuki. Phuki o na le mengwaga ye mene.

Phuki o be a **bapala** le mpša, Kolo.

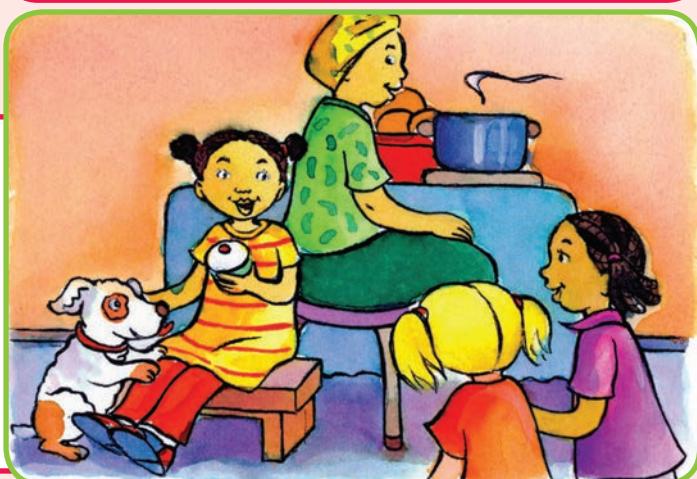
Ka morago Thati le Lili ba lemoga gore lebati le bulegile. Phuki le Kolo ba be ba se gona.

Basetsana ba kgokologa le **mmila** ba nyaka ba bile ba goeleta Phuki ba dutše ba kitima.

Ba be ba **tšhogile** ka gobane go be go eba **leswiswi**.

Ge ba fihla mafelelong a tselā ba hwetša Phuki le Kolo ba dutše le lekgarebe le le rekišago dijo.

Phuki le Kolo ba be ba ejā borotho.

A re ngwaleng

Bala kanegelo gomme o arabe dipotšišo.
Lentšu la mathomo la karabo le thome ka **tlhakakgolo**.
Gopola go fetša ka **khutlo**.

Ke mang yo a bego a timetše?

Na ke ka lebaka la eng Lili le Thati ba be ba tšhogile?

Ba be ba tšhogile ka gobane

Na ba hweditše Phuki neng?

Ba hweditše Phuki ge

Na ba hweditše Phuki kae?

Ba hweditše Phuki

Na Phuki o be a dira eng ge ba mo hwetša?

O be a

Tlotlontšu

A re baleng mantšu le theeletše medumo.
Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

tšhoga	tšhogile	rekišago	bitša	goa
tšhaba	tšhabile	timetše go	gotša	boati
tšhipa	tšhipile	bapalago	botša	moago

A re ngwaleng

Thalela lentšu le le dirago mo lefokong le lengwe le le lengwe. Ngwala **maabane**, **lehono** goba **gosasa**, go bontšha nako ye tiro e swanetše go diragala ka yona.

Mantšu a
tlwaelo
lebatı
lemoga
tšhogile

Ba tla ya kua sekolong.	Gosasa
O re apeetše dijo.	
Re tla bjala merogo.	
O bolela mo mogaleng.	

A re ngwaleng

Ngwala kanegelo mabapi le letšatši leo o ilego wa timela ka lona.

A re ngwaleng

Dira sediko go lentšu la maleba.

Dijo di/se budule.

Meetse a/la kae?

Dikolo se/di bulwa ka Labobedi.

Dipuku sa/tša gago di ka mo.

Wena e/o lokile kudu.

Mosadi ba/o rekiša dijo.

A re ngwaleng

Nomora mafoko a, go laetša tatelano ya maleba ya kanegelo.

Ba hweditše Phuki.

Ba ile ba yo nyaka Phuki.

Phuki o timetše.

Thati le Lili ba be hlokometše Phuki.

A re ngwaleng

Ngwala mantšu a ka mapokising a maleba.

serolane

namane

dikologa

loga

boima

tlhaka

bala

kitima

mala

disala

dithapo

rata

phoofofo

hleka

phepholo

dipapadi

namune

talalerata

pholo

noga

dipapadi

maima

mpata

_sala

tlha_

sero_ ne

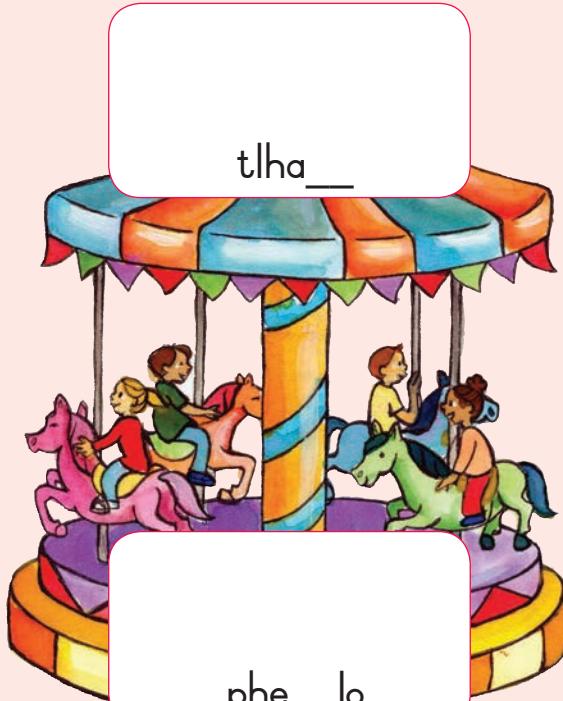
_pere

tala_rata

kiti_

phe_lo

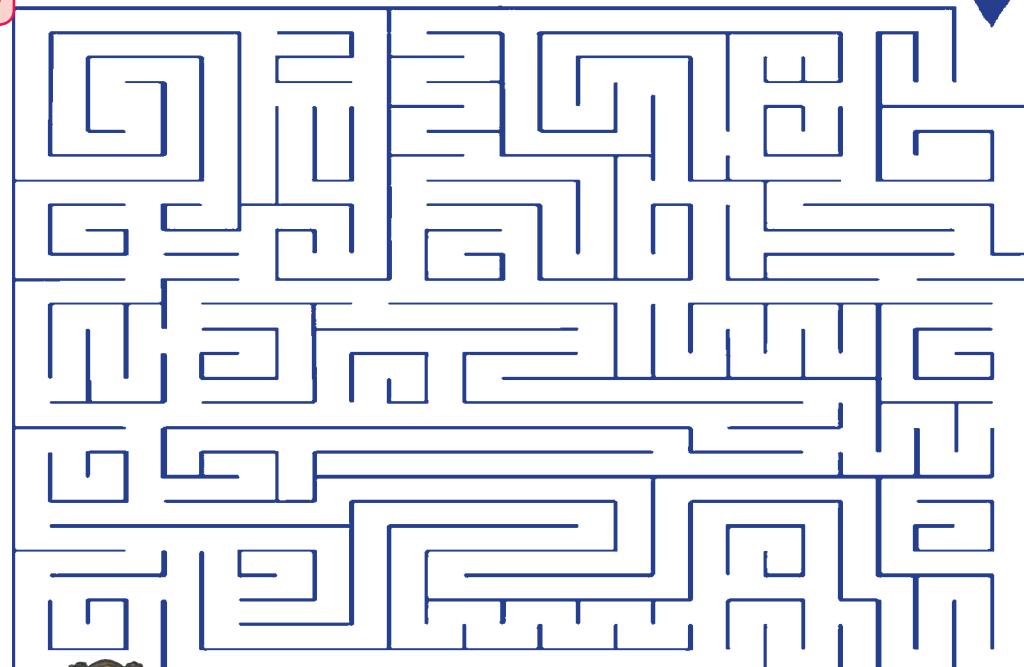
di_loga

Lapologa

Thusa Thati le
Lili go hwetša
Phuki. Thala
mothalo
go laetša
tsela yeo ba
swanetšego go
e latela.

Teacher:
Sign:

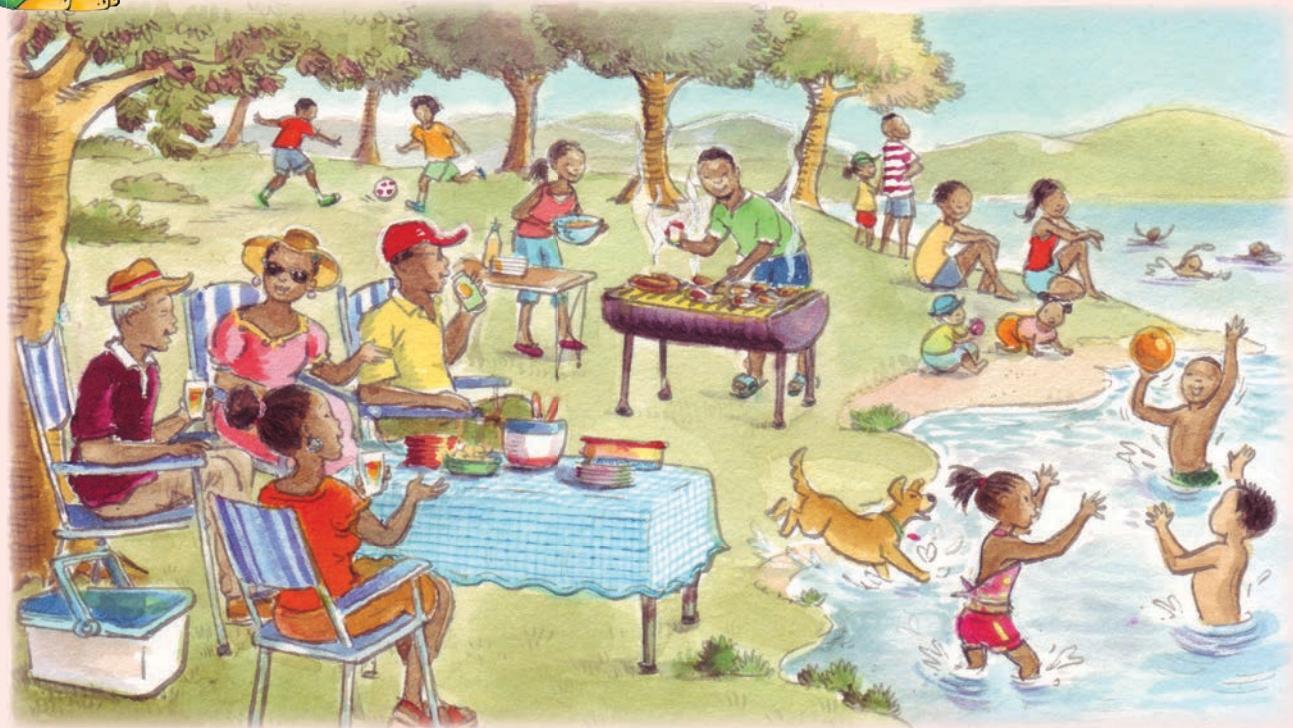
Date:

Pikiniki ya letšatši la matswalo a rak-

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

Pikiniki ya letšatši la matswalo a Rakgolo

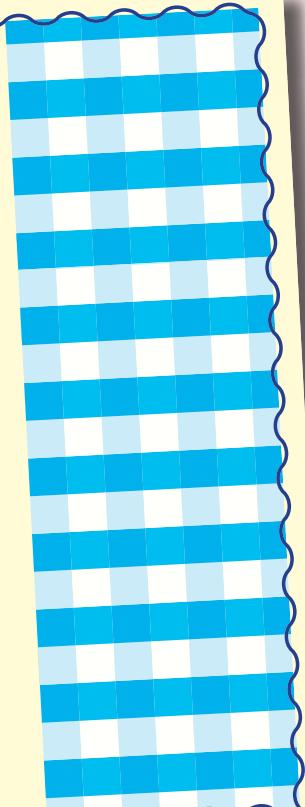
30 Moranang 2015

Kae: Phakeng ya Moretele

Nako: Pese e tla tloga ka iri ya 10 kua Holong
ya Setšhaba gomme e tla go buša ka
iri ya 5.

O tle o swere eng?

- Hle, etla ka diaparo tša go thutha.
- Hle, etla ka bolo ya go bapala.
- Hle, etla ka senotšididi sa gago.
- Hle, etla ka nama gore o tlo beša.

A re ngwaleng

Bala taletšo gomme o arabe dipotšišo. Lentšu la mathomo la karabo le thome ka tlhakagolo. Gopola go fetša ka khutlo.

Ke ka lebaka la eng go tla ba le pikiniki?

Na pikiniki e tla ba kae?

Na pese e tla tloga nako mang?

Na ba tla ja eng kua pikiniking?

Na ba tla bapala eng?

Mantšu a tlwaelo

kae
mang
neng

Tlotlontšu

Hlopha mantšu a, ka matorokising a maleba.

robala

bala

nku

kgomo

tlema

tlema

nkwe

tlola

naga

rakgolo

tlou

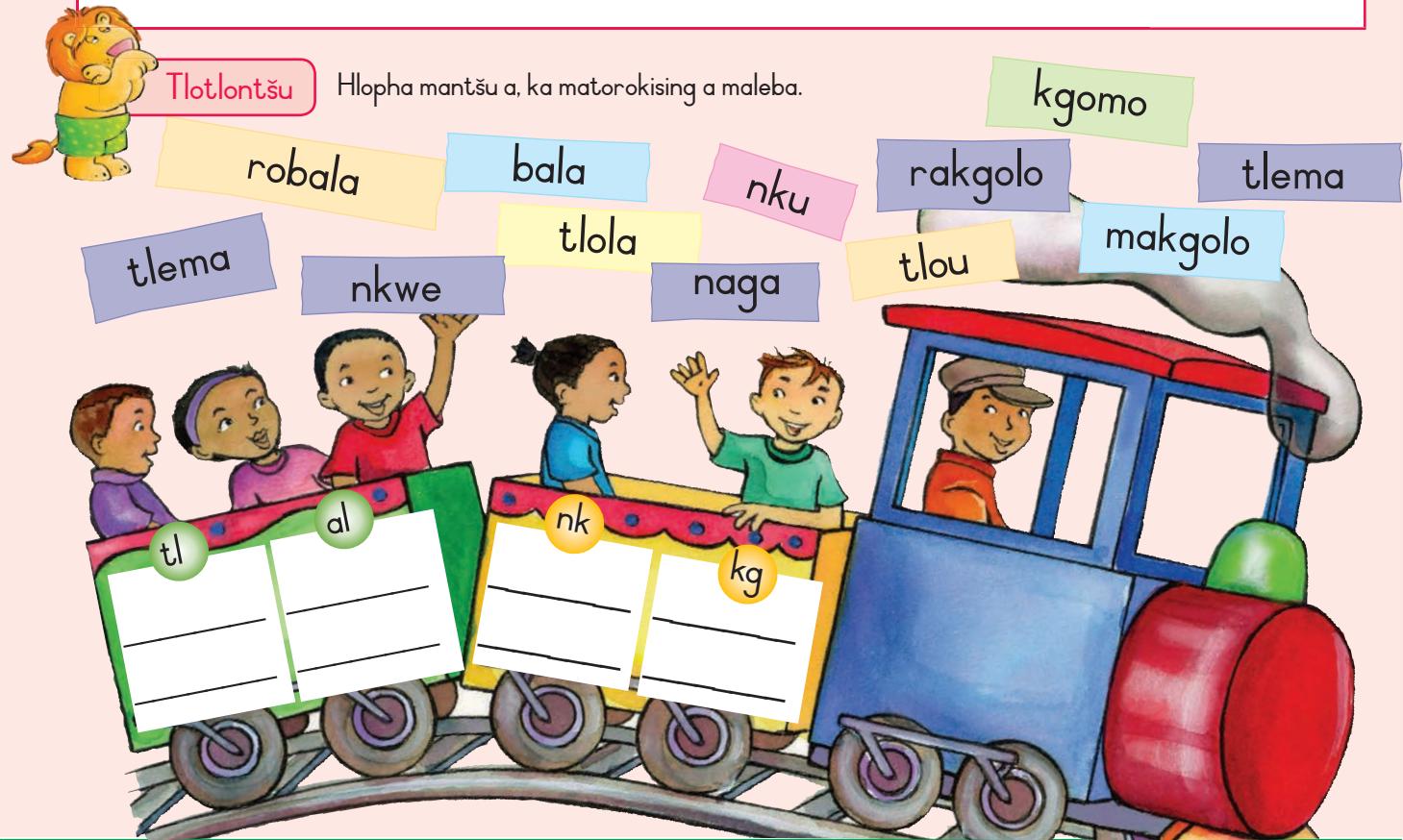
makgolo

tl

al

nk

kg

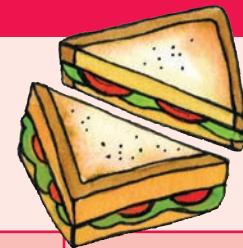

Meletlo le dipikiniki

A re direng

Botšiša bagwera ba 4 dipotšišo tše.

	Leina	Leina	Leina	Leina
Efa leina la gago.				
Na o dula kae?				
Na o belegwe neng?				
Na mogwera wa gago yo bohlokwa ke mang?				
Na ke ka lebaka la eng o mo rata?				

A re ngwaleng

Dira sediko go mantšu ao a lego ka lefetile.

ya	ja	jele	raloka	ralokile
nwa	nwele	namela	nametše	ile

Gosasa ke tla	Maabane ke
nwa	ile
namela	ralokile
ja	nametše
raloka	jele
ya	nwele

A re ngwaleng

Ngwala mafoko a ka lebaka le le fetilego, thoma ka Maabane.

jelē

ralokile

nametše

Re tla ya kua pikiniking ya rakgolo.

Maabane re

Re ja nama.

Maabane re

Re namela pese.

Maabane re

Re raloka ka bolo.

Maabane re

A re ngwaleng

Nomora sehlopha se sengwe le se sengwe sa mantšu go bontšha tatelano ya maleba ya alfabete.

3.	seatla
1.	fihla
2.	ntlo

	bolao
	bonnyane
	gampe

	bohloko
	pene
	kolobe

Lapologa

Ngwala taletšo ya go tla moletlong

- I. Ngwala gore e tla ba latšatši la matswalo a mang.
2. Ngwala gore moletlo o tla ba neng.
3. Ngwala gore moletlo o tla ba kae.
4. Ngwala gore moletlo o tla thoma ka nako mang.

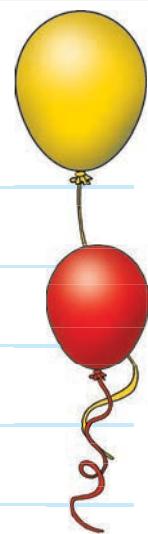
LETŠ ATŠILA MATSWALO LE LEBOSE!

1. Leina:

2. Letšatšikgwedi:

3. Nako:

4. Lefelo:

Teacher:
Sign:
Date:

Lapa le le phedilego gabotse

A re baleng

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

Letšatši la modiro wo montši

6:30	Tsogile	
6:45	Hlapile	
7:00	Jele difihlolo	
7:15	Hlapile meno	
7:30	Ile sekolong	
8:00	Šomile ka maatla sekolong	
13:00	Ralokile	
14:00	Jele dijo tša matena	
15:00	Nošeditše tšhengwana ya merogo	
16:00	Dirile mošomo wa gae	
18:30	Jele dilalelo	
19:45	Hlapile meno	
19:50	Kamile moriri wa ka	
20:00	Ile go robala	

A re ngwaleng

Bala "Letšatši la modiro wo montši" gomme o arabe dipotšišo tše. Lentšu la mathomo la karabo le thome ka tlhakakgolo. Gopola go fetša ka khutlo.

Na Rati o tsogile nako mang?

Na Rati o jele difihlolo tša gagwe nako ye kaakang?

Na o hlapile meno gakae?

Na Rati o ile sekolong bjang?

Na o jele gakae?

Mantšu a
tlwaelo

kae
mang
neng

Tlotlontšu

Hlopha mantšu a, ka matorokising a maleba.

robala

bala

tlola

naga

rakgolo

makgolo

nko

kgomo

nkwe

nku

tlou

tlema

mala

kg

A re ngwaleng

Tsenya mantšu a ka mapokising
a medumo ya maleba.

nonyana

romile

hlapa

lenyalo

hlapi

hloka

tšea

tšola

boile

nya

ile

h

tš

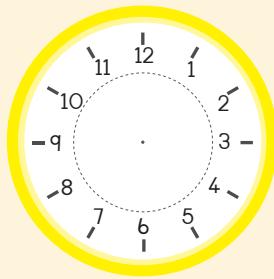

A re direng

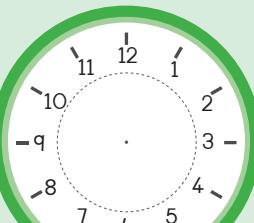
Thala manaka mo watšheng go laetša gore ke nako mang.

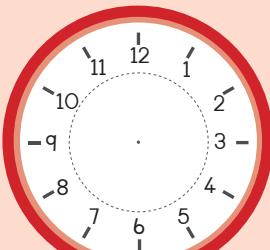
Rati o jele.

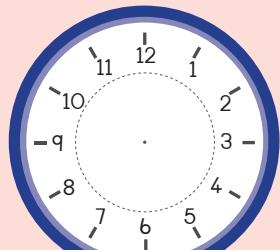
Rati o ile sekolong.

Rati o dirile mošomo wa gagwe wa gae.

Rati o nošeditše tšhengwana.

A re ngwaleng

Ngwala seo o se dirilego lehono. Gopola go ngwala le dinako.

Seo ke se dirilego

A re ngwaleng

Ngwala seo o tla se dirago beke ye gomme o tšhentšhane
dipuku le mogwera wa gago.

Mošupologo

Letšatšikgwedi

Labobedi

Letšatšikgwedi

Laboraro

Letšatšikgwedi

Labone

Letšatšikgwedi

Labohlano

Letšatšikgwedi

Lapologa

Bapala papadi ya dinoga le dillere.

Lebelela papetla ya papadi
letlakaleng la mafelelo la puku ya gago.

O tla hwetša ditsekana kua
mafelelong a puku.

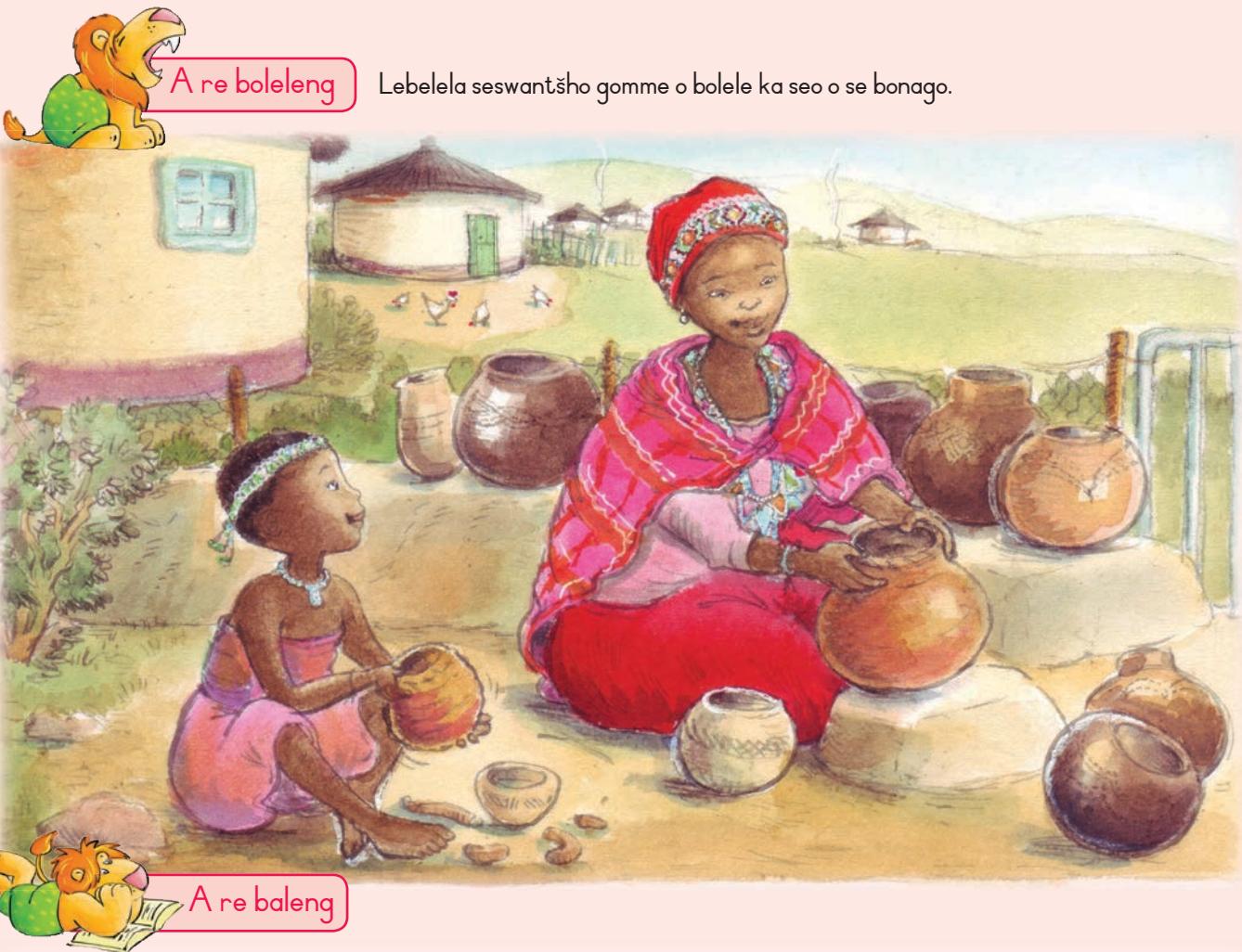
MELAO

- Fanang sebaka go lahlela letaesee mo fase.
- Lebelela nomoro ye e lego mo letaeseng ka morago ga go le lahlela fase.
- Sepedisa leswao la gago kua pele go ya ka palo ya dikgoba tše di lego mo letaeseng.
- Ge o ka wela ka tlase ga llere o tla namelela kua godimo ka llere.
- Ge o wela kua godimo ga nogá, o ya kua tlase ka nogá.
- Motho wa mathomo wa go fihla go 100 ke yena mofenyi.

Teacher:
Sign:

Date:

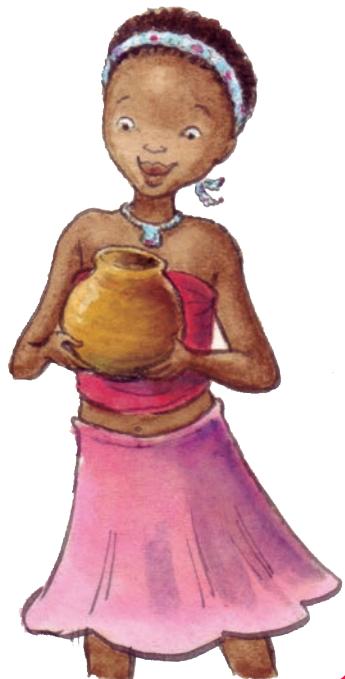

Ka fao ke ithutilego go bopa dipitša tše dibotse

Kgalekgale, mola ke be ke sa le yo monnyane bjalo ka wena, ke be ke dula le mme le tate mo polaseng. Re be re na le dikgomo le dinku tše dintši, fela re be re dula kgole le bagwera ba rena. Go be go se na le yo nka bapalago le yena. Ke be ke fela ke **bogela** mme ge a **bopa** dinkgo.

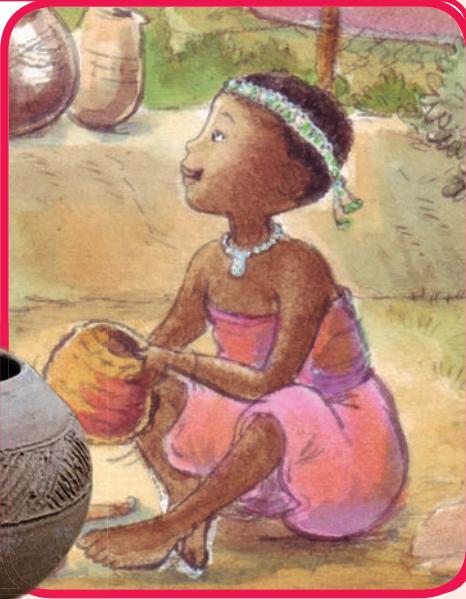
O be a tswaka **letsopa** le a bego a le kga ka nokeng. O be a bopa dinkgo ka diatla tša gagwe, gomme a di emiše mo letšatšing gore di ome. Letšatši le lengwe a dira gore ke **ipopele** nkgo ya ka. Ke ile ka bopa nkgo ka kelohloko gomme ka e dikološa gantšinyana. Ke be ke thabile kudu go ipopela nkgo ya ka.

Ka morago ke ile ka e emiša letšatšing gore e ome.

Bjona **bošegong** bjoo ge ke sa robetše pula ya thoma go na. Ge ke tsoga ka se bone nkgo ya ka. E be e fetogile leraga. Seo fela ke bego ke kgona go se bona e be e le **mohlala** wa leraga le lehubedu o lebile tšhengwaneng. Ka nyama kudu.

Ke ile ka swanela go bopa nkgo ye nngwe. Ke ile ka ithuta ka go bopa gape le gape. Ke ka yona nako yeo ke ithutilego go bopa dinkgo tše dibotse kudu.

A re ngwaleng

Bala kanegelo gomme o arabe dipotsšo. Lentšu la mathomo la karabo le thome ka **tlhakakgolo**. Gopola go fetša ka **khutlo**.

Ke mang yo a bolelago mo go kanegelo ye?

Mantšu a tlwaelo

**bopa
kgale
letsopa**

Ke phošo efe ye a ilego a e dira?

Go diragetše eng ka nkgo?

Tlotlontšu

Nyaka mantšu mo kanegelong ao a nago le medumo ye.
Ngwala mantšu ao dikgobeng tša maleba.
Šomisa mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

A re direng

Ekiša kanegelo ya nkgo.

A re ngwaleng

Nomora mafoko a ka tlase go ya ka tatelano ye dilo di diragetšego ka yona. O diretšwe nomoro ya l.

	Pula e ile ya thoma go na.
	O be a nyamile.
	O bopile nkgo ye mpsha.
	Nkgo e ile ya fetoga leraga le lehubedu.
	O ile a tlogela nkgo mo letšatšing gore e ome.
I	Makgolo o bopile nkgo ya gagwe ya mathomo ge a be a sa le mosetsanyana.

A re ngwaleng

Rulaganya go ngwala kanegelo ya gago. Botša mogwera wa gago gore o ya go ngwala ka ga eng. Rulaganya kanegelo ya gago go ya ka matseno, mmele le mafelelo.

Matseno

Matseno Thoma ka gore e be e le neng.

Mmele

Bolela gore go be go diragala eng mo mmeleng.

Tšweletšo ya mmele

Go diragetše eng gape.

Thulaganyo ya go ngwala kanegelo

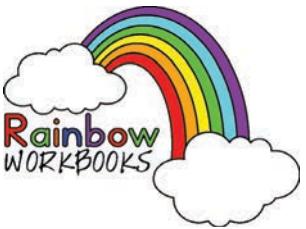
Mafelelo

Balela gore kanegelo e fedile bjang.

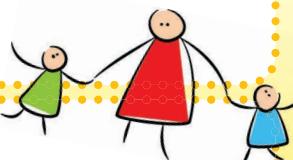
Lapologa

Sega letlakala le le latelago. Dira puku. Mo letlakaleng la ka ntla, ngwala leina la puku. Ngwala leina la gago ka tlase ga leina la puku, ka gobane o mongwadi. Thala seswantšho letlakaleng la ka ntla. Bjale ngwala kanegelo ya gago yeo e nago le matseno, mmele le mafelelo.

KA GA MONGWADI

Ngwala leina la gago.

Mengwaga ya gago.

Mo o dulago gona.

8

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la gago (o mongwadi).

1

KGATO YA 4: Seg a go go mothalong thiwa ka morago go go steipola puku ya gago

KGATO YA 1: mena mo mothalong wa marontho

5

4

Ngwala mmele wa kanegelelo ya gagao mo le mo letlakaleng la 4.

Ngwala leina la gago mo le mo letlakaleng la 5.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

KGATO YA 2: Mena mo mothalong wa marontho

KGATO YA 3: Steipola mo lehlelo eng le

KGATO YA 4: Seg a go go mothalong thiwa ka morago go go steipola puku ya gago

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala mmele wa kanegelo ya gago mo le mo letlakaleng la
3.

2

Feleletša kanegelo ya gago.

7

3

9

letlakaleng la 2.
Thoma go ngwala ka kanegelo ya gagao mo le mo

Ngwala goré go diréga eng mafelelong a kanegelo ya gagao.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Morero wa 3: Go etela kua le kua**Kotara ya 2: Dibeke 1–4****33 Mafelo ao a ka etelwago 70**

Go bala le Tekatlhaooganyo: Bala pamfolete, o hwetše tshedimošo. Medumo: ph, th, tl, kh, kg

34 Na re swanetše go ya kae? 72

Thala seswantšho godimo ga sekhipha gomme o se amanye le lefelo leo le lego mmepeng wa Afrika-Borwa. Tšhomisopolelo: Ngwalolla dipudula tša polelo ka poleloseboledi, o šomiše ditsebjana.

Go bolela: Rerišana le bagwera ba 10, o ba botšiše gore ba kganyoga go etela lefelo lefe. Ngwala dikarabo mo lenaneong.

Tlhagišo ya go bonwa: thala papetla ya go bontšha, ka go khalara ka dipolokong nako le nako ge ba re "ee".

35 Table Mountain 74

Go bala le Tekatlhaooganyo: Bala athekele ya kuranta. Ela hloko hlogo, letšatšikgwedi le diswantšho.

Medumo: ny, d, hl, ngw

Medumo: Mantšu a go ba le morumokwano

36 Go ngwala kuranta 76

Tšhomisopolelo: Dira sediko go maina ao a ngwadilwego ka nyenyefatšo.

Dira sediko go madiri ao a lego ka lefetile. Nyalanya madiri a lebjale le madiri a ona a lefetile.

Tšhomisopolelo: Ngwala mafoko ka lefetile, o thoma ka "Maabane..."

Go bolela: Bolela ka ga kuranta. Bolela ka ga ditaba tša lena tša go tšwa ka gae le ka sekolong. Beakanyetša go tlo ngwala taba ya kuranta.

Go ngwala: Ngwala athekele ya kuranta.

37 Lebelela dihlapi ka moka 78

Go bala le Tekatlhaooganyo: Bala phoustara gomme o arabe dipotšišo tše di lego mabapi le yona.

Medumo: tsw, kw, tl, hl, ng, f, b, s

38 Akwareamo 80

Go bolela: Ahlaahla phoustara ye e lego mabapi le akwareamo

Tšhomisopolelo: Dira sediko go mahlaodi

Go ngwala: Ngwala tlhalošo ya gago, o šomiša mahlaodi.

Go ngwala: Hlama phoustara ya go tlhaloša mpša ye e timetšego. Hlaloša mpša gore batho ba tle ba e bone.

Ngwala mahlaodi.

39 Pilanesberg 82

Go bolela: Lebelela diswantšho gomme o akanye gore ditaba tše mmaladitaba a di tšweletšago ke dife.

Go bala le Tekatlhaooganyo: Bala Pego ya Ditaba gomme o arabe dipotšišo ka ga tšona.

Medumo: š, tš, lw, hw, d

Tšhomisopolelo: Nyalanya madiri a lefetile le madiri a ona a lebjale.

40 Go bala ditaba 84

Go bolela: Dira se ekego ke wena mmadi wa ditaba tša TV, gomme o bolele ditaba.

Tšhomisopolelo: Ngwala mafoko ka lefetile, ka morago, a ngwale ka letlago.

Fetola dipudula tša polelo di be poleloseboledi, o šomiša ditsebjana.

Go šomiša dibonwa: Lebelela diswantšho tša tlou e enwa meetse. Hlalošetša mogwera wa gago se o se bonago.

41 Serapa sa Ditlou sa Addo 86

Go bala le Tekatlhaooganyo: (go ngwala ka go pukuntšu)

Medumo: tsw, tl, kg, tš, ts, u, s,

Tšhomisopolelo: Nyalanya madiri ao a lego ka lebjale le madiri a ona ao a lego ka lefetile.

42 Ditaba tše dingwe gape ka Serapa sa Ditlou sa Addo 88

Go bolela: Dira se ekego o kgatha tema mo kanegelong.

Tšhomisopolelo: Nyalanya dikarolo tša mafoko go tlama mafokofokwana, ka go šomiša "ge – o tla".

Go ngwala: Ngwala seo o tlilego go se dira beke ye, ka go pukuntšu ya beke (ka letlago).

Go bala: Bala pukutšatši ya beke ya mogwera wa gago.

43 Gold Reef City 90

Go bala le Tekatlhaooganyo: Bala poskarata gomme o arabe dipotšišo.

Medumo: Nyaka gomme o direle mantšu ao a nago le medumo ye, tš, ts, ng, kgw, sw, th, tš, tsw, mo, mm poskarateng.

Tšhomisopolelo: Tsenya, tš, olo, ana, hl, mm, mo mantšung a a filwego gore a nyalane le seswantšho sa maleba.

44 Lapologa kua Gold Reef City 92

Tšhomisopolelo: Kopanya mafoko ka go šomiša makopanyi a, ka gobane, ka fao le fela.

Tšhomisopolelo: Kgetha o be o dire sediko mo go lehlaodi go dira gore lefoko le kgahlise.

Go ngwala: Hlaloša motho goba lefelo leo o le ratago, o šomiša mahlaodi.

Go ngwala: Ngwalela ba babedi ba bagwera ba gago diposkarata.

Hlaloša leeto la pese.

45 Mo tseleng ya go boela gae 94

Go bala le Tekatlhaooganyo: Kanegelo

Tšhomisopolelo: Ka go šomiša mantšu a

go hlatha lediri (mahlathi)

Medumo: tl, ile, ta, kg, tše

46 Re boile gae 96

Go bolela: Bolela le mogwera wa gago ka ga mekgwa ye mebedi ya dinamelwa.

Feleletša mafoko ka go nyalanya dikarolo tše pedi.

Go ngwala: Thala seswantšho, ka morago o ngwale tlhalošo ka ga sona.

Lapologa: Nyalanya diswantšho tše le phoofolo ya maleba.

47 A re ngwaleng kanegelo 98

Go bolela: Šomiša dithuši tše go bonwa go akanya gore Kanegelo e mabapi le eng.

Go bala: Go bala ka go hlakanelwa (kanegelo)

Mošomo wa Tekatlhaooganyo

Šupa dintlha tše bohlokwa ka ga seo se badilwego.

Medumo: ts, tl, lw, ng, th, tš, tsh, ee, aa, e, n

Tšhomisopolelo: Dira sediko go ditumatshwano tše maleba.

48 Ke ngwala ka ga ditaba tše ka 100

Go ngwala: Beakanya kanegelo ya go ba le mathomo, mmele le mafelelo.

Go ngwala: Ngwala puku ya dikanegelo

o šomiša thempleiti ya disegwa.

Kanegelo yeo e swanetše go ba le matseno, mmele le mafelelo.

Lebelela papetlana ye.
Kgetha gore o nyaka go ya kae.

Kapa-Bophirima

Etela Table Mountain.
Hlatlogela kua godimo ga
thaba ka koloi ya kheibole.
Itirele pikiniki mo godimo
ga thaba. Bona maruarua
dibatahlapi,
ditolfeine le
dihlapi kua
akwareamo.

KwaZulu-Natal

Ge o etla uShaka Marine
World o tla kgona go bona
ditolfeine di bapala kgwele ya
maoto diphenkwine di bina.
Bona disili di thekaneditše
dibolo ka dinko tša tšona. Ge
o le bogale, o ka thutha le
dibatahlapi/dišaka.

Mpumalanga

Dula nakonyana kua Lešokeng
la diphoofolo la Kruger.
Setlhano se Segolo se dula
lešokeng le. Bona ditau, dinkwe,
ditlou, ditshukudu le dinare
gomme o je dijo tša gago tša
letena lefelong la pikiniki le le
bolekigilego le lego kgakala le
diphoofolo tša lešoka.

Gauteng

Ithabiše kua Gold Reef City.
Tsena mo moepong wa gauta
gomme o namele melekramo.

Bona Soccer City.

Limpopo

Etela Sekgwa sa Pula. O tla
bona dimela tše dikgolo le
mehlare ye meteleletelele.

O se ke wa lebala
go tla le jase ya
pula le
samprele.

Freistata

Etela Serapa sa Sandfontein.
O tla bona ditshukudu, dinare,
dithutlwla le dinoko.

Gape o ka kgona go thutha ka
letamong le legolo.

Leboa-Bophirima

Etla Serapeng sa Diphoofolo
sa Pilanesberg. Namela tlou.
Bona dithutlwla,
dipitsi le
ditau. Tšea
diswantšho tša
diphoofolo.

Kapa-Leboa

Etla Kimberley, gomme o
bone molete wo mogologolo
wa go feta melete ye mengwe
mo lefaseng. O ka ja dijo
tša matena tša gago kua
lefelong la pikiniki kgauswi le
Moletemogolo.

Kapa-Bohlabela

Serapa sa Ditlou sa Addo se
na le ditlou tše dintši. Leka
go di bona ka moka. Kua
lebopong la kgauswi o ka bona
maruarua le dibatahlapi tše
tšhwewa tša go tuma!

A re ngwaleng

Bala papetlana, gomme ka morago o arabe
dipotšišo tše. Gopola go thoma lefoko ka tlhakagolo gomme o
fetše ka khutlo.

Letlago

Ke leeto lefe le o ka le ratago kudu? Efa lebaka.

Na batho ba tla bona eng Kapa-Bophirima?

Ba tla

Na ba tla bona eng kua KwaZulu-Natal?

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

tlou	phoofofo	thutlwā	khutlo	kgona
tlala	phefo	thaba	khudu	kgela
tlema	bophirima	thiba	kheibole	kgaka

A re ngwaleng

Dira sediko go mantšu ao a nago le modumo wa f.

foka	bona	bofa	leka
fepa	feta	makhura	fediša
feta	segwana	fega	thaba
founa	tolfeini	lešoka	lefa

fediša

thaba

lefa

Na re swanetše go ya kae?

A re boleleng

Bolela le mogwera wa gago ka ga fao o ratago go ya gona le gore ke eng seo o ratago go se bona.

A re direng

Thala seswantšho mo sekhipheng sa gago go bontšha seo o tla se bonago. Swaya profense ye o tla yago go yona mo mmepeng.

A re ngwaleng

Ngwala **feglwana** mo mafokong a, go laetša gore go na le dilo tše kae lenaneong le lengwe le le lengwe.

O ka bona ditau ditlou ditšhukudu le di thutlwa.

Ditsebjana

O ka ja nama merogo borotho le lebebetšididi.

O ka bona ditolfeine diphenkwine dibatahlapi le maruarua.

Ke nyaka go ya kua godimo ga thaba

Tumišo a re,

Diriša ditsebjana go bontšha gore bana ba ba reng.

A re ngwaleng

”
.”

Poleloseboledj

Ke nyaka go bona
Setlhano se Seqolo.

Lili a re, "

Ga ke nyake go
bona molete wo mogolo.

Ke nyaka go bona
dišaka kua uShaka
Marine World

That is a re, "

Lapoloqa

Botšiša bagwera ba IO gore ba ka rata go ya
kae. Botšiša "Na o ka rata qo ya

Table Mountain? Na o ka rata go ya Serapeng sa Ditlou sa Addo?" Khalara poloko nako ye nngwe le ye nngwe ge ba re "Ee". Thoma kua tlase ga lenaneo. Lenaneo la gago le tla ba ka tsela ye.

Table Mountain

Sandfontein
Game Park

Gold Reef City

uShaka Marine

Kruger Park

Big Hole

Rain Forest

Pilansberg Park

Addo Elephant Park

TEACHER: Sign

Date

A re boleleng

Lebelela kuranta gomme o bolele ka seo o se bonago.

Bala mošomo wa baithuti wa kuranta wo
ba o ngwadilego.

A re baleng

Ditabakgolo tša sekolo

Mphato o ya kua godimodimo

16 Mosegamanye 2015

Yo mongwe le yo mongwe o be a thabile kua Table Mountain. Go be go tonya kua godimo ga thaba ka fao re ile ra apara dipaki le dikuane. Monna wa go loka o ile a re thuša go tsenya wilitšhere ya Lebo ka koloing ya kheibole. O be a sa kgone go namela ditepisi. Ge re hlatlogela kua godimo ga thaba re ile ra bona dipela tše dinnyane. Di swana le dipeba tše di nonnego. Koloi ya kheibole e tšere metsotsa ye mehlano go hlatlogela kua godimo ga thaba. Moya o be otonya. Ge re fihla kua godimo re ile ra tšeа diswantšho.

Thaba e be e le lebala mo godimo. E swana le tafola.

Ge re dutše re le kua godimo ga thaba Tumišo a wa gomme a thinyega lengwele. O be a se a gobala kudu..

Ge re se na go boela tlase, re ile ra ya akwareamong ya Mawatlemabedi (Two Oceans Aquarium). Re ile ra bona dihlapi, dibatahlapi le dikhudu tšeа lewatle.

A re ngwaleng

Bala athekele ya ditaba. Araba dipotšišo tše.
Gopola go thoma lefoko ka **tlhakakgolo** gomme
o feleletše ka **khutlo**.

Na go ba tšere nako ye kaakang go fihla kua godimo ga thaba?

Na ke ka lebaka la eng ba be ba apere dijase le dikuane tše borutho?

Ka gobane

Na goreng e bitšwa Table Mountain?

Ka gobane

Na go diragetše eng ka Tumišo?

Na o nagana gore hlogo ya athekele ye e lokile? Efa lebaka.

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.
Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

A re ngwaleng

Na ke mantšu afe mo mot halong ao a sa dumego bjalo ka ao a lego ka
lepokising la mathomo? A direle sediko.

raloka	robala	boloka	apara	rata	goloka
nyala	lenyalo	sebjana	monyadi	godimo	gobala
hlapa	bala	hlapi	hlaka	tlhaka	nyaka
ngwala	ngwana	lengwalo	phišo	mongwadi	segwagwa

A re ngwaleng

Thalela moselana wa -ana mafokong a.
O diretšwe mohlala.

Bana ba bone ditawana mo thabeng.

Ba bone dipelana ka tlase ga maswika.

Monna o nametše wilitšhere.

Ke be ke swere pene ka gare ga mokotlana.

Mantšu ao a re botšago
bonnyane bja selo
(maina) gantši re a
lemoga ka moselana wa
–ana. Ge re hlomesetša
moselana wo mo maineng,
gona re bolela ka
nyenyefatšo.

A re ngwaleng

kitima

sepela

ngwala

ikhutša

bina

opela

bolela

raloka

bogela

letša

leditše

binne

kitimile

ikhutšitše

opetše

sepetše

bogetše

boletše

ngwadile

Ngwala mafoko a, Thoma ka Maabane.

Ke a raloka.

Maabane ke

Ke a sepela.

Maabane ke

Ke a bolela.

Maabane ke

Ba bogela thelebišene.

Maabane ba

A re boleleng

Bolela le mogwera wa gago ka ga kuranta ya mphato ye e lego letlakaleng la 74. Bolela ka ga ditaba tša gago tša ka gae le tša ka sekolong. Bolela ka ga ditaba tše o tla di tsenya go ka kuranteng ya lena.

Ngwala dikakanyo tše dingwe.

A re ngwaleng

Na go diragetše eng?

Na se diragetše neng?

Na se diragetše kae?

Na ke ka lebaka la eng se be se kgahlisa?

Lapologa

Ngwala ditaba tša gago sekgobeng sa ka tlase.
Thala seswantšho sa taba ya gago.

Leina la kuranta

Letšatšikgwedī

Hlogo ya taba

Ngwala ditaba tša gago mo.

Thala seswantšho mo.

Teacher:
Sign:
Date:

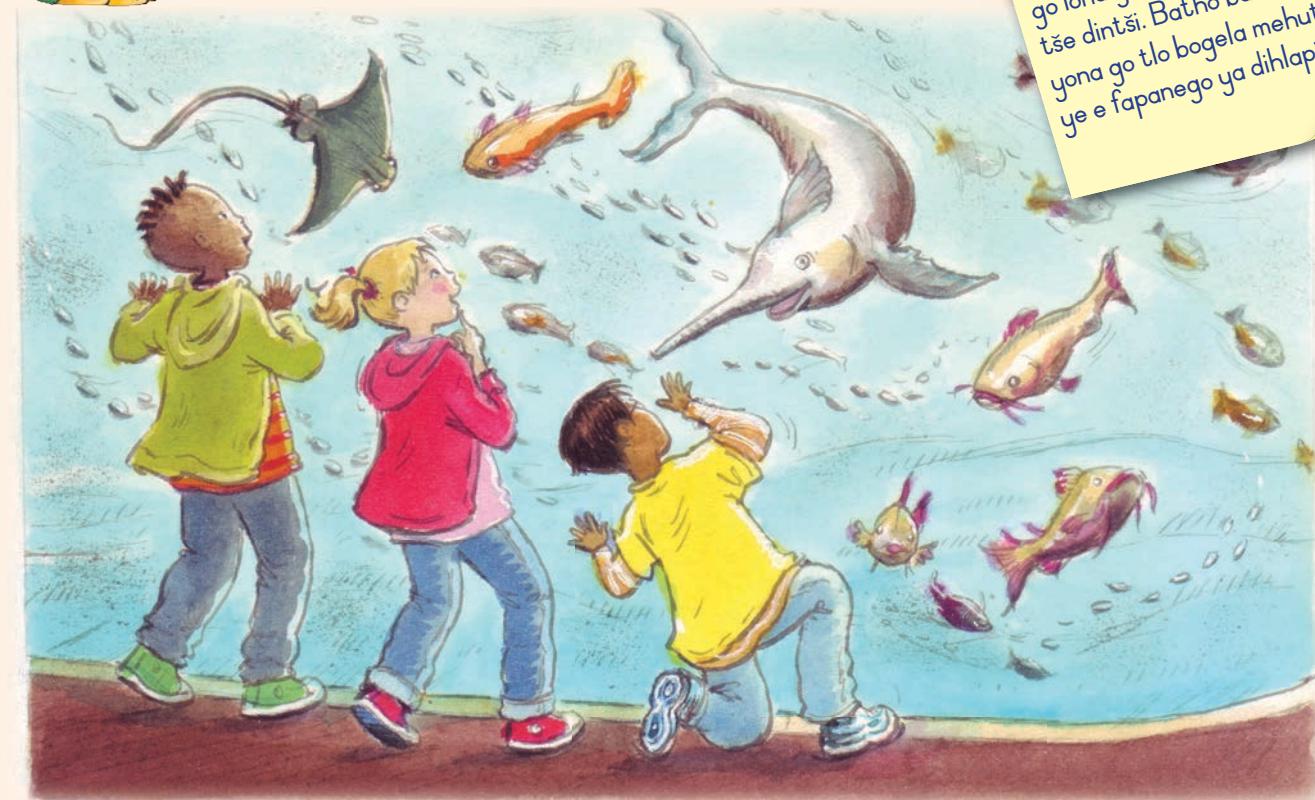
Lebelela dihlapi ka moka

A re boleleng

Lebelela seswantšho sa akwareamo le sa phoustara.

Akwareamo ke lefelo leo
go lona go nago le dihlapi
tše dintsí. Batho ba tla go
yona go tlo bogela mehuta
ye e fapanego ya dihlapi.

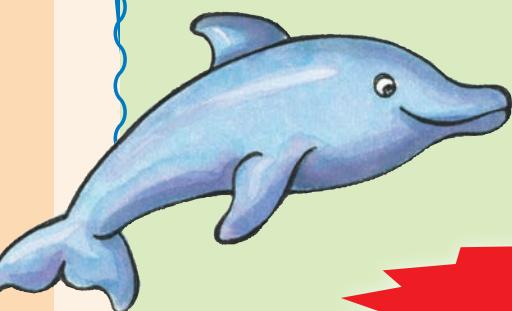

Etela akwareamo

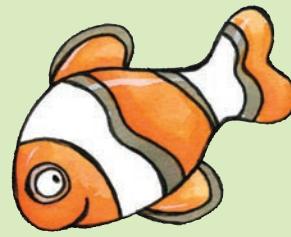

Etla o bone legae le legolo la dihlapi.
Re na le diketekete tša dihlapi mo lefelong le tee.

Bona dioktopase, hlapi ya naledi, dikhudu tša
lewatle le dibatahlapi. **Sega** le disili le **ditolfeine**.

Go bulwa ka iri ya 9
Go tswalelwá ka iri ya 5

Ba bagolo ke RIO
Bana ba sekolo ga ba lefe.
Ba etela mahala.

A re ngwaleng

Bala phoustara. Araba dipotšišo tše. Gopola go thoma lefoko ka **tlhakakgolo** gomme o feleletše ka **khutlo**.

Ke eng seo o tla se bonago kua akwareamo?

Akwareamo e bulwa nako mang?

E tswalelwwa nako mang?

Bagolo ba lefa bokae go tsena?

Bana ba sekolo ba lefa bokae go tsena?

Tlotlontšu

A re baleng mantšu gomme le theeletše medumo.
Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

segā	tolfeini
selā	founo
seba	lefelo

Mantšu a
tlwaelo
bontši
hwetša
swara

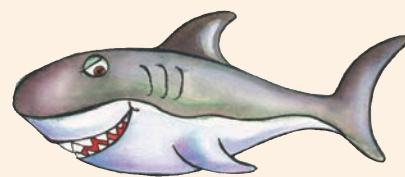
mang	bana
neng	bagolo
bjang	bogela

A re boleleng

Bolela le mogwera wa gago ka phoustara ye
e lego letlakaleng la 78.

Na phoustara e re botša eng?

Ke mang yo o naganago gore a ka kgahlwa ke go bala phoustara yeo?

Bana goba ba bagolo? Lebaka?

Ke diphoustara dife tše dingwe tseo o di bonego?

Ke tshedimošo efe ye nngwe ye re ka e hwetšago mo diphoustareng?

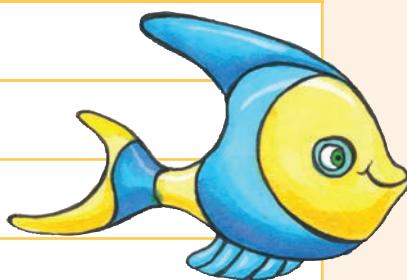

A re ngwaleng

Dira sediko go lentšu le le hlalošago hlapi.

Mahlaodi

Hlapi ye nnyane e tšabile.

Sebatahlapi se segolo sa meno a bogale sa re lebelela.

Hlapi ye talalerata e fetile.

Tolfeine ye kopana e fofetše ka ntle ga meetse.

Disili tše dintši di tokaetša dibolo ka dinko tša tšona tše ditelele.

Bjale ngwala o itlhaloše. Bolela gore o lebelega bjang.
O yo motelele goba yo mokopana? O yo mokoto goba
yo mosesenyane?

A re ngwaleng

Lapologa

Mpša ye e timetše. Bolela le mogwera wa gago gore ke
mpša ye bjang. Dira phoustara ye e hlalošago mpša gore batho
ba kgone go e nyaka. Bolela gore ke ye bjang, e ikwa bjang le gore e dira medumo ye mebjang.
Efa mpša leina. Bolela gore ba leletše mang mogala ge ba ka hwetša mpša.

MPŠA YE E TIMETŠEGO

Ke ye bjang

E ikwa bjang ge e lla. E duma bjalo ka

Leina la yona

Ge o ka hwetša mpša ye, hle leletša
(Ngwala leina la gago)

Nomoro ya mogala wa ka ke

Ge o ka hwetša mpša ya ka, o ka e tlisā mo
atreseng ye. (Ngwala atresē ya gago)

Teacher:
Sign:
Date:

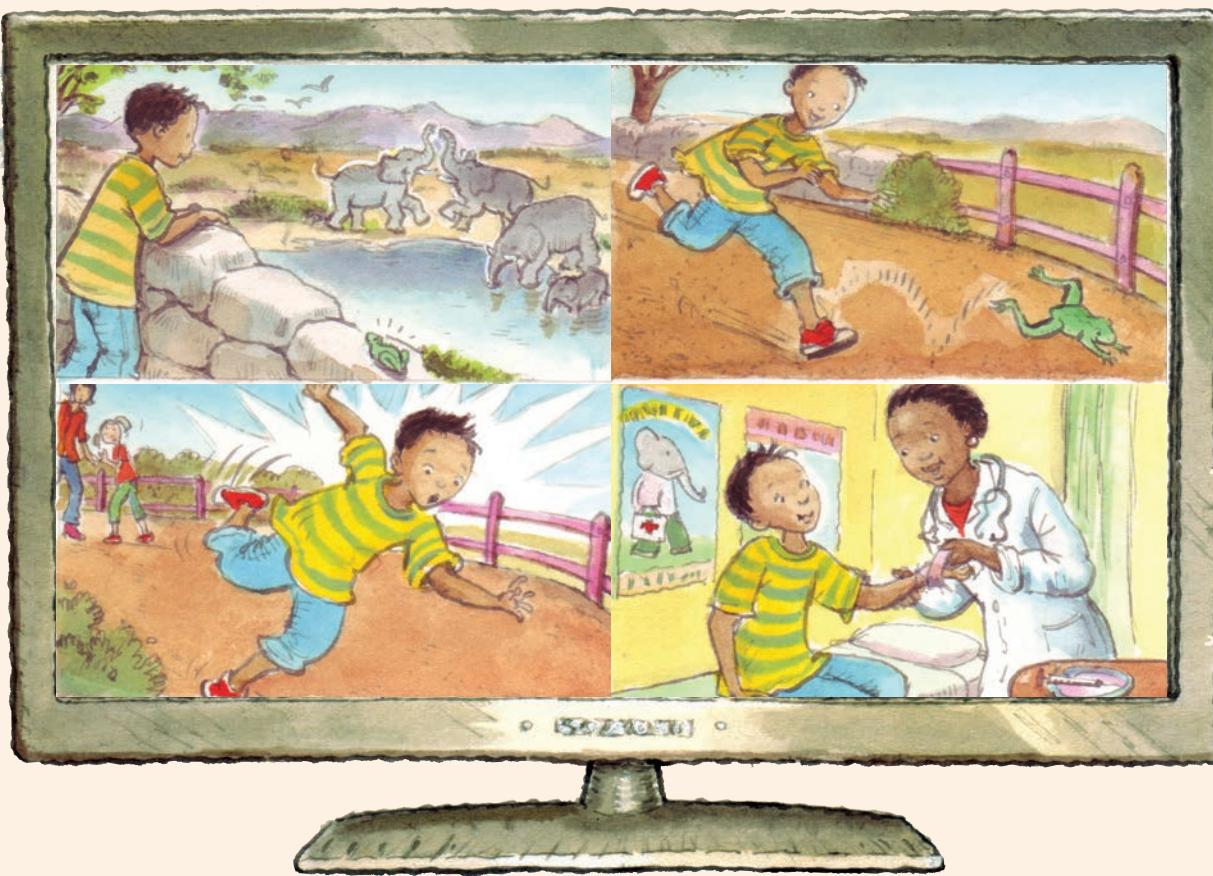
A re boleleng

Lebelela seswantšho sa mmadi wa ditaba. Bolela ka ga ditaba tše o naganago gore o tla bolela ka tšona.

A re baleng

Tše ke ditaba tše di tšwago
Serapeng sa Diphofolo sa Pilanesberg. DITABA Labobedi lb Lewedi.

Maabane sehlopha sa bana ba sekolo se gorogile Serapeng sa Diphofolo sa Pilanesberg ka pese.

Ba tlile go bona ditau le ditshukudu le diphofolo tše dingwe tša **lešoka**.

Bana ba bone ditlou di **elwa** ka dinaka tša tšona.

Ge Motswaledi Motau a **bogetše** ditlou di enwa meetse, o ile a bona segwagwa se sennyane se setala. O ile a leka go **swara** segwagwa fela a relela a gobala letsogo.

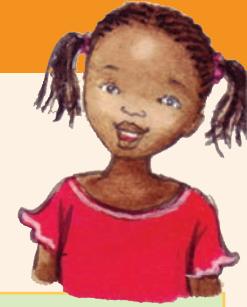
Morutiši wa gagwe o ile a mo iša kliniking.

Motswaledi o ile a **hwetše** segwagwa se sennyane se setala ka kanapeng ya gagwe.

A re ngwaleng

Bala kuranta. Araba dipotššo tše.
Gopola go thoma lefoko ka tlhakakgolo gomme o feleletše ka khutlo.

Bana ba be ba le Lešokeng la Diphoofolo la Pilane ka letšatšikgwedi lefe?

Hlaloša tatelano ya ditiragalo yeo e dirilego gore Motswanaledi a ye kliniking.

La mathomo o

Ka morago a

Bofelong a

Tlotlontšu

A re baleng mantšu gomme le theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

A re ngwaleng

Dira sediko go mantšu ka moka ao a lego ka lebaka le le fetilego.
Thala mothalo go nyalanya mantšu a lebaka la bjale le a lebaka le le fetilego.

hweditše	lekile	bone	lebeletše	tlile
fihlile	bogetše	tšere	lebelela	tšea
hwetša	etla	bogela	bona	leka
reletše	botšisitše	botšisa	tla	fihla

A re direng .....

Itirele ditaba ka se se diragetšego
maabane. Dira nke ke wena mmegaditaba
wa thelebišene. Begela babogedi ditaba.

A re ngwaleng .....

Ngwala mafoko ka lebaka le le fetilego.
Ka morago o a ngwale ka lebaka le le tla go.

Mabaka

Ke ya sekolong.

Maabane ke ile

Gosasa ke tla ya

O nwa dihlare tša gagwe.

Maabane

Gosasa

Re bogela thelebišene.

Maabane

Gosasa

A re ngwaleng .....

Diriša ditsebjana go laetša
seo ba se bolelago.

Ba latetšwe
go ya sekolong.

Lili o nile,

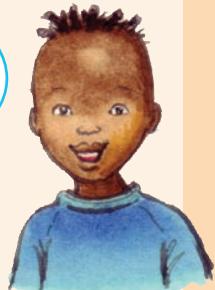

Ke lapile.

Sam o rile,

Re ya peseng.

Rati o rile,

O mogwera
wa ka wa
potego.

Boati o rile,

Lebelela seswantšho se sa tlou e enwa meetse.
Hlalošetša mogwera wa gago gore o bona eng.

Na tlou e nwa meetse bjang?

Sa pele e gogela meetse ka pogong ya yona.

Ka morago ya tsenya pogo ya yona ka molomong
wa yona.

La mafelelo ya budulela meetse ka molomong wa
yona.

Teacher:
Sign:

Date:

Serapa sa Ditlou sa Addo

A re boleleng

Lebelela diswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

Bala pukutšatši ya Motswaledi ka ga leeto la gagwe
la go ya kua Serapeng sa Ditlou sa Addo.

Dumela Pukutšatši

14 Mopitlo 2015

Lehono e be e le letšatši le le kgethegilego mo go nna.
E be e le **letšatši la ka la matswalo la bosenyane** gomme
morutiši wa ka a re iša Serapeng sa Ditlou sa Addo!
Ke be ke thabile kudu gammogo le bagwera ba ka,
Boati le Lebo. Re bone ditlou tše dintši. Gape go be go na le tlowaná.
E be e le ye botsanyana. Ge re dutše fase gore re je, ke ile ka
rola dieta tša ka ka gobane ke be ke eswa. Kgabo ya go **seleka**
e ile ya tla gomme ya utswa seeta se sengwe sa ka. Ke ile ka boela
gae ka seeta se tee fela.
Ke be ke **thabile** ge ke fihla gae ka gobane ke ile ka kgona go ja
khekhe ya ka ya letšatši la matswalo.

Motswaledi

A re ngwaleng

Bala pukutšatši. Araba dipotšišo tše.
Gopola go thoma lefoko ka tlhakakgolo gomme o feleletše ka khutlo.

Na bana ba be ba le kae?

Ba be ba le kua

Motswaledi o lahlegetšwe ke eng kua serapeng?

O lahlegetšwe ke

Na se mo lahlegetše bjang? Ke mang yo a se tšerego?

Na go diragetše eng ka lenaka la tlou?

Motho yo mongwe o le utswitše

Na ke ka lebaka la eng Motswaledi a be a thabetše go fihla gae?

O be a thabetše

Tlotlontšu

A re baleng mantšu gomme le theeletše medumo.
Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

utswa	puku	seleka	botsana
utswitše	kua	selepe	motsana
latswa	dula	sego	lerotsana

Mantšu a
tlwaelo
manaka
rola
utswa

A re ngwaleng

Thala mothalo go nyalanya mantšu a lebaka la bjale le a lebaka le le fetilego.

tlile	lebeletše	utswitše	tšere	ema	bona	ile
-------	-----------	----------	-------	-----	------	-----

jele	tšea	bone	lebelela	etla	utswa	eme
------	------	------	----------	------	-------	-----

A re direng

Ekiša gore Motswaledi, o diragaletše ke eng kua Serapeng sa Ditlou sa Addo. Dumelela yo mongwe wa bagwera ba gago gore a itire kgabo.

A re ngwaleng

Nyalanya mantšu a a lego ka go lepokisi le lepinki le mantšu a maleba a ka go lepokisi le letala go bopa lefoko.

Ge o tlogela dieta tše gago kua nokeng

Ge o dira mošomo wa gago wa gae

Ge o robala ka pela

Ge o bapala ka mollo

O tla swa.

O tla fihla sekolong ka nako.

Kgabo e tla di utswa.

Morutiši o tla go reta.

A re ngwaleng

Ngwala seo o tla se dirago beke ye. Fapanya dipuku le mogwera wa gago go bona gore na go na le matsatši ao mo go ona le dirago dilo tše di swanago.

PUKU TŠATŠI

Leina la ka		Kgwedi
Letšatšikgwedi	Letšatši	Se ke tla se dirago

Eba le pukutšatši sebaka sa matšatši a mane. Ngwala ka boso le ditaba tše dingwe. Thoma ka go ngwala ka dintlhha tša lehono. Ngwala ka tša ka moso le tša letšatši le le latelago go fihla o fetša pukutšatši ya gago.

Dumela Pukutšatši

Letšatšikgwedi

Dumela Pukutšatši

Letšatšikgwedi

Dumela Pukutšatši

Letšatšikgwedi

Dumela Pukutšatši

Letšatšikgwedi

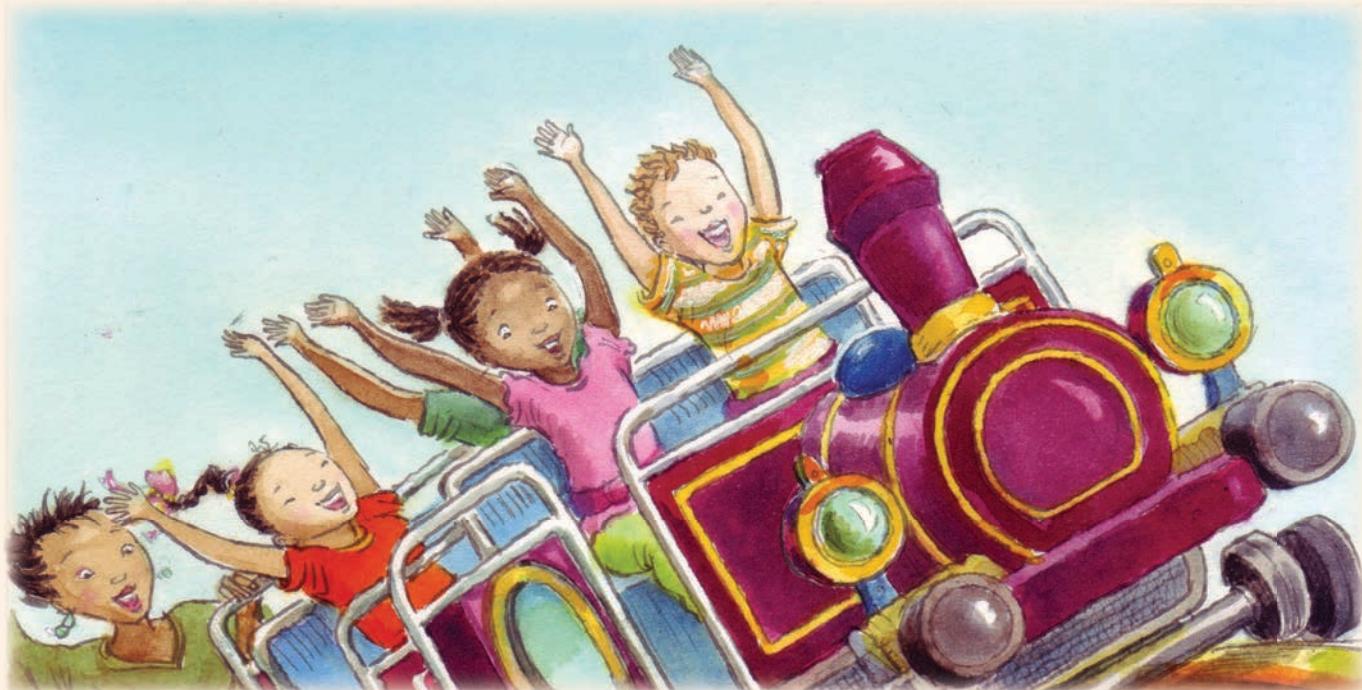

Teacher:
Sign:
Date:

A re boleleng

Lebelela poskarata gomme o bolele ka seo o se bonago.

Dumela Tumišo

Ke gopotše gore o ka rata go amogela poskarata ye. Ke e rekile nako yela re ile Gold Reef City kua Gauteng.

Re ile motseng wa Gauteng wa go tlala muši le mebila ya mekotikoti. Re bone Soccer City. Sona ke stadiamo se segolo kudu. Se kgoná go rwala batho ba palo ye e ka bago 90000. Batho ba bantši ba ka bogela kgwele ya maoto le rugby ka go sona.

Kua Gold Reef City re ile ra tsena ka moepong wa leswiswi wa boteng bja go iša kudukudu. Go be go le leswiswi kudu. Re ile ra swanelwa ke go diriša dithotšhe gore re bone. Ka morago ga fao re ile ra yo namela melekramo. Ke ile ka goeletša ka gobane o be o dikologa ka lebelo le legolo kudu. O ka re o ka kgoná go tla le rena letšatši le lengwe.

Motswala wa gago

Thati

Tumišo Motau

Stand I2 Steve Biko Rd
Soweto
South Africa
3219

Bala poskarata. Araba dipotšio tše.
Gopola go thoma lefoko ka **tlhakakgolo**
gomme o feleletše ka **khutlo**.

Na Thati o ngwalela mang?

Thati o

Ke dilo dife tše pedi tšeо Thati a di bonego?

Na go be go le bjang ka gare ga moepo?

Na Thati o ngwadile neng poskarata?

Na o ile a ipshina?

Ke ka lebaka la eng o realo?

A re baleng mantšu gomme le theeletše medumo.
Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

thotšhe	goeletša	mmila	swara
tšhemo	boeletša	mmoto	swere
tšhela	poeletšo	mmele	leswiswi

Tsenya tš goba **olo** goba **ana** goba **hl** goba **mm** mo mantšung a gore
a nyalelane le seswantšho se se nepagetšeego.

goele _____ a

_____ ila

sek _____

nok _____

le _____ aka

A re ngwaleng

Nyalanya mantšu a a lego kholomong ya nngele le ao a lego kholomong ya mmagoja.

Ke ile ka goeletša ka gobane

re ile ra diriša dithotšhe.

Go be go le leswiswi kudu ka fao

go be go sa tonye.

Pula e be e ena fela

melekramo o be o dikologa ka lebelo kudu.

A re ngwaleng

Bala poskarata gomme o feleletše mafoko a.

leswiswi

segolo

legolo kudu

botse kudu

boteng

Soccer City ke stadiamo se _____.

Re be re nametše melekramo wa leotwana le _____.

Ka morago re ile ra tsena ka moepong wa _____ bja go iša.

A re ngwaleng

Kgetha gomme o dire sediko go lentšu le lepinki goba le letalalerata go natefiša polelo. Mantšu a a dirišwa go hlaloša batho goba dilo. Ya mathomo e dirilwe.

Morutiši wa **lešoko/sehlogo** o boletše le mosetsana wa go **tshwenya/yo bohlale**.

Koloi ye **kgolo/nyane** e be a sepela mo mmileng wo o **homotšego/tletšego**.

Monna yo **mosesane/a nonnego** o kitimišitše kolobe ye **nnyane/kgolo**.

Mosetsana yo **mobotse/a befilego** o tsene mo ntlong ya **ditšila/ye e hlwekilego**.

Tšhengwana ye **botse/ya ditšila** e be e tletše dimela tše **di hwilego/phelego**.

A re ngwaleng

Ngwala mafoko a gago ao ka ona o hlalošago
motho goba selo.

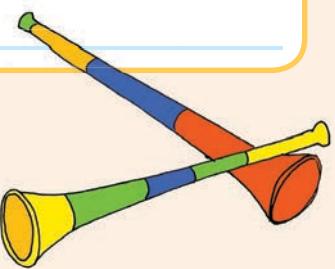

Lapologa

Ngwalela bagwera ba gago ba 2 diposkarata.
Ba anegele ka seo o se bonego leetong la lena ka pese.

Mo tseleng ya go boela gae

A re boleleng

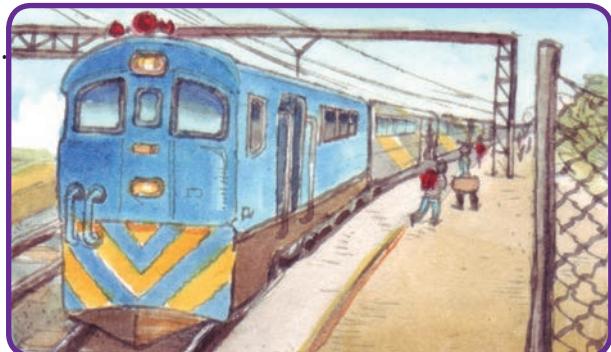
Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

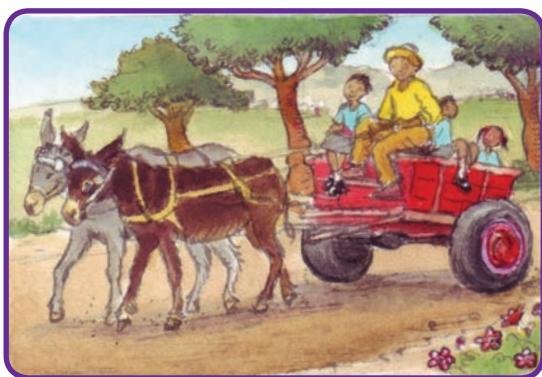
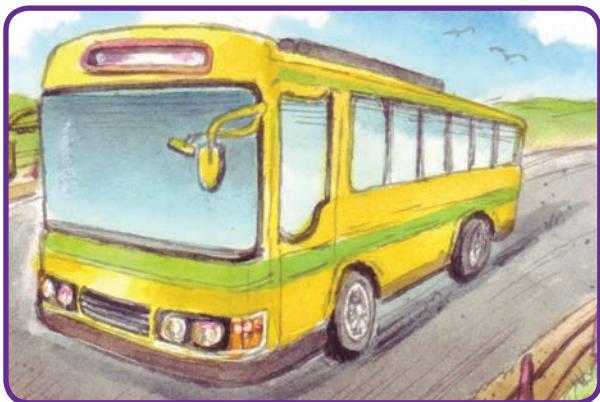
Ka moka re ile ra boela gae

Sehlopha sa Oketšo se ile sa boa ka setimela. E be e le setimela se setelele kudu. Setimela se be se sepela ka go **iketla** fao tsela e kobegago gona, gomme ge se kgokologa mo dithabeng se be se kitima ka **lebelo**. Setimela se ile sa re robatša ka moka.

Sehlopha sa Boati se ile gae ka Gautrain. Mdi Makwela o be a otlela setimela. E be e le setimela se **sekopana** se sesehla. Se be se kitima ka lebelo go fetša ditimela ka moka. Boati a re o be a thabile kudu go namela setimela se. O ile a kwa nke o sepelwa ke dilo ka maleng ka lebaka la lethabo.

Sehlopha sa Mogoroši se boile ka pese ye serolane. Tsela e be e tletše mekotikoti gomme pese e sepela e šikinyega. Ka nako ye nngwe e be e šikinyega kudu, mola ka ye nngwe e be e **šikinyega** gannyane. Ka moka re be re **tšhogile** ge re fologa.

Ba bangwe ba rena ba boetše sekolong ka kariki ya **ditonki**. Kariki e be e le ye khubedu ya go phadima. E be e sepela ka go nanya gomme e lla ditshipi ge e sepela. Re be re thabile ge re bona matšoba a mabotse le mehlare ye metala ge kariki e ntše e sepela ka go **iketla** re eya gae.

A re ngwaleng

Bala kanegelo. Araba dipotšišo tše.

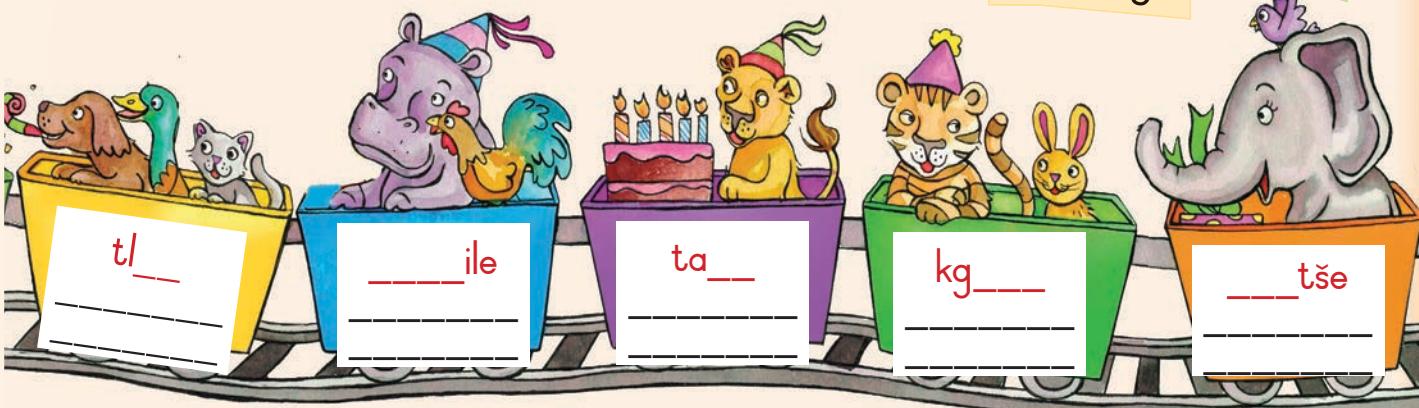
Senamelwa	Se be se lebega bjang?	Se be se sepela bjang?	Bana ba be ba ikwa bjang?
	Kopana le tshehla	Ka lebelo kudu	Thakgetše

Tlotlontšu

Hlopha mantšu a, ka matorokising a maleba.

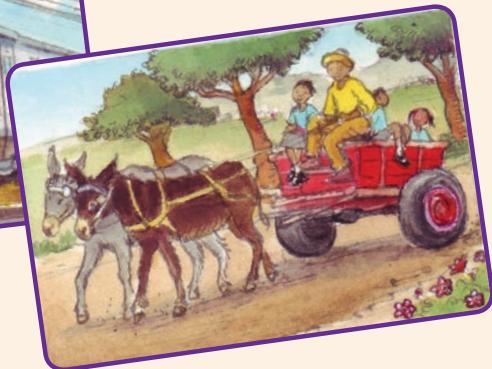
ralokile   robetše   tlou   bopile   tlala   nametše   tlola
 sepetše   kgogo   tau   kgomo   robetše   tala   kgahlega   hlomile

A re boleleng

Bolela le mogwera wa gago ka
mehuta ye mebedi ye ya dinamelwa.
Di dira eng seo se swanago?
Di fapanabjang?

A re ngwaleng

Setimele se setelete

Gautrain ye kopana ye tshehla

Kariki ya ditonki ye khubedu

Pese ye serolwane

Nyalanya mantšu a a lego ka go lepokisi le lepinki le mantšu a
maleba a ka go lepokisi le leseralane go bopa lefoko.

E be e šikinyega mo tseleng
ya mekotikoti.

E be e lla ditshipi ge e sepela.

E be e kitima ka lebelo le legolo.

Se be se sepela ka go iketla mo
tseleng ye e sekamego.

A re ngwaleng

Thala seswantšho sa phoofolo goba sa mohuta wo mongwe wa dinamelwa.
Ngwala mafoko a mabedi go e hlaloša goba go o hlaloša.

Na dilo tše ke tša eng? Bolela gore di swana le eng, gomme ka morago o nyalanye lentšu le seswantšho se se nepagetšego.

nkwe
tlou
tau
thutlwā
tšhukudu
pitsi
tolfeine
oktopase
hlapi
pela
phenkwini
sili

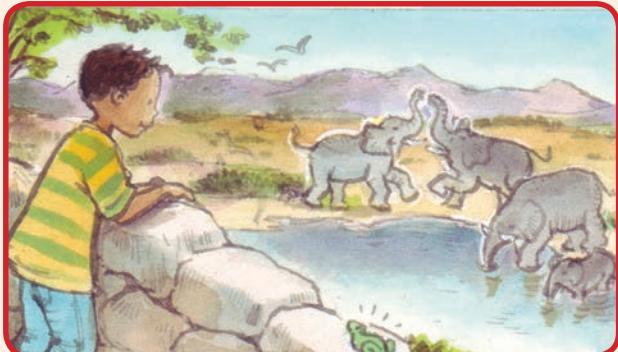
Teacher:
Sign:

Date:

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

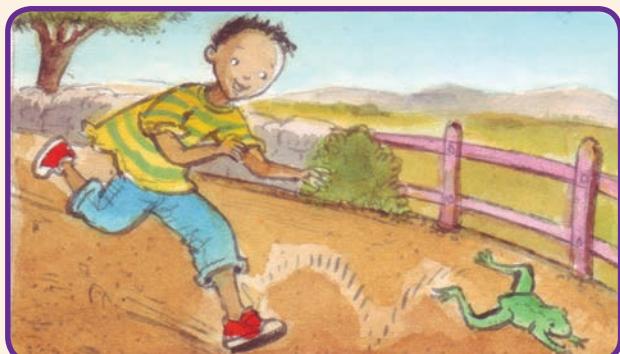

A re baleng

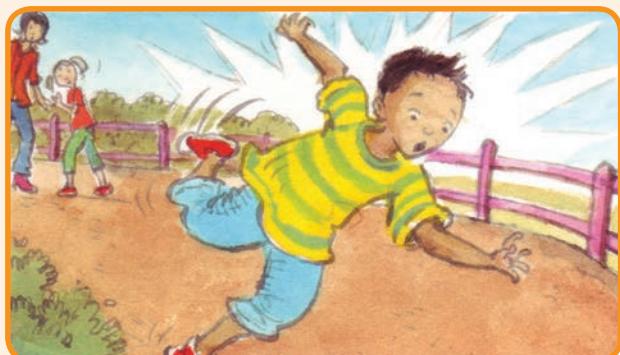
Matseno

Ka ema leporogong gomme ka bogela ditlou di enwa meetse. Ditlou tše pedi di be **di elwa** ka dipogo tša tšona.

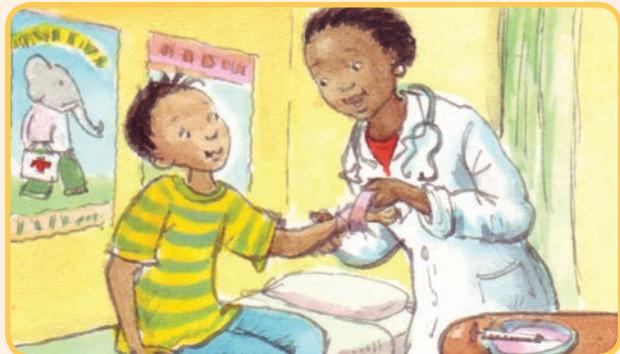

Mmele

Ka pela ka bona segwagwa se sennyane se setala. Ke ile ka tšeа sephetho sa go se lelekiša.

Ge ke ntše ke **kitimiša** segwagwa ke ile ka relela ka wela ka **mole teng**. Ke ile ka kgoboga letsogo ka thoma go tšwa madi.

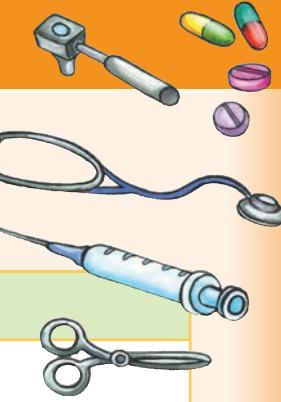
Mafelelo

Morutiši wa ka o ile a nkiša ngakeng. Ngaka o ile a **roka** ntho ya ka, gomme a ba a ntlhaba ka **tšhwaana**, gomme a mpofa ka lešela la go thekga letsogo.

A re ngwaleng

Bala kanegelo. Araba dipotšišo tše. Gopola go thoma lefoko ka tilhakgolo gomme o feleletše ka khutlo.

Na Motswaledi o be a dira eng mo matsenong a kanegelo?

Na Motswaledi o ile a ikgobatša bjang?

Na ngaka e ila ya dira Motswaledi eng?

Na o nagana gore Motswaledi o ile a ikwa bjang ge a le kua ngakeng?

Na hlogo ye botse ya kanegelo ye e ka ba eng?

Tlotlontšu

A re baleng mantšu gomme le theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

tšhwāana	ngaka	meetse	leako	ntsoša
maano	ngame	leeba	meago	ntšeela
maatla	ngena	neetša	meepo	ntoma

A re ngwaleng

Dira sediko go se re se jago.

naka

nama

Dira sēdiko go se e lēgo mmala.

tala

tlala

Dira sēdiko go se re sa kgonego go se ja.

lešela

lešetla

Ke ngwala ka ga ditaba tša ka

A re bole leng

Bolela ka ditaba tša gago.
Botša bagwera ba gago ka ditaba tša go tšwa gae.
Bolela ka kanegelo yeo o ka e ngwalago.

Na o ile go ngwala ka eng mo matsenong?
Na o ile go ngwala ka eng mo mmeleng?
Na o ile go fetša kanegelo ya gago bjang?

A re nqwaleng

Matseno

Mmele

Mafelelo

A re nqwaleng

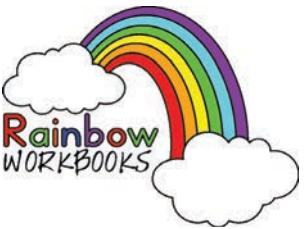
Thoma go ngwala kanegelo ya gago mo.
E bale, o e lokiše, gomme o e ngwale ka pukung ya gago.

Lapologa

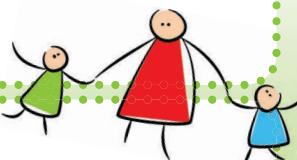
Sega letlakala le le latelago. Dira puku. Ngwala leina la puku mo khabareng. Ngwala leina la gago ka tlase ga leina la puku, ka gobane ke wena mongwadi wa kanegelo. Thala seswantsho mo khabareng. Ngwala kanegelo ya gago gomme e be le matseno, mmele le mafelelo.

KA GA MONGWADI

Ngwala leina la gago.

Mengwaga ya gago.

Mo o dulago gona.

8

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la gago (o mongwadi).

I

5

6

Ngwala mmele wa kanegelelo ya gagao mo le mo letlakaleng la 4.

letlakaleng la 5.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala mmele wa kanegelo ya gago mo le mo letlakaleng la 3.

Ngwala leina la puku mo.

Feleletša kanegelo ya gago.

2

7

3

9

Thomma go ngwala ka kanegelo yo ya gagyo mo le mo letlakaleng la 2.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala goré go diréga enq mafelelong a kanegelo yo ya gagyo.

Ngwala leina la puku mo.

Morero wa 4: Tikologo ya rena

Kotara ya 2: Dibeke 5–8

49 Tau le legotlo 104

Go bala le tekatlhaologanyo (kanegelo)
Go ngwala: Go kgetha karabo ye e nepagetšego (Tekatlhaologanyo)
Go bolela: Sega mepopo/diphaphete tša menwana gomme o di šomišetše go bolela kanegelo ya tau le legotlo.

50 Tau ye kgolo le legotlo le lennyane 106

Tšhomisopolelo: Fetolela dipudula tša polelo di be poleloseboledi.
Medumo: Mantšu ao a felelagoo ka moselana wa ile).
Tšhomisopolelo: Malatodi
Tšhomisopolelo: Maswaodikga.
Go ngwala: Ngwala karata ya go leboga, o e romele go motho yo a kilego a go thuša.

51 Mmutla le khudu 108

Go bala le Tekatlhaologanyo (kanegelo)
Tšhomisopolelo: Ngwala mafoko go laetša dithhalošo tše di fapanago le ditumatschwano.

52 Lebelo la diphofolo 110

Go bolela: Bolela ka ga dithai tše di filwego
Go ngwala: Ngwala mafoko go bontšha gore go be go direga eng mathomong, mmeleng le mafelelong a kanegelo ya mmutla le khudu.
Tšhomisopolelo: Ngwala mantšu ao a ngwadilwego ka bokopana ka bottalo.
Lapologa: Papadi ya go ralokwa papetleng

53 Letšatši le phefo 112

Go bala le Tekatlhaologanyo: (Kanegelo)
Medumo: oo, f, tš, th, j

54 Phadišano ye kgolo 114

Go bolela: Ekiša tiragalo ya kanegelong ya letšatši le phefo.
Go tla direga eng ge kanegelo e ka bolela ka phefo le pula?
Tšhomisopolelo: Dira didiko mo madiring.

Go ngwala: Ngwala lefoko ka se sengwe le se sengwe sa diswantšho. (lebaka la letšweledi)

Hlaloša diswantšho di laetša digato tša ngwedi.

Thala ngwedi Mošupologo wo mongwe le wo mongwe kgwedi ye, gomme o bolele gore o kqatong efe.

55 Oketšo o namela paeskela 116

Go bala le tekatlhaologanyo: (kanegelo)
Medumo: lw, tsw, gw, ph, kh, ts, tšh, le, tse

56 Oketšo o nametše paeskela 118

Go bolela: Ekiša tiragalo ya kanegelo.
Tšhomisopolelo: Nyalanya mahlaodi le maina.

Tšhomisopolelo: Ngwala mafoko a lebaka la lefetile, thoma ka "Maabane....".

Tšhomisopolelo: Tlatša dikgoba ka makgokamong ao a filwego go laetša gore selo ke sa mang.
Kemedi ya go bonwa: Bala seo Oketšo le Ann ba se boletšego, gomme o ngwale nomoro ya maleba ya lefelo le lengwe le le lengwe mo mmepeng. (go nyalanya dikgopoloo le tshwantšho ka dithalwa).

57 Oketšo o hlwekiša tikologo 120

Go bala le tekatlhaologanyo: (kanegelo le phoustara)

Medumo: f, th, tšh, hwl
Tšhomisopolelo : Mahlaodi

58 Letšema la go hlwekiša 122

Go bolela: Boledišanang ka mokgwa wo ka wona le ka hlwekišago sekolo sa lena.

Go ngwala: Ngwala temana ka ga sekolo sa lena.

Tšhomisopolelo: Ngwala mahlaodi ao a tlogetšwego ka go šomiša ao a filwego. Ngwala makgokamong mo dikgobeng go laetša gore selo ke sa mang.

Go ngwala: Dira phoustara ya go laetša bana gore ba tle ba thuše go hlwekiša sekolo.

59 Go thinya ka boteng bja lewatle 124

Go bala le tekatlhaologanyo: (kanegelo)

60 Ka tlase ka lewatle 126

Go bolela: Ekiša kanegelo.
Tlotlontšu: ts, ng, tw, kg, tl, bo, le
Go ngwala: Feleletša kanegelo.
Go bolela: Laetša dihlogo gomme o botše mogwera wa gago gore ke ka lebaka la eng ntlha ye nngwe le ye nngwe e le bohlokwa.

61 Lefase la ditšhošwane 128

Go bala le tekatlhaologanyo: (temana ya go fa tshedimošo)
Medumo: Aroganya mantšu ka dinoko
Medumo: Modumo ng wo o kwagalago ge re bitša nk go swana le ka go "nko".

62 Tše dingwe ka ga ditšhošwane 130

Hlaloša seswantšho
Tšhomisopolelo: Ngwalolla mafoko ka lefetile. Thoma ka "Maabane".
Go ngwala: Go dira sediko go lekgokasediri la maleba.
Tšhomisopolelo: Go arabu potšišo ye: Ke eng? Dikgoba di tlatšwa ka "ke".
Lapologa: Thala difahlego, go bontšha maikutlo a lethabo, pefelo, go nyama le go makala.

63 Ka ga go bala 132

Go bala: Ahlaahlang mohuta wa dingwalo.
Tlotlontšu: aroganya mantšu ka dinoko.

64 A re ngwaleng kanegelo 134

Go bolela: Bolela ka ga baanegwa ka mo kanegelong. Bolela gore ke eng ye o e ratilego kudu ka ga kanegelo.

Go ngwala: Ngwala puku ya kanegelo, o šomiša thempleiti ya disegwa.

Pukuntšu ya ka 137

Tau le legotlo

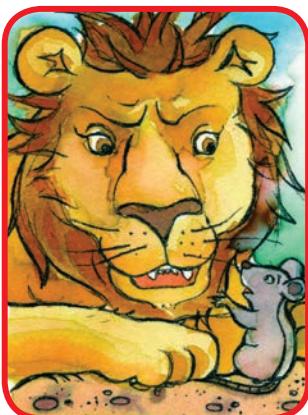
A re boleleng

Makgolo wa Boatš o anega nonwane ya gagwe ye a e ratago. Lebelela diswantšho gomme o bolele gore o nagana gore kanegelo e ka ga eng.

A re baleng

Tau ye kgolo le legotlo le lennyane

Ka letšatši le lengwe legotlo le lennyane la tsoša tau borokong ka phošo. Tau ya rora ya re, "Ke tsošitšwe ke legotlo le lennyane. Ke tla fihlola ka lona."

Tau ya gatelela mosela wa legotlo ka borofa bja yona bjo bogolo.

"Aowa hle, Morena Tau," gwa tswinya legotla. "Hle, ke a rapela, o se ke wa ntša. Ke legotlonyana fela."

"O bolela nnete," gwa rora tau. "O yo monnyane kudu go ka tlatša mpa ya ka."

"Ke a leboga, Morena Tau," gwa tswinya legotlo. "Ka le lengwe la matšatši ke tla go thuša."

"Ha ha ha!" gwa rora tau ye kgolo. "Legotlonyana le lennyane le le swanago le wena bjalo, le ka thuša tau ye maatla bjalo ka nna bjang? Ke kgosi ya diphoofolo tšohle. Ke kgona go ithuša ka bonna."

Ya re ka letšatši le lengwe tau e dutše e sepelasepela, ya wela ka molabeng wa motsomi.

"Thušang!" ya goeletša. "Ga ke kgone go tšwa. Ke tantšwe."

Legotlo le lennyane le kwele tau. La kitimela molabeng la re, "Ke tla go thuša!"

"O yo monnyane kudu go ka nthuša," Tau ya rora.

Legotlo le lennyane la thoma ka menonyana a lona go rathaganya molaba diripana tše dinnyane.

Ka nakwana tau ya tšwa ka molabeng. Ya myemyela ya re, "O ka no ba o le legotlo le lennyane fela o na le thušo ye kgolo!"

A re ngwaleng

Bala nonwane gomme o kgethe
karabo ye e nepagetšego.

Na nonwane e bontšha eng?

A	Go bonolo go dira tau lešilo.
B	Ga go nyake gore o be yo mogolo go ka thuša.

Ke ka lebaka la eng tau e ile ya goelela?

A	E be e nyaka gore mongwe a e thuše.
B	E be e nyaka gore legotlo le sepele.

Na tau e ile ya nagana eng ge e bona legotlo?

A	E be e nagana gore legotlo ga le tsebe gore le ka e thuše bjang.
B	E be e nagana gore legotlo ke le lennyane kudu go ka e thuše.

Bjale ngwala karabo ya gago ya potšišo ye:

Na re ka ithuta eng ka nonwane ye?

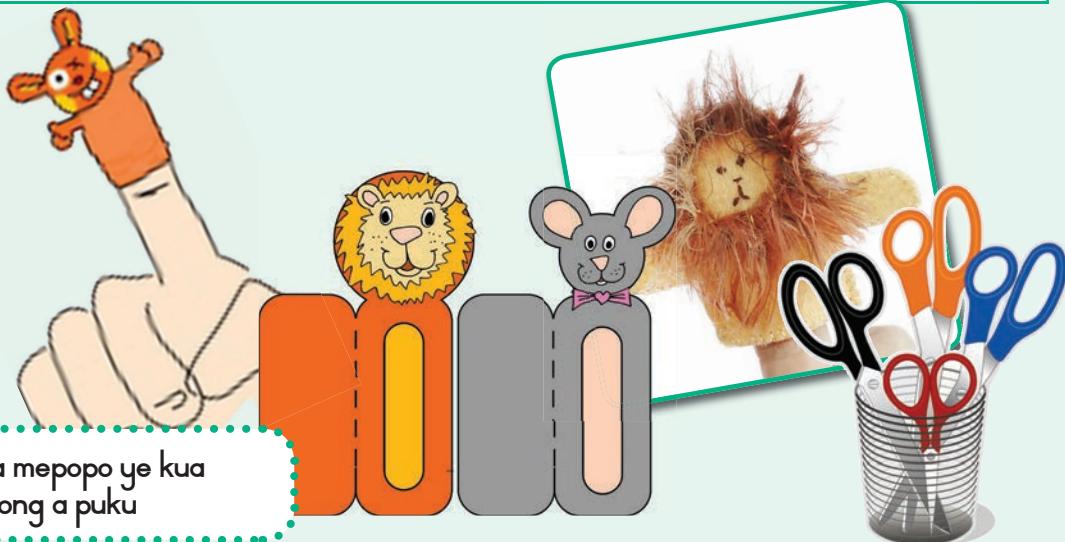
Mantšu a
tlwaelo
lokile
molaba
tswinya

Lapologa

Sega mepopo ye, e bee
mo menwaneng ya gago
gomme o e diriše go
anega nonwane ya Tau le
Legotlo.

O tla hwetša mepopo ye kua
mafelelong a puku

Tau ye kgolo le legotlo le lennyane

A re ngwaleng

Ngwala seo tau le legotlo di se botšanego. Diriša maswao a ditsebjana.

Hle, o se ke wa ntša,
Morena Tau. Ke tla
go thuša letšatši le
lengwe.

Legotlo le rile, "

" .

Tau ya re, "

".

O legotlonyana le
lennyane kudu. O ka se
kgone go nthuša.

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

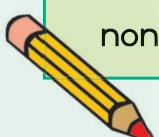
Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

tswi <color>ny</color> a	sep <color>e</color> tše	sware <color>gile</color>	nyak <color>i</color> le	kwe <color>e</color>
tse <color>n</color> ya	gob <color>e</color> tše	robe <color>gile</color>	dir <color>i</color> le	bone

A re ngwaleng

Nyalanya mantšu a ka godimo le malatodi a ona ao a lego
ka mothalong wa ka tlase.

nona	kgolo	telele	tabile	befile
------	-------	--------	--------	--------

kopana	tota	botse	nnyane	nyamile
--------	------	-------	--------	---------

Are ngwaleng

Ngwala mantšu ao e lego malatodi lefokong le lengwe le lengwe.
Re go diretše mohlala.

E be e le letšatši la go fiša gomme tau ye nnyane ya bona legotlo le legolo.

Tau ye nnyane e be e fokola gomme legotlo le legolo le na le maatla.

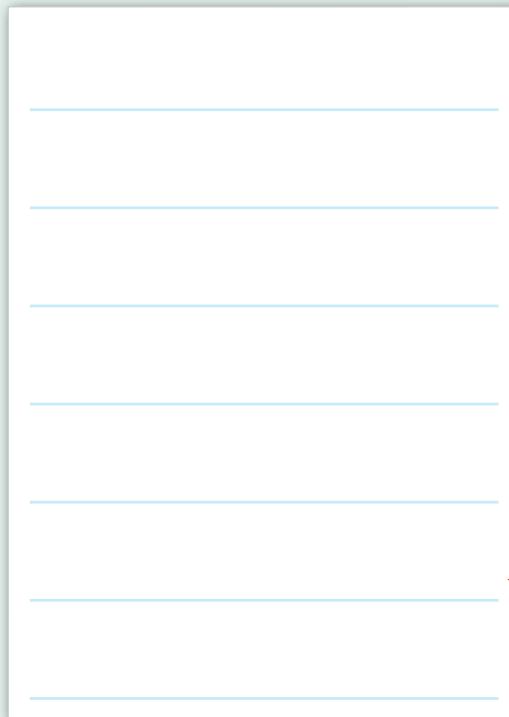
Tau e be e le bofefo gomme legotlo le le boima.

Motsomi yo a lokilego o ile a thea molaba wa go swara tau ye mpe.

Lapologa

Ngwalela motho yo a go thusitšego karata ya tebogo. Ka pele mo karateng ngwala molaetša wo mokopana. Ka gare ga karata bolela gore motho yoo o go thusitše bjang.

Teacher:
Sign:

Date:

Mmutla le khudu

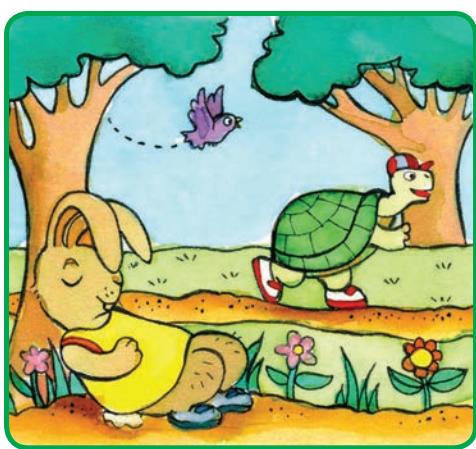
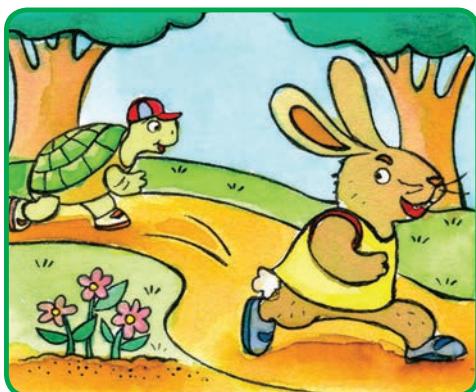
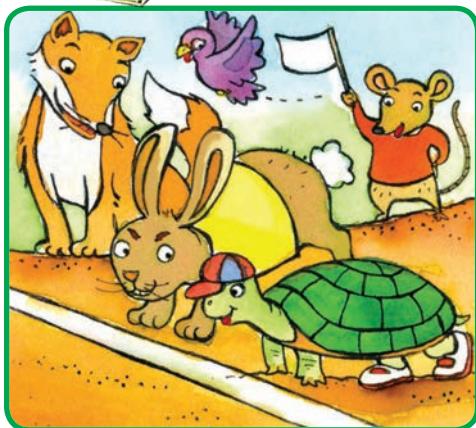

A re boleleng

Na makgolo wa gago o go anegela dinonwane?
O ile go bala nonwane ye makgolo wa Tumišo a
ratago go e anega. Lebelela diswantšho ka moka
gomme o bolele seo o naganago gore nonwane e
bolela ka sona.

A re baleng

Mmutla le khudu

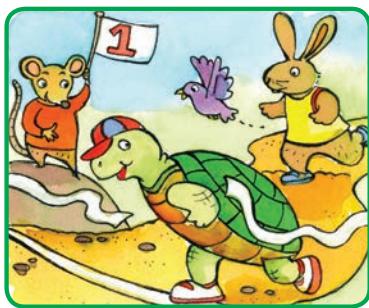
Kgalekgale Mmutla le Khudu ba be ba dula mmogo ka sekgweng se setala. Khudu ye khunong e be e sepela ka bonya kudu gomme mmutla o be o phela o e sega. Ka letšatši le lengwe Mmutla wa re go Khudu, "Etlal re bone gore ke mang yo a nago le lebelo go feta." Khudu ya dumela gomme Mmutla wa segela godimo. Diphoofolo tšohle tša tla go bogela lebelo.

Mmutla wa kitima ka lebelo gomme ka pela wa ba o šetše o le kua pele ga khudu. Wa lebelela morago gomme wa se kgone go bona Khudu ka gobane e be e le kua morago kudu.

"Khudu e bonya kudu," Mmutla wa akanya.
"E tla tšea nako ye telele go fihla mo. Ke ya go ikhutša gomme ge ke bona Khudu e etla,
ke tla kitima ka lebelo gore ke thope lebelo."

Mmutla wa kanama gomme wa swarwa ke boroko.

Ge o dutše o robetše wa kwa diphoofolo tše dingwe di goeletša ka lethabo.

O ile wa nagana gore o a lora. Gomme ya re ge o tsoga wa lemoga gore Khudu e kgauswi le mothalo wa phenyo. Mmutla wa kitima ka lebelo kudu gomme wa se kgone go swara Khudu. Khudu e be e šetše e thopile lebelo.

Bala nonwane. Araba dipotšišo. Lentšu la mathomo le thome ka **tlhakakgolo**.

Gopola go feleletša ka **khutlo**.

A re ngwaleng

Ke mang yo a thopilego lebelo? Ka lebaka la eng?

Ke bomang ba ba bego ba tlile go bogela lebelo?

Na Mmutla o ile wa ikhutša kae?

Efa nonwane ye hlogo ye bose.

Tlotlontšu

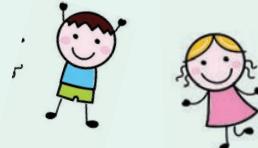
Bala mantšu. Re a ngwala go swana fela a na le ditlhalošo tša go fapanā. Šomiša mantšu a go ngwala mafoko go laetša phapanā ya tlhalošo. Mohlala: letlakala la pampiri letlakala la mohlare

Mantšu a
tlwaelo
gantši
khunong
neng
sega

fihla	bona	noka	sekolo
fihla	bona	noka	sekolo

Lebelo la diphoofolo

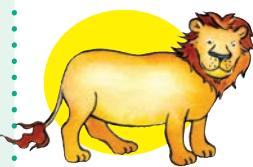
A re direng

Bolela le mogwera wa gago ka ga dithai tše gomme le bolele gore ke phoofolo efe ye go bolelwago ka yona.

Ke kgona go opela gabose.
Ke kgona go fofela kua gae.
Ke nna mang?

Ke kgona
go sepela ka bonya.
Ke rwala ntlo ya ka
mo ke yago gona.
Ke nna mang?

Ke kgona
go kitima ka pela le go
tabogela godimo. O kgona
go ka nnameila.
Ke nna mang?

Ke kgona go loma ka
tlogela lebolela. Gape ke
dira todi. Ke nna mang?

A re ngwaleng

Ngwala lefoko le tee le bohlokwa ka seo se diragetšego mo matsenong,
mmeleng le mafelelong a nonwane ya Mmutla le Khudu.

Mo matsenong

Mo mmeleng

Mo mafelelong

A re ngwaleng

Ngwala mantšu a ka botlalo.
Mohlala:
weno – wa geno

mme	gomme
tšatši	
kgomo tša ka	
ina la ka	

Ge	hunyetsá
weno	
beno	
wešo	
wagwe	

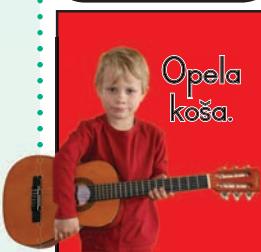
Modirišotaälo

Lapologa

Phadišana le mogwera wa gago. Dikološa sente. Ge e le hlogo sepela dikgato tše 2, gomme ge e le mosela boela morago ka kgato e I. Bala se se ngwadilwego mo polokong ye o emego go yona, gomme o dire se e se bolelago.

THOMA MO

Opela koša.

Bolela lentšu le le thomago ka E.

Tokaetša puku

mo hlogong ya gago.

Bolela lentšu le le nago le O.

k
j
n
m
c
i
d
f
A
h
b
e

Ntšha leleme la gago.

Bala lentšu le: myemyela

Bolela lentšu la medumo ye meraro.

Bolela lentšu le le nago le medumo ye mebedi.

Efa lelatodi la lla.

Bolela lentšu le le nago le medumo ye mene.

Bolela gore o nyaka go ba eng ge o gola.

Ponya Mahlo o myemyele.

Bolela lentšu le le nago le tala.

Bolela lentšu le le nago le tše.

Bolela Letšatšikgwedi la lehono.

Bolela letšatši le le tlago ka morago ga Mošupologo.

Bolela lentšu leo le nago le B.

Šupa kua morago ka phaposing.

Tokaetša phensele monwaneng wa gago.

Bolela lentšu le le nago le K.

Bofolla seeta sa gago.

Peleta leina la gago go ya kua morago.

FETŠA MO

Teacher: Sign:
Date:

Letšatši le phefo

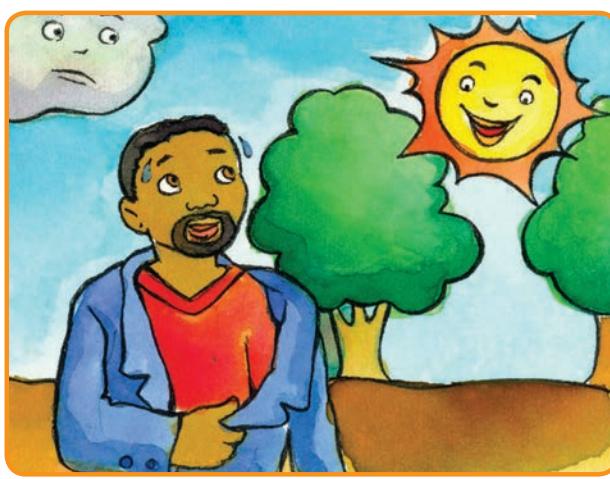

A re boleleng

Ye ke nonwane ye e ratwago ke makgolo wa Boatši. Lebelela diswantšho gomme o bolele gore o nagana gore kanegelo e ka ga eng.

A re baleng

Letšatši le phefo

Ba re kgalekgale phefo e kile ya foka ka maatla toropong yohle. Mehlare e ile ya sekama gomme mafastere a šikinyega. Phefo e be e ikgantšha kudu. Ya re, "Ke na le maatla le go feta mehlare. Gape ke na le maatla a go feta le a Letšatši!"

Letšatši la tšwa ka morago ga maru gomme la re, "Aowa, Phefo. Ke na le maatla go go feta."

"Ebla re bone gore ke mang yo a nago le maatla go feta," Phefo ya bolela. "Ke tla thoma," ya bolela. "Bona gore ke na le maatla bjang. Ke tla dira gore monna yola a apole jase ya gagwe."

Phefo e be e tšutla ebile e tšubutla ge ntše e foka ka maatla go fihla mehlare e sekama. Monna a ngamela jase ya gagwe a e tsirimetša gomme a re, "Ke omile ka phefo."

Letšatši la tšwa ka morago ga maru. La itshegela fela gomme dilo tšohle tša ruthela. "Ee," a bolela monna.

"Go ruthetše bjale." Letšatši le phadima le go feta. "A mehlolo!" a realo monna. "Ke a swa, e re ke apole jase ye ya ka." Letšatši la myemyela gape gomme la re, "Ke nna mofenyi!"

Mantšu a
tlwaelo
ema
foka
gagwe
toropo

A re ngwaleng

Araba dipotšišo tše.

Lentšu la mathomo le thome ka tlhakakgolo. Gopola go feleletša ka khutlo.

Baanegwathwadi mo nonwaneng ye ke bomang?

Go diragetše eng ge phefo e be e foka?

Go diragetše eng ge letšatši le be le hlabile le phadima?

Ke mang yo a ka fenyago ge pula e ka tsenela phadišano? Efa lebaka.

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

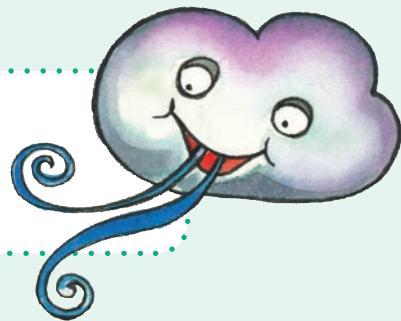
toropo	foka	tšutla	ruthela	jase
poo	folā	tšola	ithuta	jele
phooфolo	fofa	tšela	motho	dijo

Phadišano ye kgolo

A re direng.....

Wena le bagwera ba gago, ekišang letšatši, ngwedi,
phefo le pula go bontšha gore ke mang yo maatla go feta.
Gopolang go ba le yo mongwe yo a aperego jase.

A re ngwaleng

Dira sediko go madiri. Madiri ke mantšu ao a bontšhago go
dira selo. Re go diretše mohlala.

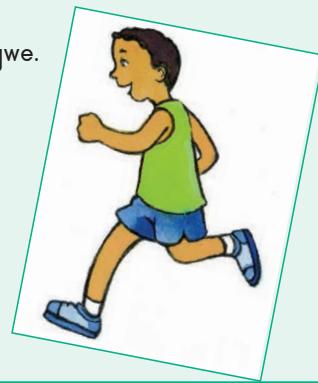
Madiri

kitima	thutha	gopola	ethimola	watšhe
leino	otlela	ngwala	bala	tšea
raga	sekolo	bapala	robala	mabele
diphooftolo	pula	phefo	bula	sepetše

A re ngwaleng

Ngwala lefoko ka seswantšho se sengwe le se sengwe.

1.

2.

3.

4.

Tlotlontšu

Bala ka ga ngwedi le letšatši, gomme o anegele mogwera wa gago gore o bona eng.

Letšatši le ngwedi

Ngwedi o na le dibopego tša go fapana ge o dikologa lefase. Ngwedi o fetoga bjalo ka gobane ge o dutše o sepela letšatši le hlabela dikarolo tše di fapanego tša wona. Re diriša maina a go fapana ge re hlaloša ka mokgwa wo ngwedi o lebegago ka gona ka dinako tša go fapana.

Ngwedi wo o tletšego	Ngwedi wa seripagare	Ngwedi wa bora	Ngwedi wo mofsa

A re ngwaleng

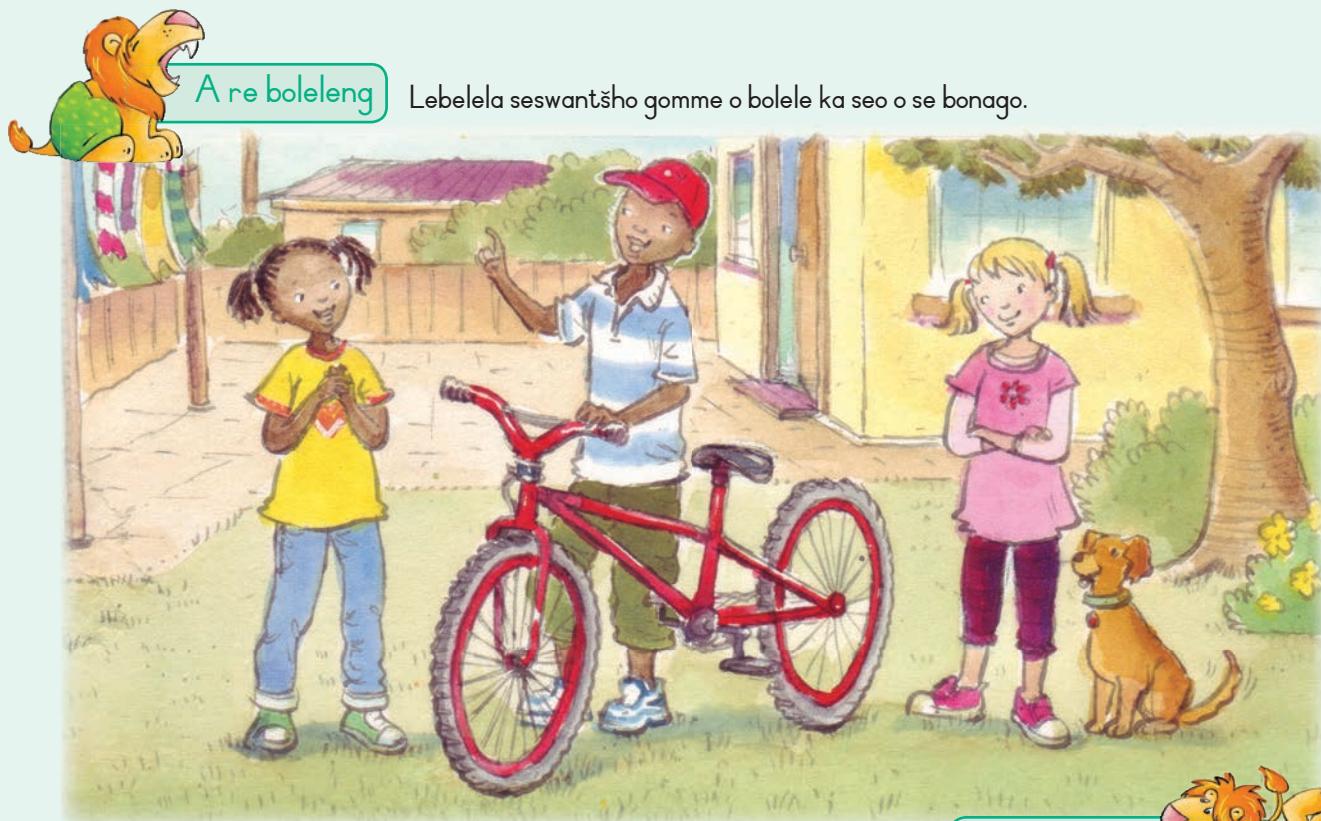
Araba dipotšišo tše. Lentšu la mathomo le thome ka tlhakakgolo.
Gopola go feleletša ka khutlo.

Na o bona ngwedi wa mohuta mang bošegong bja lehono?

Lebelela ngwedi Mešupologong ye mene mo kgweding ye. Thala sebopego sa wona nako ye nngwe le ye nngwe.

Teacher:
Sign:
Date:

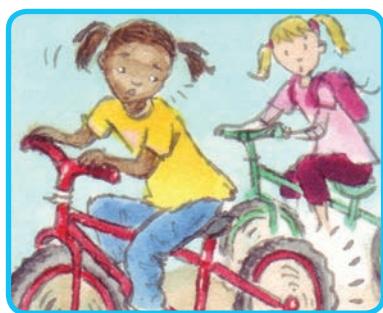
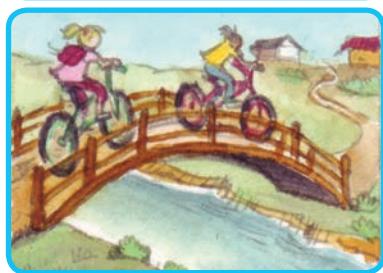

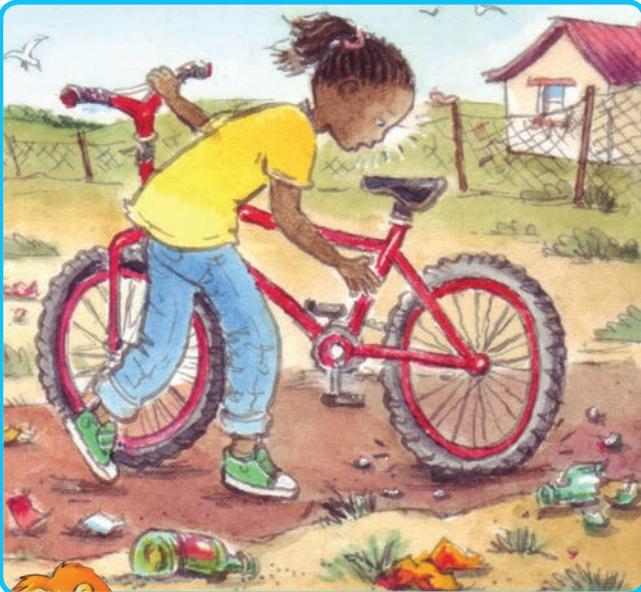
Paesekela ye mpsha

Buti wa Oketšo, Rati, o filwe mpho ya paesekela ka letšatši la matswalo a gagwe ge a fetša mengwaga ye lesome. E be e le paesekela ya go phadima ye khubedu. Oketšo o be a duma gore nkabe le yena a na le paesekela ye botse bjalo ka ye. Ka Mokibelo wo mongwe Oketšo a kgopela Rati gore a mo adime paesekela. O be a nyaka go yo namela paesekela le Ann. Rati a mo kgopela gore a e hlokomele.

Oketšo le Ann ba sepele ka gare ga mehlašana, ka tlase ga mehlare ye metelele, ba tshela noka ka leporogo la kota. Naga e be e le ye botse ebile e talafetše.

Ka morago ga go tshela leporogo ba bona ditlakala tše dintši le mapotlelo ao a thubegilego. Ka pejana gwa thoma go ba boima kudu gore Oketšo a sepele ka paesekela.

Go be go na le maptelelo a mantši le digalase tše di pšhatlegilego mo fase. Oketšo wa batho, a rwala paesekela a leba gae. Ge a fihla gae a kgopela Ratī gore a mo thuše go lokiša thaere.

A re ngwaleng

Araba dipotšišo tše. Lentšu la mathomo le thome ka **tlhakakgolo**. Gopola go feleletša ka **khutlo**.

Na Oketšo o be a nametše paesekela ya mang?

Ke eng seo se phontšišitšego thaere?

Na o ile a iša paesekela kua gae bjang?

Na o nagana eng ka batho ba go lahlela ditlakala mo gongwe le mo gongwe?

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a 5 go ngwala mañoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

Mantšu a
tlwaelo
duma
godimo
tlase
tshela

lesome	phadima	botse	phontšha
lesolo	phela	motse	bontšha
lesetša	phukubje	mokgotse	kgantšha

Oketšo o nametše paesekela

A re direng

Ekiša Oketšo ge a kgopela Rati gore a mo adime paesekela. Laetša Oketšo le Ann ba nametše dipaesekela. Bontšha ka fao Oketšo a rwalago paesekela ka gona go ya gae gore a botše Rati gore leotwana la morago le phontshitše. Bontšha gore Rati o itšeng ge a bona paesekela ya gagwe.

A re ngwaleng

Re thaletše leina mo lefokong le lengwe le le lengwe. Bjale dira sediko go mantšu ao a hlaolago leina.

Maina le mahlaodi

Maina ke mantšu ao a fiwago batho goba dilo. Tlhaolo e hlaolago leina. batho le dilo di bjang.

E be e le paesekela ye khubedu ya go phadima.

Oki o otletše ka tlase ga mehlasa ye metala.

O ile a otlela ka tlase ga mehlare ye metelele.

O ile a tshela leporogo le lekopana.

O ila a bona thaere ye koto.

O otletše godimo ga lepotlelo le letala.

A re ngwaleng

Ngwalolla mafoko a, gomme o a thome ka Maabane. Diriša mantšu a, go go thuša.

nametše

lebeletše

sepetše

tshetše

tšere

O namela paesekela ya gagwe.

Maabane o

Ke bona digalase tše di pšhatlegilego.

Maabane ke

O tšeа paesekela ya gagwe.

Maabane o

O lebelela thaere ye e phontshitšego.

Maabane o

Are ngwaleng

Tlatša dikgoba tše ka mantšu a a latelago go bontšha gore
dilo tše ke tše bomang: **ya, wa, sa, wa.**

Lekgokamong

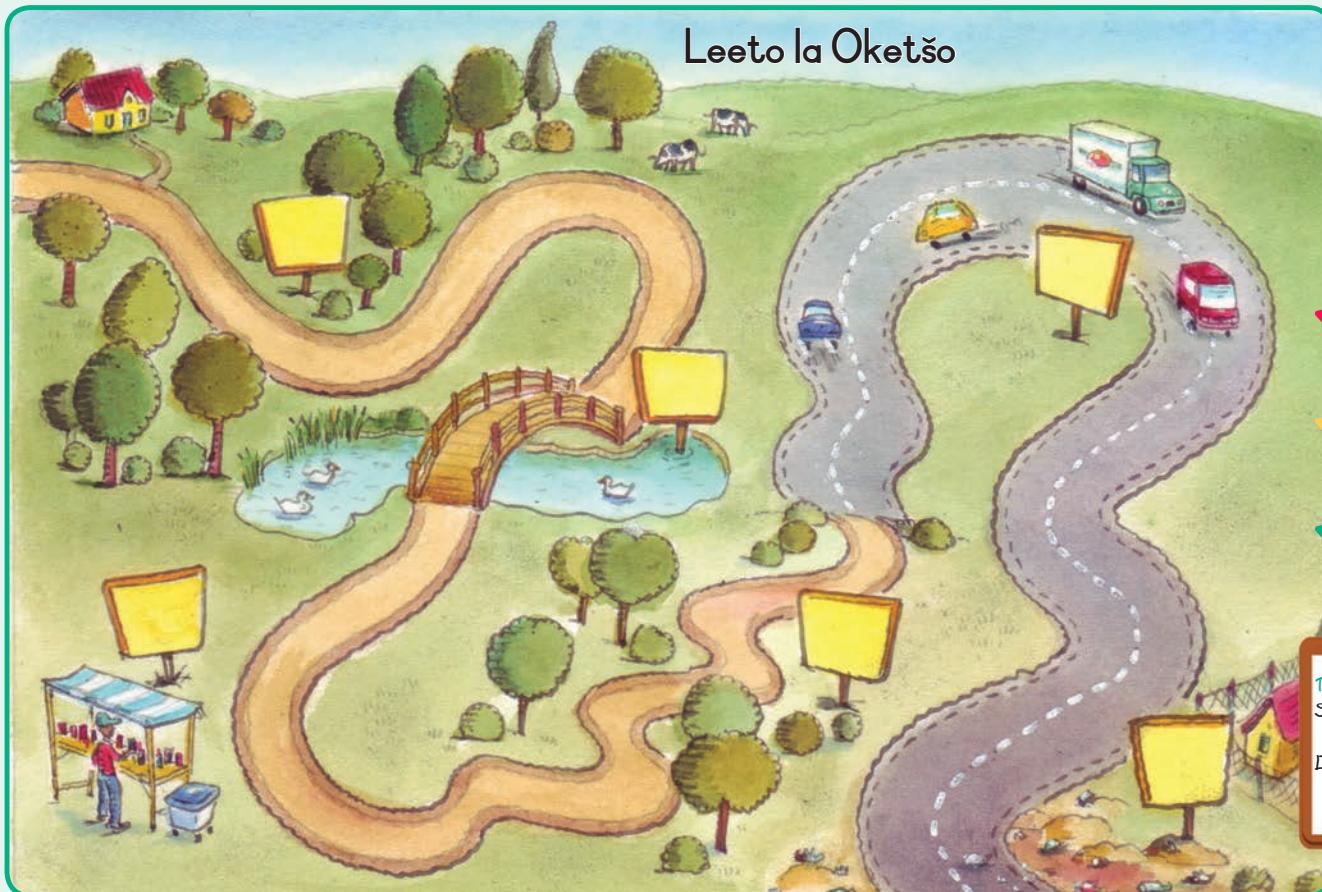
Paesekela ____ Rati	Puku ____ Oketšo	Mma ____ Phuki
Mpša ____ Boati	Apolo ____ morutiši	Pene ____ Mogoroši
Mosela ____ tau	Seeta ____ Sam	Koloi ____ tate

Lapologa

Bala seo Oketšo le Ann ba se
boletšego ge ba be ba feta mafelo
a fapanago ao a lego mo mmepeng.
Ngwala nomoro ya lefelo le lengwe
le lengwe mo mmepeng. O
diretšwe la mathomo.

1	Etla re eme re reke senotšididi.
2	Bona gore dilo tšohle di botse ebole ke tše ditala bjang.
3	Tsela ye e a sekama ya ba ya fapoga kudu.
4	Sis! Bona ditlakala le digalase tše di thubegilego.
5	Leporogo le le se ke la wela fase.
6	Ke tla swanelo go otlela ka tlhokomelo mo tseleng.

Teacher:
Sign:

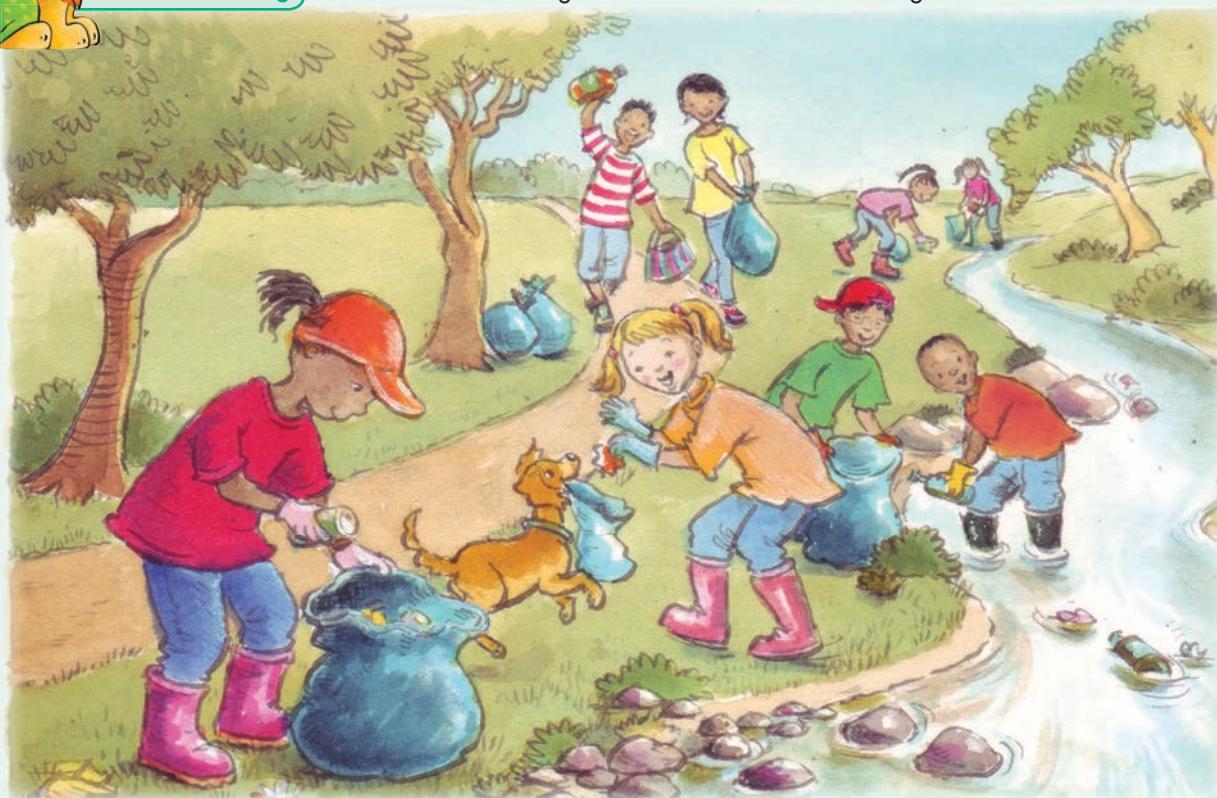
Date:

Oketšo o hlwekiša tikologo

A re boleleng

Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

Letšema la go hlwekiša

Oketšo le Ann ba boditše
morutiši wa bona ka ditlakala
tšeо di lego kua nokeng.
Morutiši wa bona o ile a re ba
laletše bana ba bangwe gore
ba ba thuše go hlwekiša phaka.
Ba ile ba bea phoustara kua
sekolong. Bana ba 24 ba ile
ba tla go thuša go hlwekiša.
Ba ile ba topa mapotlelo ao a
thubegilego, dithini le dipampiri
ka moka.

A re boleleng

Lebelela phoustara ye e
dirilwego ke Oketšo le Ann.

Bana ba rata go phela le go bapala mo mafelong
ao a hlwekilego.

Ga re rate diphaka tša ditšila.
Thuša go hlwekiša mo kgaušwi le noka.
Anke rena ka moka re sware diphaka
tša rena di hlwekile.

Tsenela letšema la go hlwekiša.

Yo mongwe le yo mongwe o tla fiwa matute a
dienywa le disangwetše.

Neng? Ka Mokibelo 21 Hlakola ka iri ya 10
Kae? Phaka ya Moretele.

Pese e tla le bušetša gae ka iri ya bobedi.

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.
Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

ditšila

lefelo

hlwekiša

thuša

tšila

mafelo

hlwekile

thopa

tšhemo

bofelo

hlweka

thala

Are ngwaleng

Araba dipotšišo tše. Lentšu la mathomo le thome ka tlhakakgolo. Gopola go feleletša ka khutlo.

Ke mang yo a thušitšeego Oketšo go dira phoustara?

Na Oketšo le Ann ba ile ba kwana go dira eng?

Na o nagana gore e be e le kgopolو ye botse gore ba tope ditlakala?
Ka lebaka la eng?

Nako ya go hlwekiša e thomile nako mang?

Are ngwaleng

Dira sediko go lentšu leo le hlalošago bana.
O diretšwe mohlala.

Mahlaodi

Mosetsana yo monnyane o topile dithini.

Mošemane yo mogolo o thušitše go hlwekiša phaka.

Mosetsana yo mobotse o be o nyaka go thuša.

Mošemane yo motelele o be a re segiša.

Bašemane ba bakopana ba fihlile setšheladitlakala.

Letšema la go hlwekiša

A re boleleng

Na mphato wa lena o ka dira eng go hlwekiša sekolo? Bolela gore ke dikarolo dife tša sekolo tše di lego ditšhila. Bolela gore o ka beakanya bjang letšema la go hlwekiša sekolo sa lena.

A re ngwaleng

Ngwala temana ka ga sekolo sa lena. Bolela gore ke mafelo afe ao a swanetšego go hlwekišwa.

A re ngwaleng

Ngwala mahlodi ao a tlogetšwego. Somiša mantšu a gore a go thusé.

bohubedu

segolo

motelele

Thati o nametše mohlare wo _____.

Phuki o apere borokgo bjo _____.

Sekolo sa bona ke se _____.

A re ngwaleng

Feleletša mafoko a ka mantšu a go bontšha gore dilo tše ke tša batho ba ba fetago motho o tee. O filwe mohlala.

Dipuku tša basetsana	Dipuku __ bosesi	Dikopano __ barutiši
Dimpša __ bašemane	Dikoloi __ barutiši	Diyunifomo __ baoki
Mesela __ diphoofolo	Ditsebe __ ka	Mapotlelo __ masea

Lapologa

Lebelela phoustara ya Oketšo. Bjale dira phoustara ye ka yona o laletšago bana gore ba tlo thuša go hlwekiša sekolo.

Teacher: Sign:
Date:

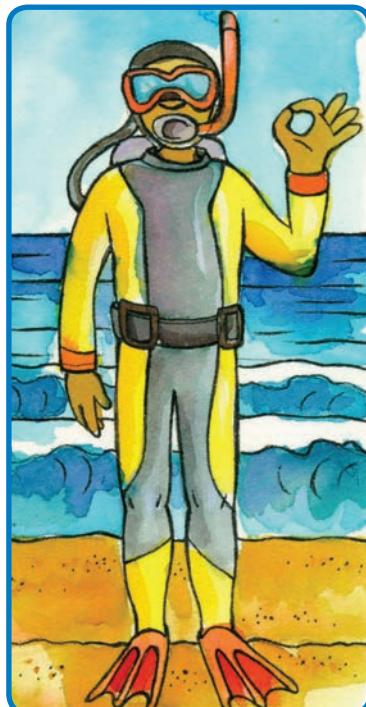
Go thinya ka boteng bja lewatle

A re boleleng

Rakgolo wa Boati o rata go anega kanegelo ya ka fao tolfeine e kilego ya pholosa bophelo bja gagwe ka gona. Lebelela diswantsho ka moka gomme o bolele gore o nagana gore kanegelo ye e ka ga eng.

A re baleng

Tolfeine e pholosa motho

Ge ba sa le ba bannyane Rakgolo wa Boati le mogwera wa gagwe, Moloto, ba be ba tlwaetše go thinya go fihla tlase go boteng bja lewatle. Go be go na le sekepe sa bogologolo kua tlase ka lewatleng. Go be go na le mabenjabje a mabotse a gauta le a silifera ka mo sekepeng.

Ge rakgolo wa Boati a thinya kua tlase ka lewatleng o be a apara khosetshumo ya go thinya ye e bitswago "sutu ya meetse" go shireletsha mmele wa gagwe. Gape o be a dirisa tanka ya moyo gore a tle a kgone go hema ge a le kua tlase ka lewatleng.

Ka letsatshi le lengwe rakgolo wa Boati o be a nyaka go ya kua tlase fao go lego sekepe, fela Moloto a re, "Aowa, anke re se yo thinya lehono. Go tla pula ya matlakadibe."

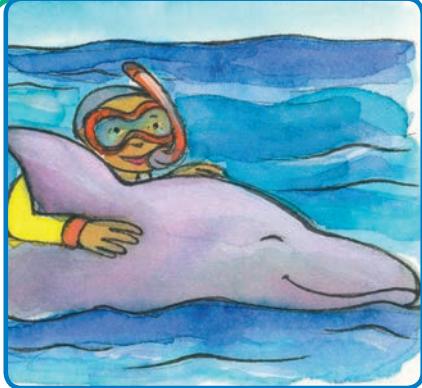
"Ke bone ketwane ye koto ya gauta. Ke nyaka go yo e tsea. Re tla hwetsa tshelete ye ntshi ka yona," A realo rakgolo wa Boati.

"Pula ya matlakadibe e tlo na mo metsotsong ye lesomehlano. Ga go a bolokega" A realo Moloto.

Le ge go le bjalo rakgolo wa Boati a theogela tlase gomme Moloto yena, a mo emela sekepeng.

Rakgolo wa Boati a bona ketwane gomme a sitwa ke go e bofolla. A goga a ba a epa ka menwana ya gagwe, gomme ya bofologa. Gona ka nako yeo, tanka ya moyo ya rakgolo wa Boati e be e batametshe go fela. O ile a rotoga a swere ketwane ya gauta. Moloto o be a setse a ile. Pula ya matlakadibe ya thoma go na.

Rakgolo wa Boati a swara ketwane ka maatla a dutše a leka go thutha fela maphoto a lewatle a be a le a magolo kudu. O be a tšhogile a bona gore o tlo kgangwa ke meetse. Ketwane ya gauta e be e le boima ka fao matsogo a gagwe a lapa. A lahlela ketwane fase.

"Thušang, hle, anke mongwe a nthuše!" a goeletša, gomme go be go se motho yo a kwago.

Ka morago a kwa modumo wo mobose kudu. E be e le modumo wa tolfeine. Tolfeine ya thuthela kua rakgolo wa Boati a lego gona gomme a kgon a go itshwarelala ka lefegwana la tolfeine. Tolfeine ya tšea rakgolo wa Boati ya mmušetša kua lebopong.

Ya re ge rakgolo wa Boati a phologile, tolfeine ya sobelela meetseng ya ba ge e ile.

"Ke a leboga. O pholositše bophelo bja ka," Rakgolo wa Boati a goeletša ka lethabo.

A re ngwaleng

Araba dipotšišo tše. Lentšu la mathomo le thome ka **tilhakakgolo**. Gopola go feleletša ka **khutlo**.

Baanegwathwadi ke bomang mo kanegelong ye?

Ke ka lebaka la eng Moloto a se a emela rakgolo wa Boati?

Mantšu a tlwaelo
hle
leboga
theogela
thuša

Ke ka lebaka la eng rakgolo wa Boati a be a nyaka go theogela kua botlaseng bja lewatle?

Rakgolo wa Boati o boetše bjang kua lebopong?

Ka tlase ka lewatle

A re direng

Diragatša kanegelo ya Rakgolo wa Boati le tolfeine. Ke mang yo a tla bago Rakgolo wa Boati? Ke mang yo a tla bago Moloto? Ke mang yo a tla bago tolfeine ye e pholositšego bophelo bja Rakgolo wa Boati?

Tlotlontšu

Bala mantšu o theeletše medumo.

Šomiša mantšu a hlano go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

Mahlaođi

botse	leboga	mang	bose
gabotse	lebopo	bjang	botelele
mobotse	leboto	goreng	bothata

A re ngwaleng

Ipone o le Rakgolo wa Boati. Ngwala ka ga seo se go diragaletšego. Re go thometše kanegelo.

Moloto o mpoditše gore ke se ke ka thinya lehono fela ke be ke nyaka ketwane ya gauta. Ke be ke dutše ke tseba gore pula ya matlakadibe e tlo na fela ka no theoga. Ge ke namelela ke swere ketwane ya gauta . . .

Bjale ipone o le tolfeine. Ngwala ka seo o se bonego le ka seo o se dirilego. Re go thometše kanegelo ya tolfeine.

Ke be ke thutha kua tlase maswikeng ka gobane ke bone gore pula ya matlakadibe e etla. Ka pela ka bona monna ka ketwane ya gauta. O be a goeletša a kgopela thušo.

Lapologa

Bolela le mogwera wa gago ka ga dilo tše di fapanego
tšeō bathinyi (divers) ba di hlokago ge ba le kua tlase ka
meetseng. Bolela gore ke ka lebaka la eng ba swanetše go ba le
dilo tšeō ka moka.

TEACHER: Sign

Date

Teacher:
Sign:
Date:

Tshupu
ya go hema

Maske
O go thuša go bona kua
tlase ka meetseng

Tanka ya moyo
E go fa moyo ge
o le kua tlase ka
meetseng

Lepanta le boima
Le go dira boima
gore o dule kua tlase ka
meetseng

Sutu ya meetse
E swara mmele
wa gago o
le borutho

Maphegwana
A go thuša go
thutha ka pela

A re boleleng

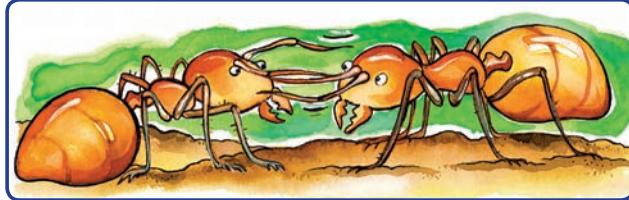
Lebelela seswantšho gomme o bolele ka seo o se bonago.

A re baleng

Ditšhošwane di theogetše

Na o be o tseba gore ditšhošwane di dula mmogo? Na o be o tseba gore ditšhošwane di kgaogana hlogwana ya tšie?

Ge o ka šala morago mohlala wa ditšhošwane, o tla hwetša dijo ka thokong yela. Kua mafelelong o tla hwetša sehлага.

Šala morago mohlala wa ditšhošwane

Ge tšhošwane e hwetša dijo e dira tsejana gore tše dingwe di e šale morago. Ka moka di šala tsejana e tee morago, ya go ya kua dijo di lego gona. Ditšhošwane di rata dijo tše di nago le swikiri bjalo ka jeme goba swikiri. Gape di ja mašalela a dijo tše re di tlogelago re sa di phutha kua gae. O tla di bona di kgobokanetše dijo.

Leka se

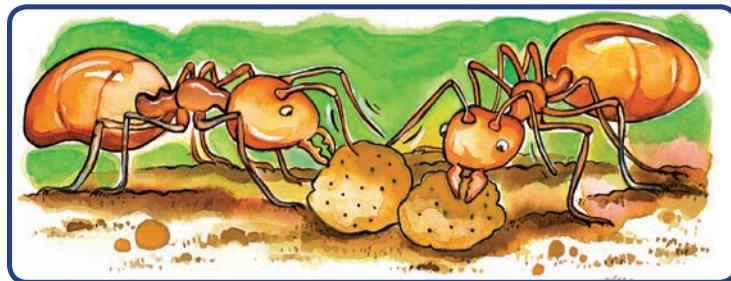
Bea pampiri e na le dijo kgauswi le sehлага sa ditšhošwane. Ema gore ditšhošwane tše dingwe di hwetše dijo tše. O tla bona ditšhošwane di dutše di oketšega di šala morago tsejana yona yeo. Šutiša dijo. Na ditšhošwane di di šala morago?

Na go diragala eng ge o šutiša dijo?

Ka morago ga go šutiša dijo, ditšhošwane di dula di sa šetše morago tsejana ya kgale. Go tše nako pele di ka dira tsejana ye nngwe.

Ka lebaka eng?

Ge tšhošwane e bona dijo, e tlogela monkgo wo itšego go šupetša tsejana ya go ya kua dijong. Ditšhošwane tše dingwe go tšwa kua sehlageng di nkgelela monkgo wo, gomme tša o šala morago.

A re ngwaleng

Bala tshedimošo ye e lego ka ga ditšhošwane
gomme o kgethe karabo ya maleba.

Na kanegelo e bolela ka eng?

A	E fa tshedimošo ka ga ditsejana tša ditšhošwane.
B	E re botša ka fao re ka fedišago ditšhošwane ka gona.
C	E re botša gore re ka hwetša ditšhošwane kae.

Ke ka lebaka la eng re swanetše go bea dijo kgauswi le sehlaga sa ditšhošwane?

A	Gore ditšhošwane di hlakahlakane.	C	Gore ditšhošwane di dire tsejana.
B	Go thibela tsejana ya ditšhošwane.	D	Go bolaya ditšhošwane.

Ge tšhošwane e hweditše dijo, na e tla botša tše dingwe bjang gore di hwetše dijo tšeо?

A	Di a lebelela gomme tša šala tšhošwane yeo morago.	C	Di nkgelela dijo mo pampiring.
B	Di a kitima go fihla di hwetša dijo.	D	Di nkgelela monkgo wo o tlogetšwego ke tšhošwane ya mathomo.

Na o nagana gore ditšhošwane di a hlokamelana? Ke ka lebaka la eng o realo?

A re ngwaleng

Bala mantšu gomme o
theeletše medumo.

Aroganya mantšu go ya ka dinoko. O diretšwe mohlala.

Modumo ng wo o kwalago ka go nk

monkgo

nkgela

nko

bona	tsejana	ditšhošwane
bo/na		
dijo	pejana	ditšhabeng
šala	kgojana	botšabelo

Mantšu a
tlwaelo
sehlaga
tsejana
tšhošwane

Tše dingwe ka ga ditšhošwane

A re boleleng

Lebelela tsejana ya ditšhošwane mo sekolong gomme o thale seo o se bonago. Ka morago o hlalošetše mogwera wa gago seo o se bonago.

A re ngwaleng

Ngwalolla mafoko a,
gomme o a thome ka Maabane.

bone

jеле

šetše

Ditšhošwane di šala tsejana morago.

Maabane ditšhošwane di

O bona ditšhošwane di kgobokanetše dijo.

Maabane o

Ditšhošwane di ja dijo tše dibose.

Maabane

A re ngwaleng

Dira sediko go lentšu la maleba.

Lekgokedi

Ditšhošwane **di/e** nyaka dijo.

Pitsi **di/e** nwa meetse.

Boni **ba/o** namela paesekela.

Letšatši **le/e** hlabile.

Re be **ke/re** lebeletše ditšhošwane.

Ati **ba/o** lapile.

Bana **ba/o** nyaka dijo.

Ditšhošwane **di/e** nyaka dijo.

Are ngwaleng

Tlatša dikgoba ka go arabā potšiō ye: Ke eng?

Re diriša **ke** mo pele ga
leina le lengwe le le lengwe
ge re arabā potšiō ye,
"Ke eng se?"

Ke	apola
	lee
	tšhošwane
	pitsi

	lesea
	peba
	namune
	serurubele

	sethinyi
	legotlo
	sekepe
	kgomo

Lapologa

Ditšhošwane di botšana gore dijō di gokae ka go tlogela monkgo mo tsejaneng ya dijō.
Di dira bjalo ka gobane ga di kgone go bolela. Le rena re ka botša bagwera ba rena se
sengwe re sa bolele. Se re ka se dira ka difahlego le mahlo a rena. Tlatša lenaneo le.

Ba reng?	Ke befetšwe.	Ke thabile.	Ke nyamile.	Ke maketše.
Mahlo				
Molomo				
Dintšhi				
Sefahlego				
Thala difahlego tša gago.				

Ka ga go bala

A re boleleng

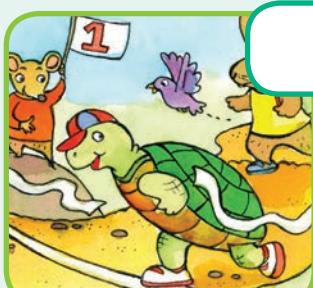
Lebelela diswantšho tša dikanegele tše re di badilego.

Tau ye kgolo
le legotlo le
lennyane

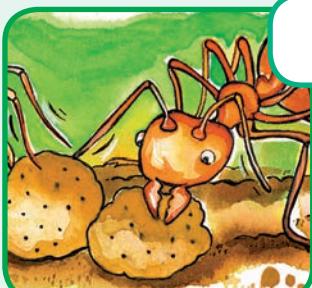
Tolfeine ya go
pholološa

Mmutla le khudu

Letšatši le phefo

Ditšošwane di
theogetše

Oketšo o topa
ditlakala

A re baleng

Gopola ka ga dinonwane tše o di badilego ka pukung ye.

Ke mohuta ofe wa nonwane wo o o ratilego kudu?

Ke ka lebaka la eng o rata dinonwane tše dingwe mo pukung ye. Di nomore.

Thoma ka l go laetša nonwane ye o e ratilego kudukudu, go ya go 4 ya nonwane ye o e ratilego gannyane.

Na o ratile "Tau ye kgolo le legotlo le lennyane", goba "Letšatši le phefo"?

Goba "Mmutla le khudu?" Ge go le bjalo gona o swanetše go ba o rata go balela go itloša bodutu.

Na o kgethile "Tolfeine e a pholološa" goba "Boati o a hlwekiša" goba "Lefase la Ditšošwane"? Ge go le bjalo gona o swanetše go ba o rata go balela go nyaka tshedimošo.

Are ngwaleng

Bala kanegelo. Araba dipotšišo tše. Lentšu la mathomo le thome ka **tlhakakgolo**. Gopola go feleletša ka **khutlo**.

Ke kanegelo efe ye o e ratilego kudukudu?

Ke eng seo o se ratilego ka kanegelo ye?

Ke kanegelo efe ye o e ratilego gannyane?

Ke eng seo o sego wa se rata ka kanegelo ye?

Na o rata go balela go nyaka tshedimošo goba go itloša bodutu?

Tlotlontšu

Bala mantšu gomme o theeletše medumo. Arola mantšu go ya ka dinoko tša ona. Šomiša mantšu a 5 go ngwala mafoko ka pukung ya gago ya go ngwalela.

kanegelo	tshedimošo	lethabo
ka/ne/ge/lo		
anegela	tshelela	thabela
naganelia	tshebafa	thabiša

Mantšu a
tlwaelo
bobedi
bone
boraro
mathomo

A re ngwaleng kanegelo

A re direng

Bolela le mogwera wa gago ka ga kanegelo yeo o e ratilego kudukudu. Bolela ka ga baanegwa ba kanegelo. Bolela gore ke eng seo o se ratilego kudukudu ka kanegelo yeo. Na kanegelo e go file tshedimošo?

Rulaganya go ngwala kanegelo ya gago.

A re ngwaleng

Na e tla bolela ka eng?

Na baanegwathwadi ba gago e tla ba bomang?

Na o tla fa tshedimošo efe?

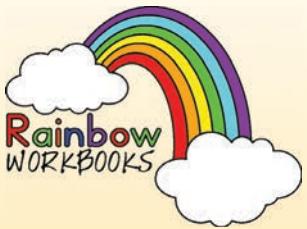

Lapologa

Sega letlakala le le latelago. Mo khabareng, ngwala leina la puku. Ngwala leina la gago ka tlase ga leina la puku ka gobane o mongwadi. Thala seswantšho mo khabareng. Ngwala kanegelo ya gago ye e nago le matseno, mmele le mafelelo.

KA GA MONGWADI

Ngwala leina la gago.

Mengwaga ya gago.

Mo o dulago gona.

Ngwala leina la puku mo.

KGATO YA 2. Mena mo methalong wa marontho

KGATO YA 3. Sjeipolamo lehlakoreng le

KGATO YA 4. Segu mo go methalongthwi ka morago go go steipola puku ya gago

KGATO YA 1. mena mo methalong wa marontho

Tswela pele ka kanegelelo ya gagao mo le mo go

Ngwala mmele wa kanegelelo ya gagao mo le mo go letlakala 5.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Thoma go ngwala kanegelo ya gago mo letlakala la 3.

Fetša kanegelo ya gago.

Tswela pele ka kanegelo ya gago mo.

Ngwala goré go diréglie enq mafelélonq a kanegelo ya gago.

Ngwala leina la puku mo.

Ngwala leina la puku mo.

Pukuntšu ya ka

A**a****G****g****H****h****I****i****J****j****K****k****L****l**

Pukuntšu ya ka

M
m

N
n

O
o

P
p

Q
q

R
r

S
s

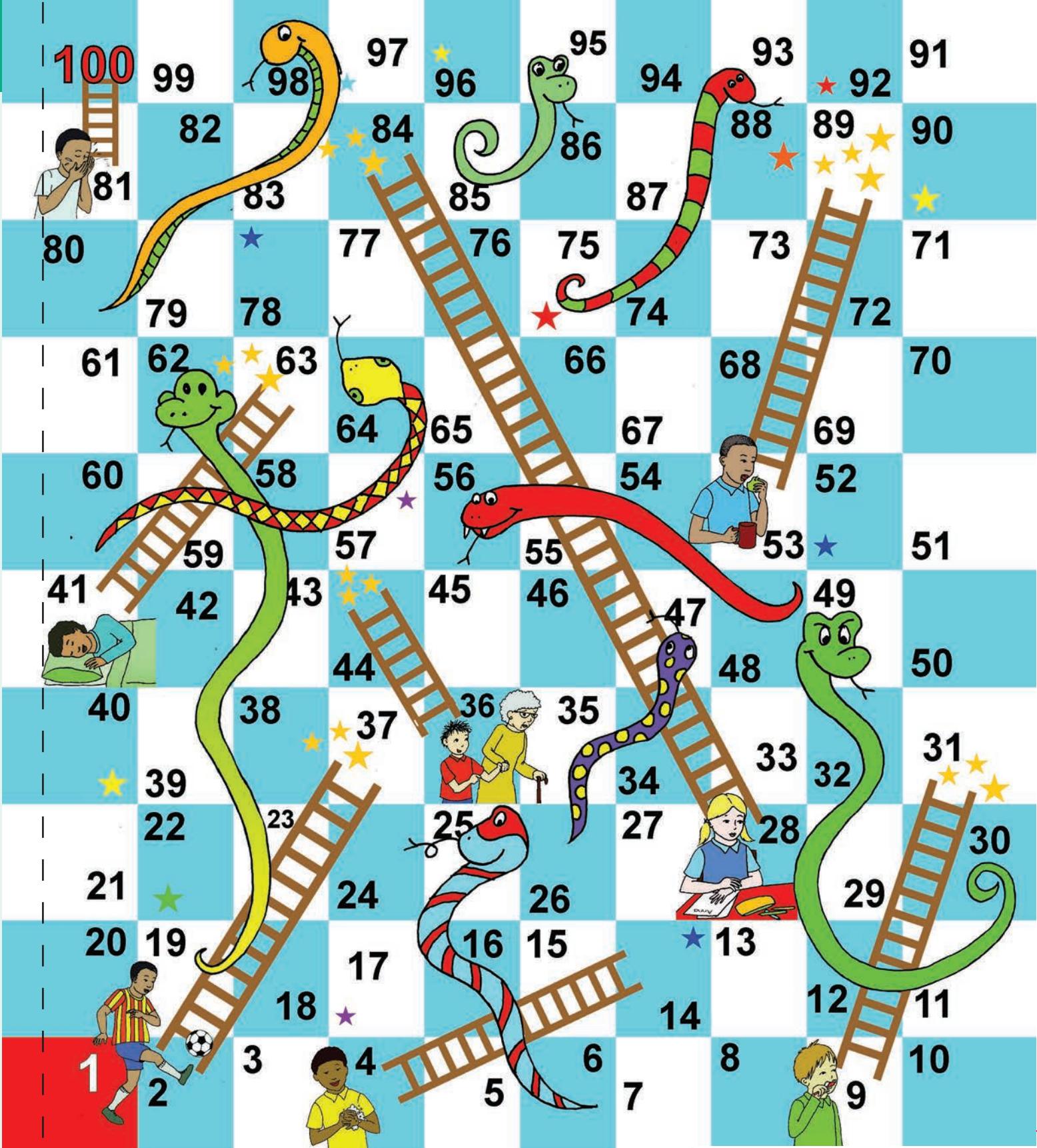
T
t

U
u

V
v

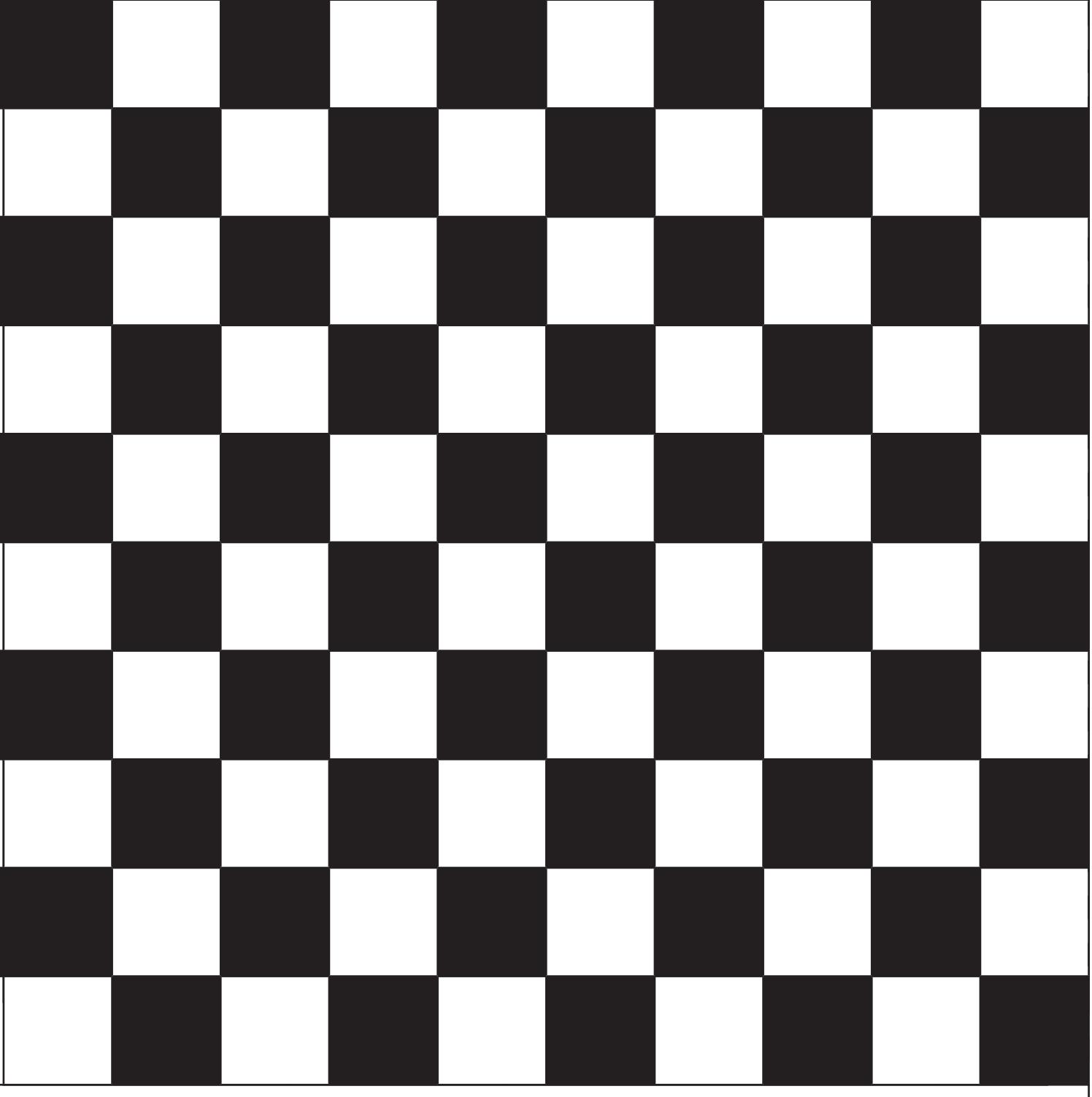
W
w

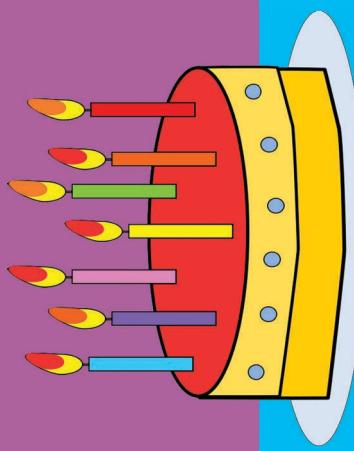
X - Z
x - z

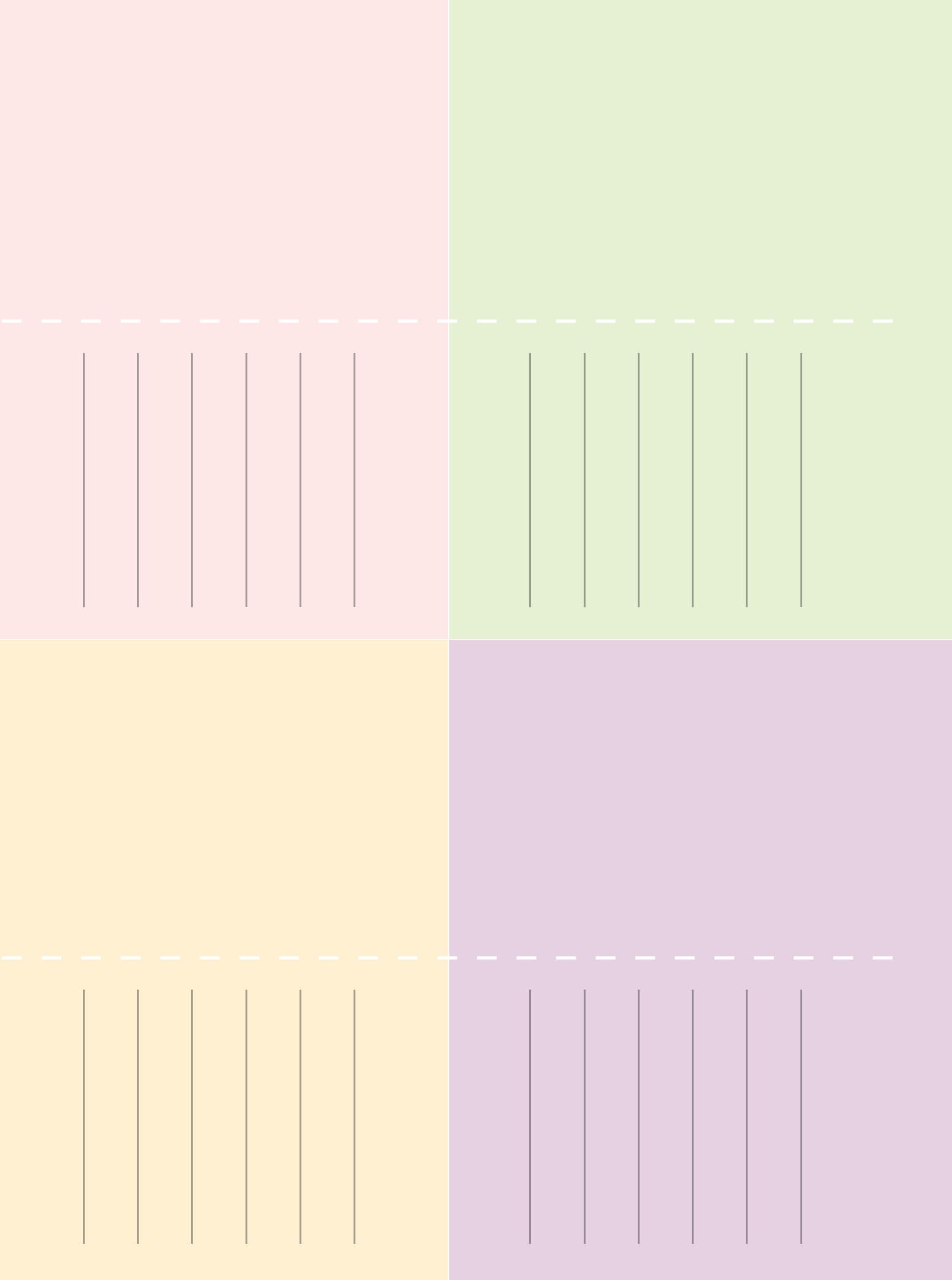

Dinoga le dillere
Sega dibaledi tše tša
Dinoga le Dillere.

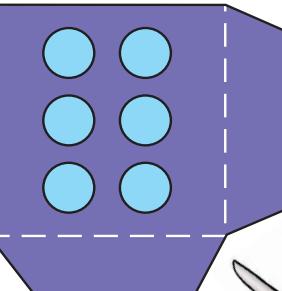
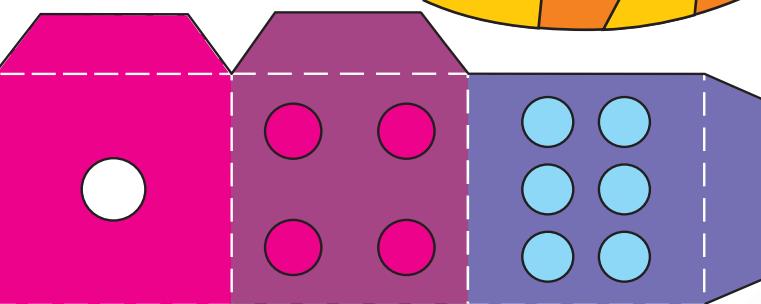
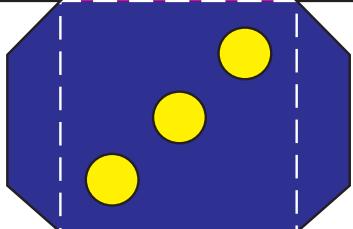
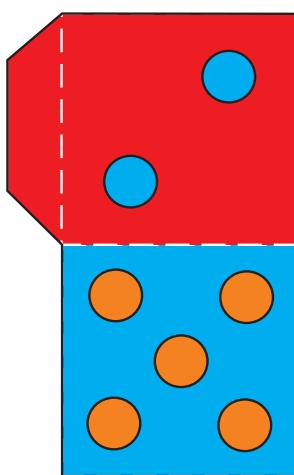
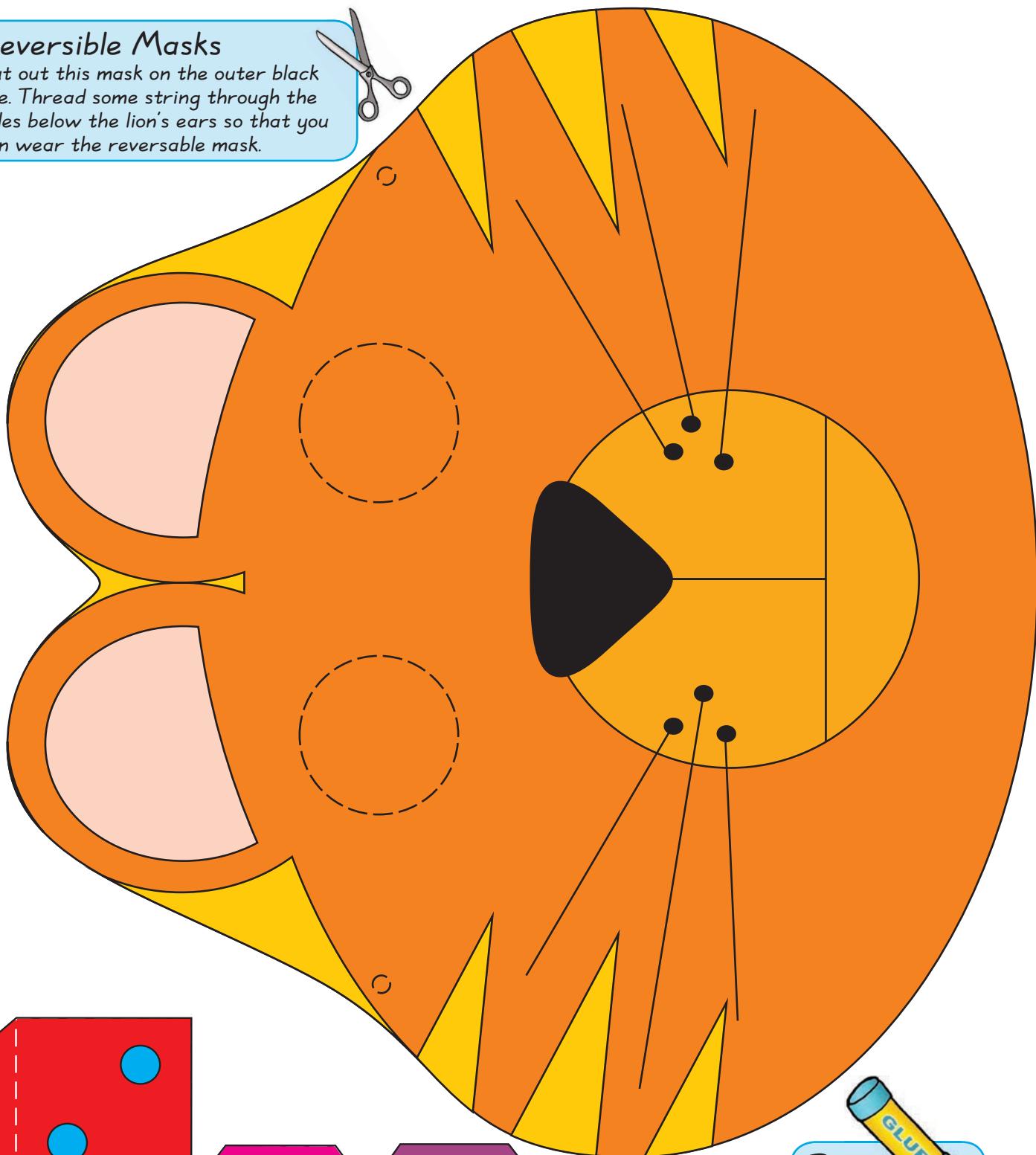

Reversible Masks

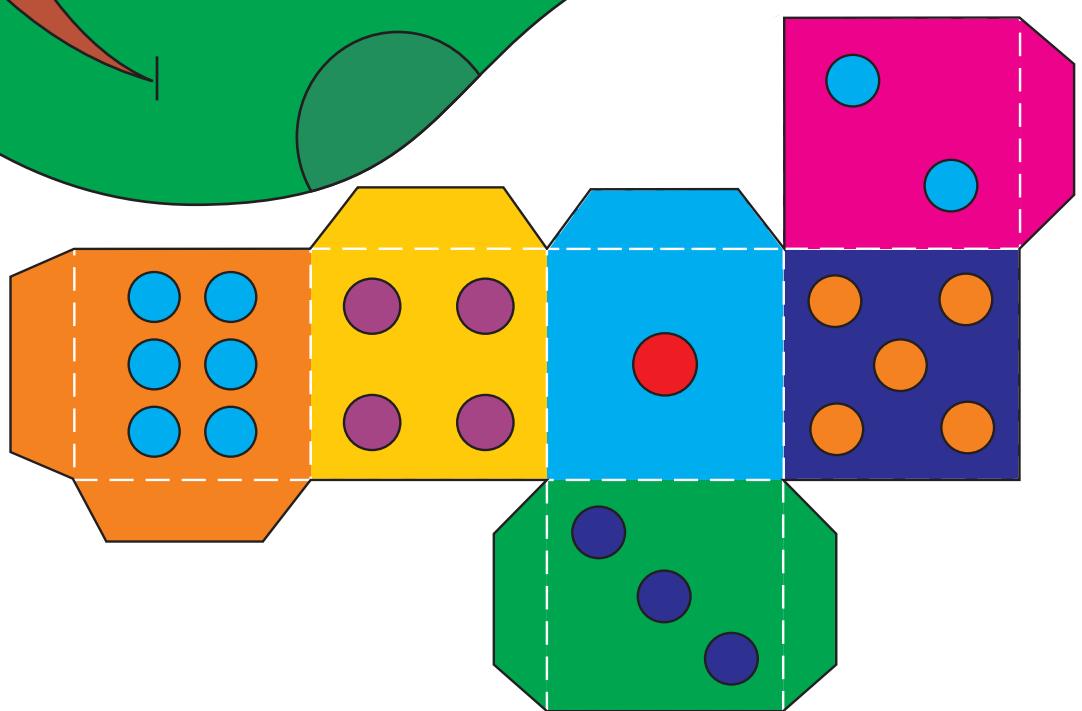
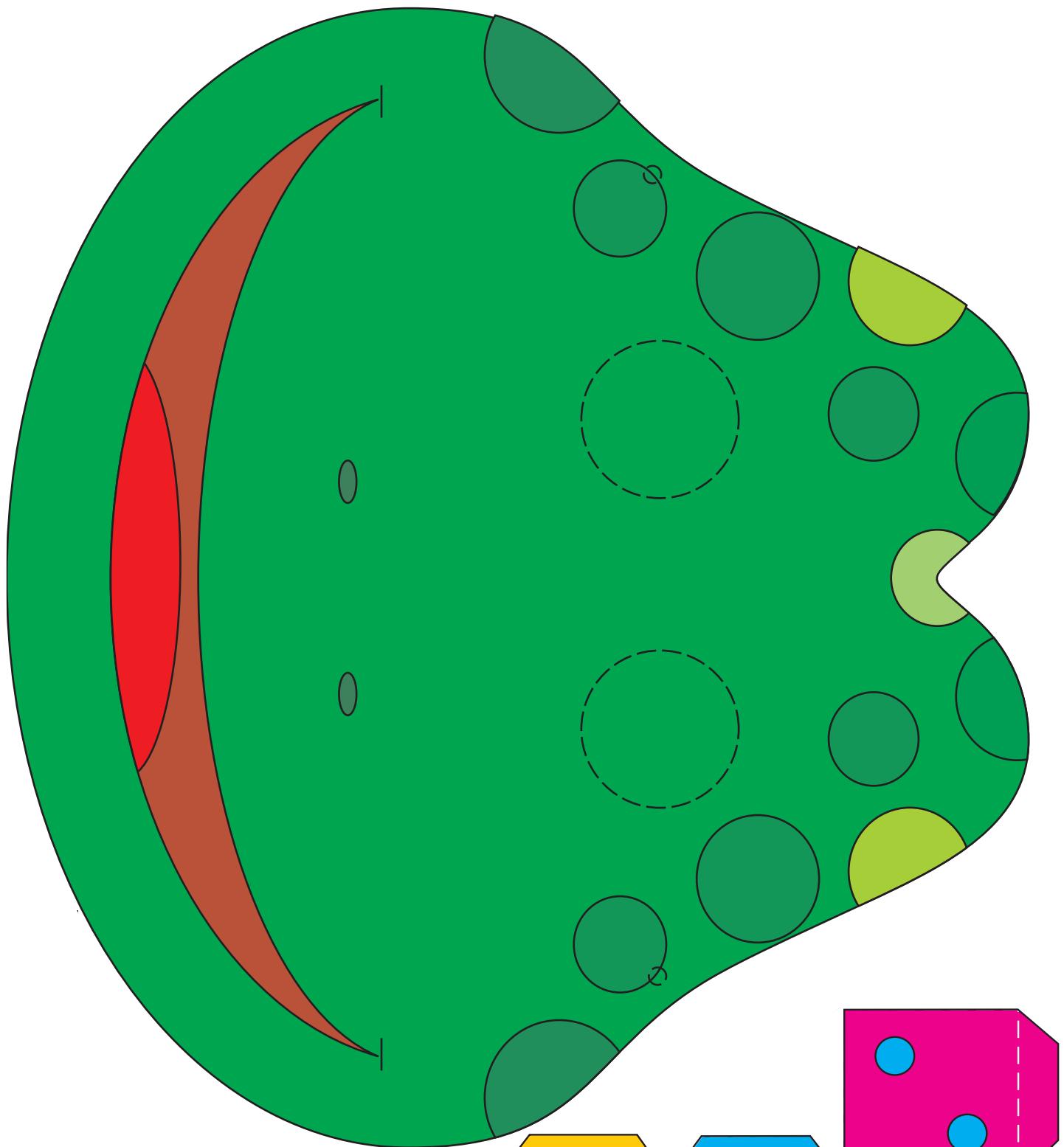
Cut out this mask on the outer black line. Thread some string through the holes below the lion's ears so that you can wear the reversible mask.

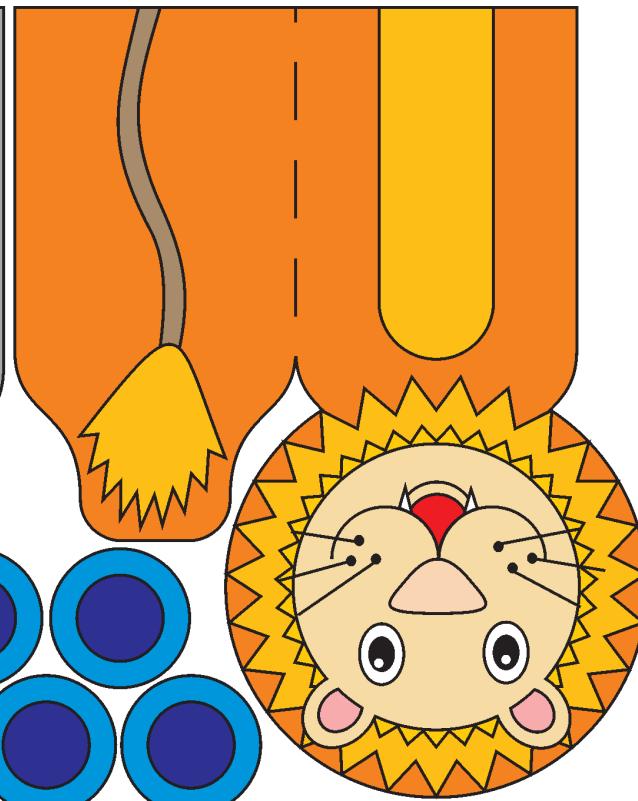
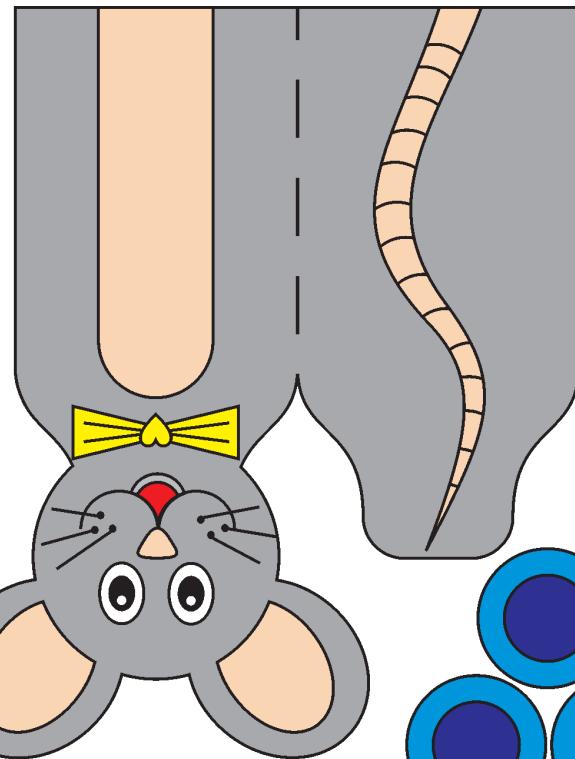
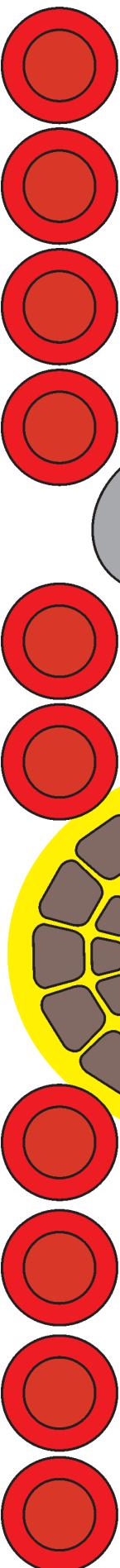

Dice

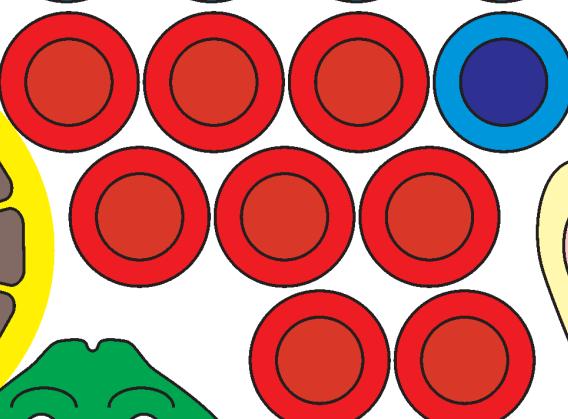
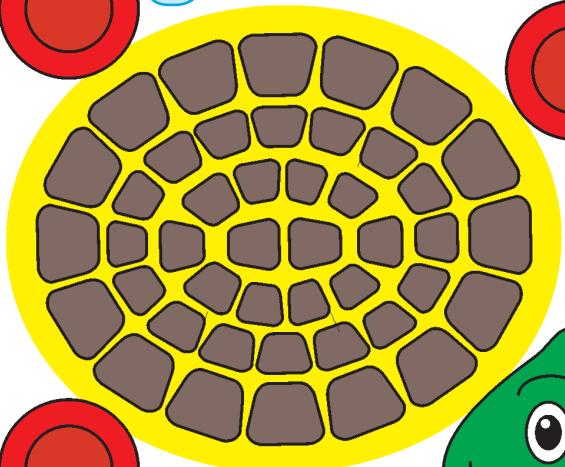
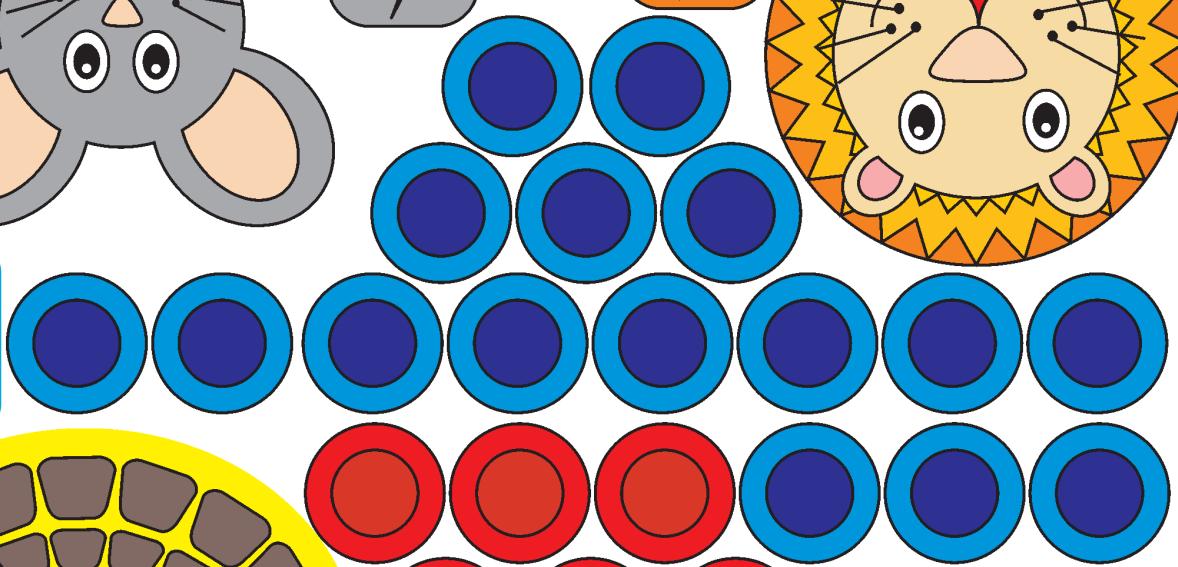
Cut out the dice on the outside black lines and fold on the white dotted lines. Glue the flaps on the inside of the dice.

Counters for
the board game.

Finger puppets

